

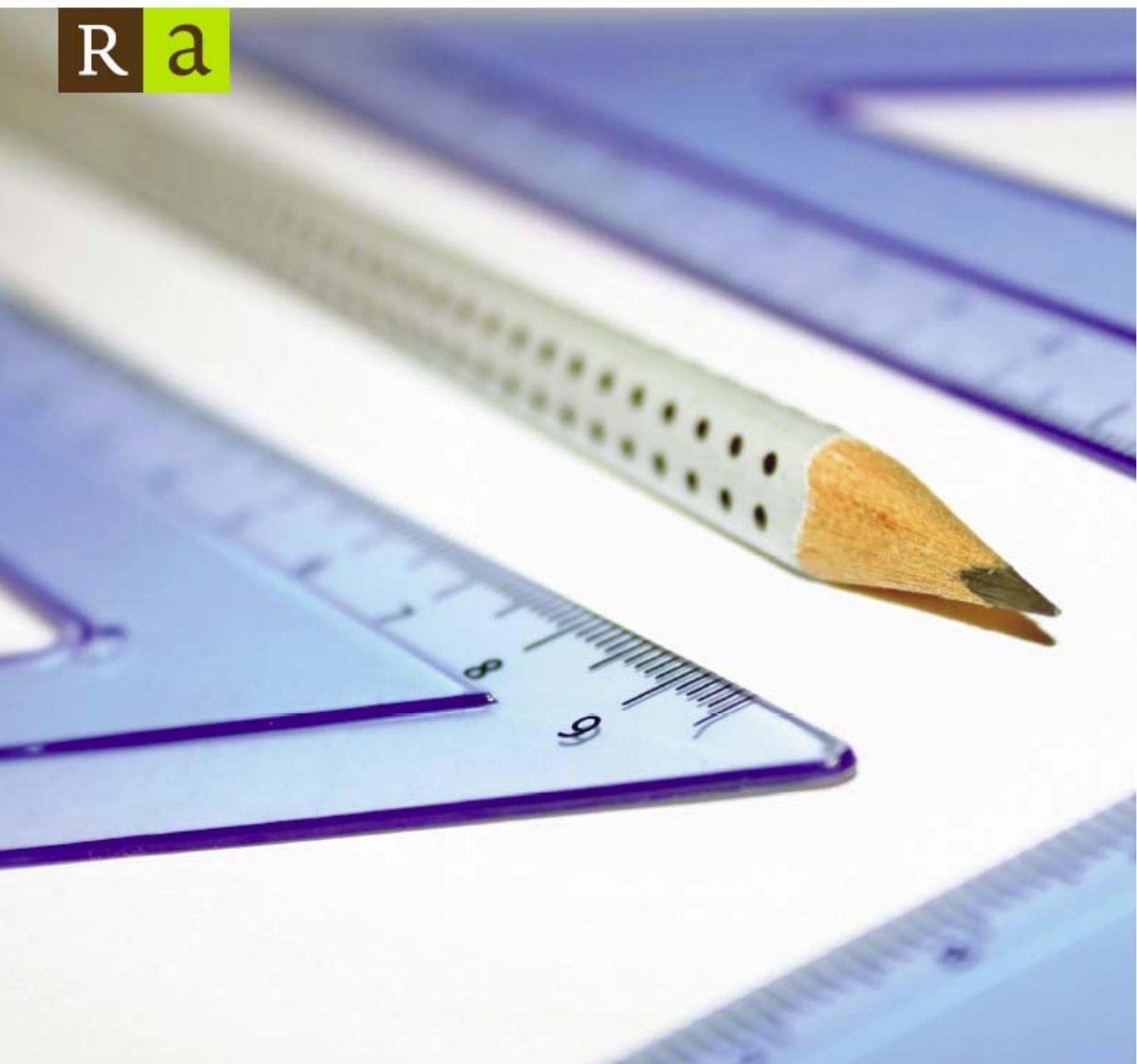
Meetbaarheid gemeten

Beoordeling jaarplan 2007

november 2006

Rekenkamer Amsterdam

R a

R a

Voorwoord

Aan de leden van de gemeenteraad van Amsterdam

Met genoegen bied ik u hierbij ons rapport 'Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007' aan. Hiermee geven we uitvoering aan uw verzoek om bij de behandeling van het ontwerpjaarplan 2007 in uw raad te beschikken over ons oordeel over de meetbaarheid en afrekenbaarheid van dit jaarplan. U heeft ons hiertoe verzocht naar aanleiding van uw besluit over de zogeheten 'Motie Bruines' eind 2005.

Het is in meerdere opzichten een bijzonder rapport van de rekenkamer geworden. Het is niet alleen het tweede verzoekonderzoek dat wij in 2006 uitvoerden, maar ook hebben we bij de totstandkoming van dit rapport rekening gehouden met de wens van het college van B&W om reeds tussentijds over de oordelen van de rekenkamer te beschikken. Dit bood het college van B&W de mogelijkheid u een ontwerpjaarplan 2007 aan te bieden, dat op het punt van de meetbaarheid en afrekenbaarheid al in een eerder stadium door de rekenkamer is getoetst. Concreet is dit rapport voorafgegaan door twee tussentijdse rapportages van de rekenkamer (in juli en september 2006) waarin wij eerdere versies van dit ontwerpjaarplan 2007 hebben beoordeeld. Deze tussentijdse rapportages zijn zowel aan het college, als aan u aangeboden.

Daarnaast is het voor ons een bijzonder rapport, omdat het onderzoek dat wij verrichtten – evenals bij de voorgaande tussenrapportages – in zeer korte tijd is uitgevoerd om het college en u op een passend moment te informeren. Zo beschikten wij eerst 4 oktober jongstleden over het ontwerpjaarplan 2007 dat wij in dit rapport beoordelen. Eén en ander heeft tot gevolg gehad dat vrijwel alle medewerkers van de rekenkamer een bijdrage aan dit rapport hebben geleverd.

Om dit onderzoek uit te kunnen voeren hebben wij gebruik gemaakt van informatie van personen binnen de gemeente, maar ook van personen daarbuiten. Wij zijn allen die een bijdrage hebben geleverd aan dit onderzoek, bijvoorbeeld door het leveren van informatie, het geven van commentaar of het voeren van een gesprek, erkentelijk voor hun medewerking.

Amsterdam, 1 november 2006

dr. V.L. Eiff
Directeur Rekenkamer Amsterdam

R a

Inhoudsopgave

DEEL I: Eindrapport

0	Samenvatting.....	5
1	Inleiding.....	9
1.1	Achtergrond.....	9
1.2	Onderzoeksvragen.....	9
1.3	Onderzoeksopzet en rapportagemomenten.....	9
1.4	Leeswijzer.....	12
2	Algemeen kader: meetbaar beleid.....	13
2.1	Meetbaar beleid: waarom?	13
2.2	Meetbaar beleid: hoe?.....	13
2.3	Begrippen en benamingen gehanteerd door de gemeente Amsterdam	15
3	Normenkader eindrapport.....	17
3.1	Overzicht aspecten.....	17
3.2	Maatschappelijk effect.....	17
3.3	Hoofddoelstellingen	18
3.4	Nulmetingen	20
4	Het ontwerpjaarplan 2007 beoordeeld.....	23
4.1	Maatschappelijk effect.....	23
4.2	Hoofddoelstellingen	26
4.3	Nulmetingen	34
5	Conclusies en aanbevelingen.....	41
5.1	Conclusies	41
5.2	Aanbevelingen aan het college.....	45
	Bijlage 1 – Niet overgenomen elementen uit het programmakkoord	47
	Bijlage 2 – Verifieerbaarheid nulmetingen	51
	Bijlage 3 – Betrouwbaarheid nulmetingen college.....	57

DEEL II: De resultaatgebieden

6	Oordeel per resultaatgebied.....	63
6.1	Openbare Orde en Veiligheid.....	63
6.2	Werk en Inkomen.....	69
6.3	Zorg.....	75
6.4	Educatie & Jeugd en Diversiteit.....	83
6.5	Verkeer en Infrastructuur.....	91
6.6	Sport, Recreatie, Openbare Ruimte en Groen.....	97
6.7	Cultuur en Monumenten.....	105
6.8	Milieu en Water.....	109
6.9	Economie en Haven.....	113
6.10	Facilitair en Bedrijven.....	119
6.11	Stedelijke Ontwikkeling.....	123
6.12	Bestuur en Concern.....	131

0 Samenvatting

De rekenkamer heeft onder op verzoek van de gemeenteraad onderzoek gedaan naar de meetbaarheid van het jaarplan 2007 en naar de kwaliteit van de nulmetingen in het jaarplan. De onderzoeksvragen luiden:

1. Zijn de doelstellingen in het jaarplan 2007 meetbaar geformuleerd, mede afgezet tegen de beleidsdoelen in het programakkoord 2006-2010?
2. Zijn de nulmetingen in het jaarplan 2007 betrouwbaar en bieden zij een goede basis om de realisatie van de doelstellingen te toetsen?
3. Welke aanbevelingen voor verbetering doet de rekenkamer?

Het voorliggende eindrapport van de rekenkamer is ingedeeld in twee delen. Deel I bevat de overkoepelende bevindingen, conclusies en aanbevelingen over het jaarplan 2007. Deel II van het rapport bevat de beoordeling per resultaatgebied. Dit deel is interessant voor de lezer die op zoek is naar informatie en oordelen over de meetbaarheid van een specifiek resultaatgebied.

De rekenkamer komt op basis van haar onderzoek tot de volgende conclusies.

Conclusie meetbaarheid

In het programakkoord 2006-2010 heeft het college zich vastgelegd het akkoord uit te werken in een uitvoeringsplan met concrete afrekenbare doelstellingen. De rekenkamer constateert dat aan deze belofte in de afgelopen maanden uitvoering is gegeven door het jaarplan 2007 ten opzichte van voorgaande jaren meer meetbaar en afrekenbaar te maken. Dit neemt niet weg dat de rekenkamer het volgende concludeert.

Het ontwerpjaarplan 2007 is nog onvoldoende meetbaar geformuleerd. Van de 157 doelstellingen in het jaarplan 2007 zijn er slechts 47 (30%) die aan de drie belangrijkste aspecten van meetbaarheid ('afrekenbaarheid') voldoen. Daarnaast zijn de doelen uit het programakkoord onvolledig vertaald in het jaarplan 2007. Maar liefst 46 beleidsdoelen uit het programakkoord komen niet terug in de doelstellingen in het jaarplan.

Het gebrek aan meetbaarheid en afrekenbaarheid van het jaarplan belemmert de kaderstellende en controlerende rol van de raad. Deze rol wordt nog verder beperkt door de onvolledigheid van het jaarplan. Immers, 46 doelen uit het programakkoord komen niet terug in de vorm van doelstellingen in het jaarplan. Wie denkt bij de behandeling van de jaarrekening 2007 in het voorjaar 2008 nog aan de doelen uit het programakkoord die niet in doelstellingen zijn vertaald?

Conclusie kwaliteit van de nulmetingen

In verschillende resultaatgebieden is aangegeven dat er meetsystemen worden ontwikkeld om de nagestreefde effecten en prestaties te meten en om nulmetingen te kunnen uitvoeren. Dit beschouwt de rekenkamer als een positieve ontwikkeling. De

rekenkamer komt met betrekking tot de kwaliteit van de gehanteerde nulmetingen evenwel tot het volgende oordeel.

De nulmetingen in het jaarplan 2007 bieden nog een onvoldoende basis voor het toetsen van de realisatie van de doelstellingen. Van de 108 vermelde nulmetingen zijn er 49 (45%) niet verifieerbaar. Bij 33 onderzochte nulmetingen oordeelde de rekenkamer dat daarvan 10 (30%) niet betrouwbaar of niet juist zijn.

Conclusies totstandkoming jaarplan

Hoewel het college nadere richtlijnen heeft uitgevaardigd om het jaarplan meer meetbaar en afrekenbaar te maken komen wij tot de volgende oordeel.

De systematiek om binnen de gemeente tot een meetbaar jaarplan te komen is nog onvoldoende uitgewerkt en geïmplementeerd.

Ons oordeel is gebaseerd op drie bevindingen. In de eerste plaats ontbreekt het de gemeente Amsterdam aan een definitieboekje bij het jaarplan. Daarnaast staat de systematiek van de gemeente gemengd gebruik toe van effect- en prestatiedoelstellingen, wat tot onduidelijkheid kan leiden bij het kaderstellen, verantwoorden en controleren. Tot slot is de instructie voor het opstellen van het jaarplan onvoldoende uitgewerkt.

Het college heeft bij het opstellen van het ontwerpjaarplan beperkt gebruik gemaakt van de aanbevelingen van de rekenkamer bij het conceptjaarplan.

Bij de start van het onderzoek naar het jaarplan 2007 heeft het college de rekenkamer gevraagd niet alleen achteraf een oordeel over het jaarplan te geven maar ook het conceptjaarplan als tussentijds product te beoordelen. Doel van het college was de opmerkingen en aanbevelingen van de rekenkamer te gebruiken om het conceptjaarplan te verbeteren. Een vergelijking tussen het concept- en het ontwerpjaarplan laat zien dat de meeste aspecten van meetbaarheid licht zijn verbeterd. Echter, de grote hoeveelheid specifieke opmerkingen bij individuele doelstellingen hebben in beperkte mate tot aanpassingen geleid.

Aanbevelingen aan het college

Op basis van ons onderzoek komen wij tot de volgende aanbevelingen voor het college.

Meetbaarheid jaarplan

1. Maak aan de gemeenteraad duidelijk wat gebeurt met de 46 onderdelen uit het programakkoord die niet zijn opgenomen in de doelstellingen in het jaarplan.
2. Geef in het jaarplan 2008 gevolg aan de specifieke aanbevelingen die de rekenkamer doet bij individuele doelstellingen in het jaarplan 2007.

Kwaliteit nulmetingen

3. Zorg dat nulmetingen gebaseerd zijn op betrouwbare gegevens. Zijn deze niet beschikbaar, hanteer dan het adagium: liever geen cijfers dan slechte cijfers.
4. Ontwikkel betrouwbare kwantitatieve nulmetingen voor indicatoren die deze thans nog niet hebben. Dit geldt zeker voor de indicatoren bij de set van zes thema's die het college voorstelt om het programmakkoord afrekenbaar te maken, te weten de thema's: Kinderen Eerst, Armoede, Topstad, Luchtkwaliteit, Veiligheid en Wij Amsterdammers.

Proces

5. Laat in de instructie bij het jaarplansjabloon duidelijk zien hoe vermenging van prestaties en effecten kan worden voorkomen. Daarbij is met name van belang dat doelstelling en indicator beide als effect óf als prestatie worden geformuleerd.
6. Besteed in de ambtelijke organisatie meer aandacht aan de nieuwe jaarplansystematiek en aan de wijze waarop doelstellingen, indicatoren en nulmetingen moeten worden uitgewerkt.
7. Zorg dat de raad bij de Voorjaarsnota 2007 een definitieboekje ontvangt, waarbij de onderlinge samenhang tussen effect, doel, indicator, nulmeting en streefwaarden overzichtelijk wordt gepresenteerd.

Tot slot

We hechten er waarde aan twee opmerkingen te maken als context voor onze conclusies en aanbevelingen. In de eerste plaats is de rekenkamer zich bewust dat de systematiek die de gemeente Amsterdam toepast voor het jaarplan 2007 nieuw is. Het is daarom begrijpelijk dat het college en de ambtelijke organisatie moeten wennen aan de eisen die voortvloeien uit het gehanteerde kader en sjabloon.

Ten tweede heeft de rekenkamer begrip voor het feit dat niet dat alle doelstellingen even gemakkelijk meetbaar en afrekenbaar te maken zijn. Dit kan een kwestie van tijd zijn als nog geen gegevens beschikbaar zijn voor de nulmeting. Echter, sommige doelen zijn door hun aard moeilijker afrekenbaar te maken dan andere. Ongetwijfeld blijven er altijd problematische doelstellingen, indicatoren en nulmetingen. De wereld laat zich niet volledig in cijfers vangen. Dit neemt niet weg dat de gemeente moet streven naar een zo volledig, meetbaar en afrekenbaar mogelijk jaarplan.

R a

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

In februari 2006 heeft de gemeenteraad de Rekenkamer Amsterdam (verder rekenkamer) verzocht de motie van het raadslid Bruines uit te voeren (verder ‘motie Bruines’).¹ In deze motie vraagt de gemeenteraad de rekenkamer onderzoek te doen naar de meetbare doelen en de kwaliteit, kwantiteit en verifieerbaarheid van de nulmetingen in het jaarplan 2007. De gemeenteraad verzoekt de rekenkamer verder jaarlijks bij de behandeling van de jaarrekening de raad te informeren over de kwaliteit van de verantwoordingsinformatie van het college.

De rekenkamer heeft de gemeenteraad op 29 maart 2006 laten weten in te gaan op het verzoek.² Op verzoek van het college kent dit onderzoek van de rekenkamer, anders dan gebruikelijk, ook tussentijdse rapportagemomenten. Deze komen in paragraaf 1.3 nader aan de orde. De rekenkamer heeft het college op 4 juli 2006 haar eerste bevindingen meegedeeld.³ Op 1 september 2006 heeft de rekenkamer het college haar tussenrapport gestuurd over het conceptjaarplan 2007. Van beide rapporten heeft de raad een afschrift ontvangen. Dit eindrapport brengt de rekenkamer uit aan de gemeenteraad.

1.2 Onderzoeksvragen

Op grond van de motie Bruines heeft de rekenkamer voor het onderzoek de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Zijn de doelstellingen in het jaarplan 2007 meetbaar geformuleerd, mede afgezet tegen de beleidsdoelen in het programakkoord 2006-2010?
2. Zijn de nulmetingen in het jaarplan 2007 betrouwbaar en bieden zij een goede basis om de realisatie van de doelstellingen te toetsen?
3. Welke aanbevelingen voor verbeteringen doet de rekenkamer?

De rekenkamer besluit in een later stadium of zij een onderzoek uitvoert naar de jaarlijkse realisatie van beleidsdoelen en prestaties, zoals de gemeenteraad in de motie Bruines verzoekt.

1.3 Onderzoeksopzet en rapportagemomenten

Het onderzoek is ingedeeld in drie fasen met drie bijbehorende rapportagemomenten. Tabel 1.1 geeft een overzicht van de drie fasen.

¹ Afd. 1, nr. 651, 2005.

² RA_06_23.

³ RA_06_56.

Tabel 1.1 - Rapportagemomenten

	Datum	Rapport
1.	4 juli 2006	Eerste bevindingen over jaarplansystematiek en definities en begrippen
2.	1 september 2006	Tussenrapport over het conceptjaarplan 2007 dat het ambtelijk apparaat heeft opgesteld
3.	1 november 2006	Eindrapport over het ontwerpjaarplan 2007 dat het college aanbiedt aan de gemeenteraad

De drie fasen en rapporten komen in de volgende subparagrafen aan de orde.

1.3.1 Eerste tussenrapport

In de eerste fase voerde de rekenkamer een beoordeling uit van:

1. de jaarplansystematiek;
2. het VNG-definitieboekje;
3. de systematiek voor productenraming;
4. de instructies voor het opstellen van een jaarplan.

De rekenkamer verstuurde het rapport over de eerste fase op 4 juli 2006 aan het college en aan de gemeenteraad. We geven een samenvatting van de belangrijkste conclusies uit dit rapport.

1. Jaarplansystematiek

De bestuursdienst kon door de verkiezingen pas in een laat stadium de wensen van het college voor het jaarplansjabloon verwerken. De rekenkamer constateert dat de diensten en bedrijven daardoor aanvullende informatie moesten aanleveren voor het opstellen van het jaarplan van de gemeente. Bovendien moest de bestuursdienst de aangeleverde stukken aanpassen aan het nieuwe sjabloon.

2. VNG-definitieboekje

Een definitieboekje is een naslagwerk met informatie over indicatoren, nulmetingen en ambtelijk en bestuurlijk verantwoordelijken. De rekenkamer beveelt aan zo'n definitieboekje te ontwikkelen. De directie Concern Financiën heeft deze aanbeveling overgenomen.

3. Systematiek voor de productenraming

Een productenraming is onderdeel van de begroting en toont welke activiteiten en prestaties de gemeente moet leveren om de doelstellingen te realiseren. De rekenkamer constateert dat deze wettelijk voorgeschreven productenraming in de gemeente Amsterdam niet aanwezig is.

4. Instructies voor het opstellen van een jaarplan

De bestuursdienst heeft de instructies aan de diensten en bedrijven vastgelegd in twee documenten, het 'sjabloon resultaatgebied' en het 'logisch kader'. De rekenkamer vindt dat de instructies verbetering behoeven en dat in de resultaatgebieden een duidelijker onderscheid moet worden aangebracht tussen prestatie- en effectindicatoren.

1.3.2 Tweede tussenrapport

In de tweede fase beoordeelde de rekenkamer het *conceptjaarplan 2007*. Het tweede tussenrapport is op 1 september 2006 verzonden aan het college. Doel van deze fase was het college aanbevelingen te doen om het conceptjaarplan te verbeteren. Deze aanbevelingen kon het college gebruiken om tot een meetbaar ontwerpjaarplan 2007 te komen voor de gemeenteraad. De commissie Financiën en Economische Zaken van de gemeenteraad heeft het tweede tussenrapport in afschrift ontvangen.

In het tweede tussenrapport concludeert de rekenkamer dat de doelstellingen in het conceptjaarplan 2007, het programmakkoord onvoldoende meetbaar en afrekenbaar maken. Daarmee voldoet het conceptjaarplan niet aan de eisen van de gemeenteraad en van het college zelf.

De rekenkamer baseert haar conclusie op vier bevindingen. Ten eerste is een aantal (sub)resultaatgebieden in het conceptjaarplan nog onvoldoende uitgewerkt. Ten tweede zijn relatief veel elementen uit het programmakkoord (53) niet verwerkt in de doelstellingen in het conceptjaarplan. De derde bevinding is dat er veel problemen zijn met de meetbaarheid en afrekenbaarheid van de wél in het conceptjaarplan opgenomen doelstellingen. De vierde bevinding is ten slotte dat de systematiek van het conceptjaarplan onvoldoende aansluit op het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (BBV). Effecten en prestaties lopen door elkaar, terwijl voor een goede sturing en verantwoording juist inzicht in de gelaagde relatie tussen beide noodzakelijk is.

De rekenkamer doet in de tweede tussenrapportage twee algemene aanbevelingen. Ten eerste bevelen we aan het onderscheid tussen effecten en prestaties duidelijker te maken. De tweede algemene aanbeveling is een definitieboekje te ontwikkelen. Naast deze twee algemene aanbevelingen doet de rekenkamer een groot aantal concrete, specifieke aanbevelingen voor verbetering van individuele hoofddoelstellingen in de resultaatgebieden.

1.3.3 Eindrapport

In deze derde fase beoordeelt de rekenkamer het *ontwerpjaarplan 2007* dat het college ter besluitvorming voorlegt aan de gemeenteraad. Bij deze beoordeling betrekken we nadrukkelijk de aanbevelingen voor verbetering die we in het tweede tussenrapport aan het college doen. De rekenkamer brengt dit eindrapport uit aan de gemeenteraad. Het eindrapport bevat bevindingen en oordelen over:

1. de meetbaarheid van de doelstellingen en de kwaliteit van de nulmetingen;
2. de mate waarin het college de aanbevelingen van de rekenkamer heeft overgenomen in het ontwerpjaarplan 2007.

Tijdens het onderzoek heeft de rekenkamer regelmatig met de coördinatoren van het jaarplan afstemming gepleegd. Verder hebben wij, zoals hiervoor reeds vermeld, tussentijds onze bevindingen en aanbevelingen gerapporteerd aan het college van B&W. Het college en ambtelijke organisaties zijn daarom reeds bekend met de oordelen en aanbevelingen van de rekenkamer en hebben daarvan bij het opstellen van het jaarplan gebruik kunnen maken. Om deze reden is de gebruikelijke procedure van

ambtelijke en bestuurlijk wederhoor op het rapport achterwege gebleven en treft u in dit rapport geen bestuurlijke reactie aan.

1.4 Leeswijzer

Dit eindrapport is ingedeeld in twee delen. Deel I is het algemeen eindrapport. Dit deel begint met het normenkader. De rekenkamer hanteert voor dit onderzoek een algemeen en een specifiek normenkader. Het algemeen kader is de jaarplansystematiek zoals het BBV die voorschrijft. We beschrijven het algemeen kader in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 bevat het specifiek normenkader voor dit onderzoek. We verantwoorden ons in dit hoofdstuk over de wijze waarop oordelen over de onderzochte aspecten tot stand zijn gekomen.

Hoofdstuk 4 bevat onze bevindingen per onderzocht aspect van het jaarplan 2007, overkoepelend over alle twaalf resultaatgebieden. Achtereenvolgens gaan we in op de kwaliteit van de maatschappelijke effecten, de hoofddoelstellingen en de nulmetingen in het ontwerpjaarplan. Hoofdstuk 5 bevat de algemene conclusies en aanbevelingen.

Deel II van het rapport bevat de beoordeling per resultaatgebied. Dit deel is interessant voor de lezer die op zoek is naar informatie en oordelen over de meetbaarheid van een specifiek resultaatgebied.

2 Algemeen kader: meetbaar beleid

De rekenkamer baseert haar beoordeling van de resultaatgebieden primair op het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Het BBV schrijft voor welke vorm het jaarplan van een gemeente moet hebben. In dit hoofdstuk gaan we in op de voorschriften van het BBV. Een meer specifiek normenkader voor de beoordeelde aspecten komt in hoofdstuk 3 aan de orde. Voorafgaand aan de voorschriften van het BBV gaan we kort in op de vraag waarom meetbaar beleid gewenst is.

2.1 Meetbaar beleid: waarom?

De dualisering van het gemeentebestuur sinds 7 maart 2002 maakt het formuleren van meetbaar beleid noodzakelijk. Door de dualisering zijn burgemeester en wethouders geen lid meer van de gemeenteraad. De bevoegdheden van raad en college zijn scherper afgebakend. De raad stelt kaders en controleert. Het college bestuurt, voert uit en legt verantwoording af.

Voor de begrotingscyclus betekent deze taakverdeling het volgende. De raad stelt in de begroting de kaders vast voor beleid en financiën. Vervolgens voert het college het beleid uit binnen deze kaders. Met het jaarverslag en de jaarrekening legt het college verantwoording af over de realisatie van de beleidsvoornemens van de raad. De raad beoordeelt op basis van deze stukken of het college zijn werk binnen de kaders van de begroting heeft gedaan.⁴

Deze ruwe schets van de begrotingscyclus toont de noodzaak van meetbaar beleid. Als beleid meetbaar is geformuleerd kan de gemeenteraad heldere kaders vaststellen voor het college. Het college kan daardoor verantwoording afleggen over zijn beleid en de raad kan het handelen van het college controleren.

Meetbaar beleid maakt niet alleen heldere kaders, verantwoording en controle mogelijk, maar geeft ook inzicht in de kosten van wensen. Aan de beleidsmatige kaders zijn namelijk de financiële kaders gekoppeld. Zo kan de raad een afweging maken tussen zijn beleidswensen en de kosten die daarmee gepaard gaan. Met het vaststellen van de begroting autoriseert de raad de financiële kaders die bij de beleidsmatige wensen horen.

2.2 Meetbaar beleid: hoe?

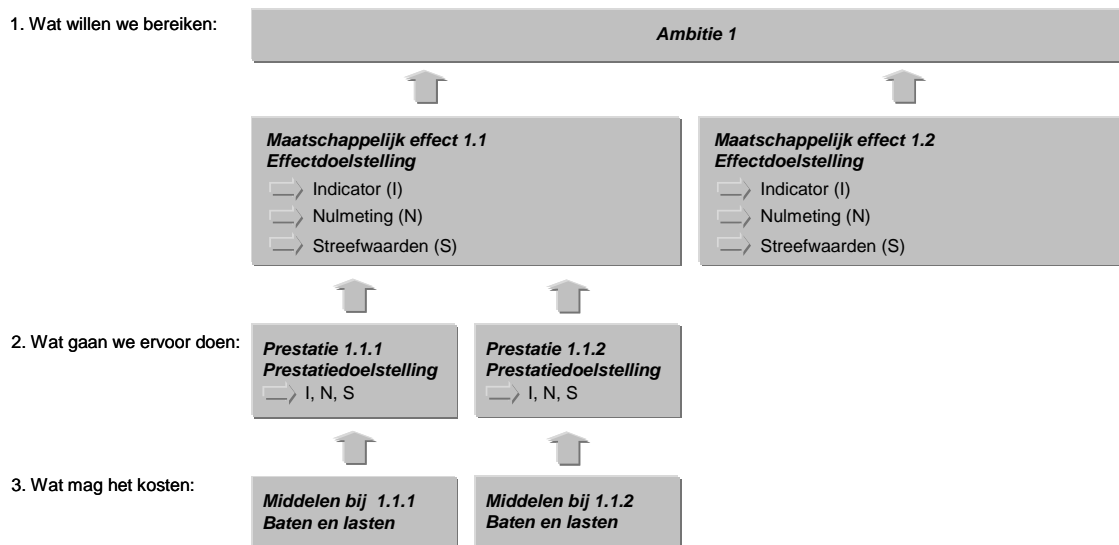
Volgens het BBV moet het jaarplan per programma (in Amsterdam: resultaatgebied) antwoord geven op de zogenaamde drie W-vragen:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat gaan we daarvoor doen?
3. Wat mag het kosten?

⁴ Ontleend aan Nota van Toelichting bij BBV, p21-22

De 3 W-vragen vormen een zogenaamde doelenboom waarbij het te bereiken maatschappelijk effect uiteindelijk wordt uitgewerkt in concrete activiteiten en de middelen die daarvoor nodig zijn. Figuur 2.1 toont ter verheldering de relaties tussen de drie W-vragen en laat zien hoe de doelenboom wordt gevormd.

Figuur 2.1 - Relaties tussen de drie W-vragen: doelenboom

De rekenkamer heeft beoordeeld in hoeverre de drie W-vragen logisch en helder zijn uitgewerkt in het ontwerpjaarplan 2007. We bespreken de drie W-vragen aan de hand van een voorbeeld. In dit fictieve voorbeeld is de bestuurlijke ambitie het garanderen van de bereikbaarheid van de gemeente.

Wat willen we bereiken?

Deze vraag wordt beantwoord door aan te geven welke maatschappelijke effecten in de samenleving worden beoogd. Veelal worden deze in de vorm van ‘ambities’ geformuleerd. Om het kaderstellen vooraf en het verantwoorden en controleren tussentijds en achteraf mogelijk te maken, dienen maatschappelijke effecten als doelstellingen te worden geformuleerd. De formulering moet SMART zijn: specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden. Om een effectdoelstelling SMART te maken moet de doelstelling effectindicatoren, nulwaarden en streefwaarden bevatten.

We werken de volgende ambitie uit in een SMART geformuleerde effectdoelstelling ‘garanderen bereikbaarheid’:

- Effectdoelstelling 1.1: een verbeterde autobereikbaarheid in kerngebieden.
- Indicator bij effectdoelstelling 1.1: gemiddelde snelheid hoofdwegennet met:
 - nulwaarde 2006: 30 km/u;
 - streefwaarde 2007: 32 km/u;
 - streefwaarde 2010: 35 km/u.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken moet de gemeente zich inspannen. Zij moet prestaties leveren. Ook deze prestaties zijn meetbaar te maken in prestatiedoelstellingen met een indicator, nulwaarde en streefwaarden. Op basis van de effectdoelstelling kan bijvoorbeeld de volgende prestatiedoelstelling 1.1.1 worden geformuleerd: ‘aanleg van ondergrondse parkeergarages.’

Indicator bij prestatiedoelstelling 1.1.1: aantal parkeerplaatsen in openbare parkeergarages met:

- nulwaarde (2006): 2.500;
- streefwaarde 2007: 2.600;
- streefwaarde 2010: 3.000.

Wat mag het kosten?

De laatste vraag gaat over de baten en lasten om de betreffende prestaties te leveren. Gebruikelijk is deze te begroten voor ieder jaar van de bestuursperiode.

2.3 Begrippen en benamingen gehanteerd door de gemeente Amsterdam

In de literatuur zijn vele voorbeelden te vinden over de wijze waarop de doelstellingen in de begroting meetbaar kunnen worden gemaakt, zoals Handreiking duale begroting, Nota VBTB en Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek 2006. Ook in begrotingen van andere gemeenten zijn goede voorbeelden te vinden over de wijze waarop de begroting SMART gemaakt kan worden.

De literatuur bevat verschillende benamingen voor dezelfde begrippen. Dit maakt het soms lastig om de literatuur te vergelijken met de Amsterdamse situatie. Om misverstanden te voorkomen geeft tabel 2.1 een overzicht van de begrippen uit het BBV en de bijbehorende benaming die de gemeente Amsterdam hanteert in het conceptjaarplan 2007.

Tabel 2.1 – Gehanteerde begrippen

BBV en handreikingen	Conceptjaarplan 2007
Ambitie	Maatschappelijk effect (outcome)
Maatschappelijk effect	Maatschappelijk effect (outcome)
Effectdoelstelling	Hoofddoelstelling
Prestatiedoelstelling	Hoofddoelstelling
Prestatie	Activiteit
Nulwaarde	Huidige situatie (nulmeting)
Streefwaarde 2007	Te bereiken resultaten 2007 (output)
Streefwaarde 2010	Resultaten 2007-2010

R a

3 Normenkader eindrapport

3.1 Overzicht aspecten

De rekenkamer heeft de resultaatgebieden op een aantal aspecten beoordeeld. Tabel 3.1 geeft een overzicht van de beoordeelde aspecten per onderdeel van een resultaatgebied.

Tabel 3.1 – Beoordeelde aspecten resultaatgebieden

3 W-vragen	Onderdeel	Beoordeelde aspecten
1. Wat willen we bereiken?	1. Maatschappelijk effect	Formulering Consistent
1. Wat willen we bereiken?	2. Hoofddoelstelling	Formulering Consistent Volledigheid indicatoren Specifiek Meetbaar Realistisch (marginale toets) Tijdgebonden
2. Wat gaan we ervoor doen?	3. Nulmeting	Aanwezig Meetmoment Verifieerbaar Betrouwbaar
3. Wat mag het kosten?	4. Activiteiten en middelen	

In dit hoofdstuk geven we per onderdeel en aspect ons normenkader. Daarbij is iedere paragraaf gewijd aan één onderdeel. Van ieder aspect hebben we de norm **grijs gearceerd**. De derde W-vraag ‘Wat mag het kosten’ is in dit onderzoek niet nader onderzocht.

3.2 Maatschappelijk effect

De tabel met ‘hoofddoelstellingen programakkoord’ van ieder resultaatgebied dient de relevante maatschappelijke effecten uit het programakkoord weer te geven. We beoordelen deze effecten op formulering en consistentie.

Formulering

Norm:

Het maatschappelijk effect is geformuleerd als effectdoelstelling en maakt duidelijk welke verandering of situatie in de samenleving wordt gewenst.

We toetsen of het maatschappelijk effect een gewenste verandering of situatie in de samenleving aangeeft. Het maatschappelijk effect mag niet de beleidsprestaties of voorgenomen activiteiten beschrijven. De beoordeling van het onderdeel formulering drukken we uit in de waarden ‘ja’, ‘deels’ en ‘nee’.

Consistent

Norm:

Het maatschappelijk effect sluit aan op het betreffende beleidsterrein en is niet strijdig met het programakkoord.

Het maatschappelijk effect moet passen binnen het beleidsterrein en in lijn zijn met de doelen van het programakkoord. Het geformuleerde maatschappelijk effect in het resultaatgebied hoeft niet letterlijk te zijn overgenomen uit het programakkoord maar de formulering mag daarmee niet strijdig zijn. Met andere woorden, het maatschappelijk effect moet aansluiten bij de doelen en ambities in het programakkoord, ook als het gaat om overige bestuurlijke aandachtspunten. Aanvullend beoordelen we of alle doelstellingen uit het programakkoord terugkomen in het ontwerpjaarplan 2007.

De beoordeling van het onderdeel consistent drukken we uit in de waarden 'ja', 'deels' en 'nee'.

3.3 Hoofddoelstellingen**Formulering**

Een resultaatgebied kan twee soorten hoofddoelstellingen bevatten, namelijk effect- en prestatiedoelstellingen. Effectdoelstellingen geven antwoord op de vraag 'Wat willen we bereiken?'. Prestatiedoelstellingen geven antwoord op de vraag 'Wat gaan we er voor doen?'.

In onze eerste tussenrapport van dit onderzoek hebben we opgemerkt dat een duidelijk onderscheid moet worden aangebracht tussen effect- en prestatiedoelstellingen. Het jaarplansjabloon van de gemeente staat een gemengd gebruik van de doelstellingen toe. Dit heeft als nadeel dat de doelstellingen voor 'wat je wilt bereiken' en 'wat je daarvoor gaat doen' door elkaar heen staan. Dit kan leiden tot misverstanden bij de kaderstelling, de sturing en verantwoording. De rekenkamer heeft evenwel bij de beoordeling het sjabloon van de gemeente gevolgd. In deze rapportage is per hoofddoelstelling aangegeven of er sprake is van een effectdoelstelling of een prestatiedoelstelling.

Van een effectdoelstelling beoordelen we of deze expliciet is gericht op veranderingen in de samenleving, zoals 'lagere werkloosheid'. Daarbij toetsen we of de indicatoren, nulmetingen en streefwaarden ook in termen van effect zijn beschreven.

Van een prestatiedoelstelling beoordelen we of deze duidelijk weergeeft welke prestaties de gemeente gaat leveren, zoals 'meer re-integratietrajecten met succes voltooien.' Daarbij toetsen we of de indicatoren, nulmetingen en streefwaarden ook in prestatietermen zijn beschreven.

Consistent

Norm:

De hoofddoelstelling levert een duidelijke bijdrage aan het realiseren van het beoogde maatschappelijk effect.

De geformuleerde effect- en prestatiedoelstellingen dienen een logische relatie te hebben met het maatschappelijk effect van het resultaatgebied. Als een maatschappelijk effect ontbreekt, passen we deze norm niet toe.

De beoordeling van het onderdeel consistent drukken we uit in de waarden ja, deels en nee.

Volledigheid indicatoren

Norm:

De indicatoren geven gezamenlijk een goed beeld van de te bereiken hoofddoelstelling.

We beoordelen of de indicator voldoende informatie geeft over de realisatie van de hoofddoelstelling. Soms kan één indicator voldoende zijn, soms zijn meerdere indicatoren nodig. Dit laatste geldt bijvoorbeeld als de hoofddoelstelling verschillende aspecten vermeldt, zoals meerdere doelgroepen, aantallen of kwaliteitsniveaus.

De beoordeling van het onderdeel volledigheid indicatoren drukken we uit in de waarden 1 ('onvoldoende') tot en met 4 ('goed').

Specifiek

Norm:

De hoofddoelstelling is concreet geformuleerd. Het is duidelijk welke effecten of prestaties worden beoogd en op welke doelgroep het beleid zich richt.

We beoordelen of het beoogde effect of de te leveren prestatie eenduidig en helder is beschreven. Daarnaast beoordelen we of de doelstelling helderheid geeft over de doelgroep waarvoor zij geldt.

De beoordeling van het onderdeel specifiek drukken we uit in de waarden 1 ('onvoldoende') tot en met 4 ('goed').

Meetbaar

Bij de indicatoren zijn een nulmeting en streefwaarden opgenomen.

We beoordelen bij dit aspect of de doelstelling meetbaar is gemaakt. Een hoofddoelstelling is meetbaar als zij is vertaald in een nulmeting met daarbij meetbare streefwaarden. Een doelstelling is het best meetbaar als de nulmetingen en streefwaarden kwantitatief zijn. Echter, voor sommige prestatiedoelstellingen, bijvoorbeeld het opstellen van een beleidsplan, is een kwantitatieve nulmeting niet mogelijk.

De beoordeling van het onderdeel meetbaar drukken we uit in de waarden 1 ('onvoldoende') tot en met 4 ('goed').

Realistisch

Marginale toets:

Het ambitieniveau van de doelstelling is haalbaar, gelet op de formele en informele beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente en de beschikbare middelen.

De rekenkamer heeft zich bij het aspect realistisch beperkt tot een marginale toets. Om de haalbaarheid te beoordelen hebben we geen nadere studies gedaan naar de succes- en faalfactoren voor de doelstellingen. We rapporteren alleen over dit aspect als we op basis van aanwezige kennis bedenkingen hebben over de haalbaarheid. Daarbij kan de doelstelling te ambitieus zijn, maar ook onvoldoende ambitieus als bijvoorbeeld de doelstelling feitelijk al is gerealiseerd.

Tijdgebonden

Norm:

De hoofddoelstelling en streefwaarden zijn voorzien van een tijdpad met tussendoelen (2007) en een einddoel (2010).

De sjabloon van de gemeente schrijft voor dat een hoofddoelstelling streefwaarden bevat voor het jaar 2007 en voor de periode 2007-2010. We toetsen of deze streefwaarden inderdaad zijn opgenomen. Hoewel het sjabloon dit niet vereist, kan het wenselijk zijn dat een hoofddoelstelling ook tussendoelen bevat voor de jaren 2008 en 2009.

De beoordeling van het onderdeel tijdgebonden drukken we uit in de waarden 'ja' en 'nee'.

3.4 Nulmetingen**Aanwezig**

Norm:

De doelstelling bevat een relevante nulmeting.

We beoordelen of een nulmeting aanwezig is bij de vermelde indicatoren. We onderscheiden daarbij vier categorieën nulmetingen:

1. De doelstelling bevat een duidelijke, kwantitatieve nulmeting.
2. De doelstelling bevat geen nulmeting maar een meetsysteem is in ontwikkeling.
3. De doelstelling bevat een activiteit/prestatie als nulmeting maar deze is niet op te vatten als een kwantitatieve nulmeting of als een meetsysteem in ontwikkeling.
4. Een nulmeting ontbreekt geheel.

De aanwezigheid van een nulmeting drukken we uit in bovenstaande categorieën.

Meetmoment

Bij de nulmeting is het meetmoment aangegeven.

We beoordelen of het meetmoment van de nulmeting duidelijk is. Een nulmeting kan plaatsvinden op één moment, zoals het aantal werklozen op 31 december 2005, of in een periode, zoals het aantal uitgevoerde re-integratietrajecten in 2005. In het jaarplan dient duidelijk te worden aangegeven op welk tijdstip of tijdvak de nulmeting betrekking heeft.

De beoordeling van het aspect meetmoment drukken we uit in de waarden 'ja' en 'nee'.

Verifieerbaar

Norm:

De waarde van de nulmeting is terug te vinden in een brondocument dat is gebaseerd op uitgevoerd onderzoek of registratie.

De beknoptheid van het jaarplan laat niet toe van alle opgenomen waarden voor nulmetingen uitgebreid te beschrijven waarop zij zijn gebaseerd. Om de betrouwbaarheid te waarborgen moeten nulmetingen echter wel geverifieerd kunnen worden. Om dit te toetsen hebben we aanvullend onderzoek gedaan. De rekenkamer heeft bij de verantwoordelijke dienst, bedrijf of directie het brondocument opgevraagd waarop de nulmeting is gebaseerd.

De beoordeling van het aspect verifieerbaarheid drukken we uit in de waarden ja en nee.

Betrouwbaar

Norm:

Een betrouwbare nulmeting is terug te voeren op een juiste en volledige primaire registratie of op betrouwbare en valide enquêteresultaten.

Met een betrouwbare nulmeting kunnen we ervan uitgaan dat de gepresenteerde waarde van de nulmeting in het brondocument goed de werkelijkheid weergeeft. Als de nulmeting 'het aantal cliënten op een re-integratietraject' is, dan moeten ten eerste de definities eenduidig zijn: wat is een re-integratietraject en wie telt als cliënt? Met andere woorden, de gegevensverzameling dient *juist* te zijn. Vervolgens moet de toegepaste meetmethode leiden tot *volledigheid*. De methode moet garanderen dat werkelijk alle cliënten in de meting worden meegenomen en anderzijds dat cliënten niet meerdere keren mee worden geteld in het totaal.

Gegeven de beperkte onderzoekstijd hebben wij als eerste de betrouwbaarheid van de nulmetingen onderzocht van de doelstellingen waarbij het college in het jaarplan heeft aangegeven dat deze 'afrekenbaar' zijn. In hoofdstuk2 van het jaarplan zijn deze 34 doelstellingen, met in totaal 46 indicatoren opgenomen. Daarnaast hebben we steekproefsgewijs nog een beperkt aantal andere nulmetingen in het jaarplan op betrouwbaarheid getoetst.

Wij hebben de betrouwbaarheid van de nulmetingen getoetst door bij de betrokken diensten en bedrijven schriftelijke informatie op te vragen over de betreffende nulmetingen. Bij ons onderzoek hebben wij beoordeeld of het onderliggende systeem van totstandkoming van de nulmeting betrouwbaar is ingericht. Vanwege de beperkte doorlooptijd hebben we de primaire registraties (bijvoorbeeld registratieformulieren) niet opgevraagd en beoordeeld.. Wel hebben we ter toetsing van de verkregen schriftelijke informatie nadere vragen gesteld over de registratiesystematiek en de controlemaatregelen die de betrouwbaarheid van de geregistreerde gegevens moeten waarborgen. Waar nodig hebben we aanvullend bewijsmateriaal gevraagd. Op basis van de verkregen informatie hebben wij ons een oordeel gevormd of de nulmeting met redelijke zekerheid een getrouwe weergave is van wat het dient te presenteren. Honderd procent zekerheid over de betrouwbaarheid kan de rekenkamer binnen het bestek van dit onderzoek niet geven.

De beoordeling van het onderdeel betrouwbaarheid drukken we uit in 'betrouwbaar', 'niet betrouwbaar' en 'geen oordeel'.

4 Het ontwerpjaarplan 2007 beoordeeld

In dit hoofdstuk treft u onze bevindingen aan over de meetbaarheid van het ontwerpjaarplan 2007. We gaan achtereenvolgens in op de maatschappelijke effecten, de hoofddoelstellingen en de nulmetingen, zoals die zijn opgenomen in het ontwerpjaarplan. Voor de gehanteerde normen verwijzen we de lezer naar hoofdstuk 3.

4.1 Maatschappelijk effect

Formulering

Tabel 4.1 geeft een overzicht van de formulering van de maatschappelijke effecten.

Tabel 4.1 – Formulering maatschappelijke effecten

	Resultaatgebied	Maatschappelijke effecten	
		Aantal	Effectdoelstelling Ja/Nee/Deels
10.	Openbare Orde en Veiligheid	1	ja
20.	Werk en Inkomen	2	ja
30.	Zorg	1	ja
40.	Educatie, Jeugd en Diversiteit	1	ja
50.	Verkeer en Infrastructuur	5	ja
60.	Sport, Recreatie, Openbare Ruimte, Groen	3	ja
70.	Cultuur en Monumenten	1	ja
80.	Milieu en Water	1	ja
100.	Economie en Haven	1	ja
110.	Facilitair en Bedrijven	0	n.v.t.
120.	Stedelijke Ontwikkeling	1	ja
140.	Bestuur en Concern	2	deels
Totaal		19	

Conclusie:

Bijna alle maatschappelijke effecten zijn als effectdoelstelling geformuleerd.

Van de twaalf resultaatgebieden zijn er elf voorzien van een of meerdere maatschappelijke effecten. Op een na zijn deze maatschappelijke effecten als effect geformuleerd.

Opvallend is dat sommige resultaatgebieden meerdere maatschappelijke effecten kennen, terwijl voor andere resultaatgebieden volstaan wordt met één maatschappelijk effect. Wanneer er gekozen is voor één maatschappelijk effect is er veelal sprake van een hoger abstractieniveau.

Het resultaatgebied Bestuur en Concern telt weliswaar twee maatschappelijke effecten, maar niet alle doelstellingen zijn gekoppeld aan een maatschappelijk effect. Als eerste geldt dit voor het onderdeel ‘Wij Amsterdammers, diversiteit en integratie’. Ook de onderdelen O+S, Gemeente Archief en Dienst Persoonsgegevens zijn niet gekoppeld. De betreffende diensten kunnen evenwel wel een bijdrage leveren aan het geformuleerde maatschappelijk effect (toenemende tevredenheid van burgers over de dienstverlening van de gemeente Amsterdam).

Iets soortgelijks doet zich voor bij het resultaatgebied Werk en Inkomen. Het maatschappelijk effect richt zich op werk, re-integratie en participatie, terwijl een groot deel van de doelstellingen betrekking heeft op inkomensverstrekking.

Bij het resultaatgebied Facilitair en Bedrijven ontbreekt een maatschappelijk effect. De diversiteit aan organisaties binnen dit resultaatgebied lijkt hier debet aan te zijn. De rekenkamer heeft in de tweede tussenrapportage aanbevolen voor eenzelfde soort constructie te kiezen als is toegepast bij het resultaatgebied Bestuur en Concern. Door de hoofddoelstelling ‘efficiëntere en effectievere dienstverlening’ te koppelen aan toenemende tevredenheid van burgers hierover, kan deze omgevormd worden tot maatschappelijk effect. Deze suggestie van de rekenkamer is niet overgenomen.

Consistent

Consistentie is de mate waarin de maatschappelijke effecten aansluiten bij de doelen in het programakkoord. *Tabel 4.2* Tabel 4.2 geeft een overzicht.

Tabel 4.2 – Consistentie maatschappelijke effecten

	Resultaatgebied	Maatschappelijke effecten	
		Aantal	Consistent Ja/Nee/Deels
10.	Openbare Orde en Veiligheid	1	ja
20.	Werk en Inkomen	2	ja
30.	Zorg	1	ja
40.	Educatie, Jeugd en Diversiteit	1	ja
50.	Verkeer en Infrastructuur	5	ja
60.	Sport, Recreatie, Openbare Ruimte, Groen	3	ja
70.	Cultuur en Monumenten	1	nee
80.	Milieu en Water	1	ja
100.	Economie en Haven	1	ja
110.	Facilitair en Bedrijven	0	n.v.t.
120.	Stedelijke Ontwikkeling	1	ja
140.	Bestuur en Concern	2	ja
Totaal		19	

Conclusie:

De maatschappelijke effecten zijn in sterke mate consistent met het programakkoord.

Achttien van de negentien maatschappelijke effecten zijn consistent met het programakkoord . Dit is een verbetering ten opzichte van het conceptjaarplan, dat vier maatschappelijke effecten bevatte die niet (geheel) in lijn waren met het programakkoord.

In een aantal gevallen zijn de maatschappelijke effecten letterlijk overgenomen uit het programakkoord, zoals bij de resultaatgebieden Openbare Orde en Veiligheid en Werk en Inkomen. In de meeste gevallen is het echter geen één-op-één vertaling, maar komen onderdelen uit het programakkoord terug in het maatschappelijk effect. Het maatschappelijk effect van het resultaatgebied Cultuur en Monumenten wijkt naar oordeel van de rekenkamer inhoudelijk teveel af van het programakkoord.

Aanvullend op de consistentie met het programakkoord beoordelen we of alle elementen uit het programakkoord zijn vertaald in het ontwerpjaarplan. Tabel 4.3 geeft een overzicht. Bijlage 1 bevat een gedetailleerd overzicht van de elementen uit het programakkoord die niet zijn vertaald in meetbare doelstellingen.

Tabel 4.3 – Aantal niet in het ontwerpjaarplan overgenomen elementen vanuit het programakkoord

Resultaatgebied		Paragraaf in programakkoord	Aantal niet overgenomen elementen
10.	Openbare orde en veiligheid	Veiligheid	6
20.	Werk en Inkomen	Werk en Inkomen	7
30.	Zorg	Zorg en Maatschappelijke Ondersteuning	8
40.	Educatie, Jeugd en Diversiteit	Educatie, Jeugd, Diversiteit en Grote Stedenbeleid	12
50.	Verkeer en Infrastructuur	Verkeer en Milieu	3
60.	Sport, Recreatie, Openbare Ruimte, Groen	Sport	1
70.	Cultuur en Monumenten	Kunst en Cultuur	1
80.	Milieu en Water	Zie Verkeer en Infrastructuur	
100.	Economie en Haven	Economie	4
110.	Facilitair en Bedrijven	n.v.t.	n.v.t.
120.	Stedelijke Ontwikkeling	Bouwen, Wonen en Ruimtelijke Ontwikkeling	2
140.	Bestuur en Concern	Bestuur	2
Totaal			46

Conclusie:

Het programakkoord heeft geen volledige vertaling gekregen in het ontwerpjaarplan.

In totaal zijn 46 inhoudelijke elementen uit het programakkoord niet overgenomen in de resultaatgebieden van het ontwerpjaarplan. Met name op het terrein van Zorg en Educatie, Jeugd en Diversiteit mist veel. Het gaat in veel gevallen om concrete items uit het programakkoord die niet terugkomen in de doelstellingen van de betreffende resultaatgebieden. Voorbeelden hiervan zijn:

- ‘zorgen voor voldoende laaggeschoold werk’ (Werk en Inkomen);
- ‘ouders (van schoolgaande kinderen) die dat nodig hebben krijgen allemaal binnen vier jaar Nederlandse les’ (Educatie, Jeugd en Diversiteit);
- ‘verbeteren bereikbaarheid op de as Almere – Amsterdam – Schiphol’ (Verkeer en Infrastructuur).

4.2 Hoofddoelstellingen

Formulering

De maatschappelijke effecten uit het programakkoord zijn vertaald in hoofddoelstellingen. Deze hoofddoelstellingen kunnen geformuleerd zijn als effectdoelstelling of als prestatiedoelstelling. Tabel 4.4 geeft een overzicht.

Tabel 4.4 - Verdeling effect- en prestatiedoelstellingen per resultaatgebied

Resultaatgebied	Totaal	Effectdoelstelling		Prestatiedoelstelling	
		Aantal	%	Aantal	%
10. Openbare orde en veiligheid	9	8	89%	1	11%
20. Werk en Inkomen	11	3	27%	8	73%
30. Zorg	13	3	23%	10	77%
40. Educatie, Jeugd en Diversiteit	19	16	79%	3	21%
50. Verkeer en Infrastructuur	13	9	69%	4	31%
60. Sport, Recreatie, Openbare Ruimte, Groen	20	14	70%	6	30%
70. Cultuur en Monumenten	8	2	25%	6	75%
80. Milieu en Water	3	1	33%	2	67%
100. Economie en Haven	13	6	46%	7	54%
110. Facilitair en Bedrijven	1	0	0%	1	100%
120. Stedelijke Ontwikkeling	23	9	39%	14	61%
140. Bestuur en Concern	24	4	17%	20	83%
Totaal	157	75	48%	82	52%

Conclusie:

Van de 157 hoofddoelstellingen zijn 75 doelstellingen (48%) geformuleerd als effectdoelstelling en 82 (52%) als prestatiedoelstelling. De formulering van de hoofddoelstellingen voldoet hiermee aan de systematiek die de gemeente Amsterdam hanteert. De rekenkamer betreurt echter dat voor deze systematiek is gekozen, omdat er nu geen duidelijke aansluiting is met de drie W-vragen.

De systematiek van de gemeente Amsterdam voor het jaarplan 2007 laat de ruimte om een hoofddoelstelling als effect of als prestatie te formuleren. Vanuit het door rekenkamer gehanteerde kader (zie hoofdstuk 2) plaatst de rekenkamer kanttekeningen bij de gehanteerde systematiek. Effectdoelstellingen (wat willen wij bereiken?) bevinden zich op een ander niveau dan prestatiedoelstellingen (wat gaan wij daarvoor doen?). Een meer gelaagde systematiek heeft dan ook de voorkeur van de rekenkamer.

Ten opzichte van het conceptjaarplan heeft zich een lichte verschuiving voorgedaan in het aantal effectdoelstellingen. Waar in de vorige versie van het jaarplan het aandeel effectdoelstellingen 40% bedroeg, is dit nu 47%.

Consistent

De consistentie van de hoofddoelstelling is de mate waarin de hoofddoelstelling een bijdrage levert aan het realiseren van het beoogde maatschappelijk effect. Tabel 4.5 geeft een overzicht. De rekenkamer betreft hierin zowel de hoofddoelstellingen programmakkoord als de overige bestuurlijke aandachtspunten.

Tabel 4.5 – Consistentie

	Resultaatgebied	Totaal	Consistentie hoofddoelstellingen			
			Aantal	%	Aantal	%
10.	Openbare orde en veiligheid	9	8	89%	1	11%
20.	Werk en Inkomen	11	10	91%	1	9%
30.	Zorg	13	9	69%	4	31%
40.	Educatie, Jeugd en Diversiteit	19	18	95%	1	5%
50.	Verkeer en Infrastructuur	13	10	77%	3	23%
60.	Sport, Recreatie, Openbare Ruimte, Groen	20	19	95%	1	5%
70.	Cultuur en Monumenten	8	7	88%	1	13%
80.	Milieu en Water	3	3	100%	0	0%
100.	Economie en Haven	13	10	77%	3	23%
110.	Facilitair en Bedrijven	1	0	0%	1	100%
120.	Stedelijke Ontwikkeling	23	22	96%	1	4%
140.	Bestuur en Concern	24	12	50%	12	50%
Totaal		157	128	82%	29	18%

Conclusie:

De hoofddoelstellingen zijn overwegend consistent (82%) met de geformuleerde maatschappelijke effecten.

Van de 157 hoofddoelstellingen leveren 129 doelstellingen (82%) een duidelijke bijdrage aan het geformuleerde maatschappelijk effect. Dit is een aanzienlijke verbetering ten opzicht van de tussenrapportage. Toen gold voor 68% van de doelstellingen dat ze consistent waren.

De resultaatgebieden Facilitair en Bedrijven en Bestuur en Concern zijn niet, respectievelijk gedeeltelijk voorzien van maatschappelijke effecten. Hierdoor beïnvloeden ze de mate van consistentie negatief. Het buiten beschouwing laten van de doelstellingen die niet gekoppeld zijn aan een maatschappelijk effect leidt tot een stijging van de mate van consistentie naar 89%.

Volledigheid indicatoren

De indicatoren dienen alle relevante aspecten van de doelstelling te dekken. Tabel 4.6 geeft een overzicht.

Tabel 4.6 – Volledigheid indicatoren

Resultaatgebied		Volledigheid indicatoren (1-4)
10.	Openbare orde en veiligheid	2,9
20.	Werk en Inkomen	3,0
30.	Zorg	2,7
40.	Educatie, Jeugd en Diversiteit	2,5
50.	Verkeer en Infrastructuur	2,7
60.	Sport, Recreatie, Openbare Ruimte, Groen	2,7
70.	Cultuur en Monumenten	2,3
80.	Milieu en Water	2,3
100.	Economie en Haven	2,1
110.	Facilitair en Bedrijven	2,0
120.	Stedelijke Ontwikkeling	2,7
140.	Bestuur en Concern	2,8
Gewogen gemiddelde		2,6

Conclusie:

De indicatoren geven geen voldoende beeld van de te bereiken hoofddoelstellingen.

De indicatoren dekken in beperkte mate de onderdelen van de hoofddoelstellingen af. Ten opzichte van de vorige versie heeft zich op totaalniveau een kleine verbetering voorgedaan. De totale gemiddelde score is toegenomen van 2,3 tot 2,6. Met name de resultaatgebieden Zorg en Bestuur en Concern leverden hier een bijdrage aan. Hun score steeg met respectievelijk 0,8 en 0,7 punten.

De resultaatgebieden Openbare Orde en Veiligheid en Werk en Inkomen zijn de relatieve koplopers waar het gaat om de volledigheid van de indicatoren. Zij scoren een (krappe) voldoende. De overige resultaatgebieden scoren matig tot voldoende.

De onvolledigheid van indicatoren kan verschillende vormen aannemen, namelijk:

- *Aspecten in de hoofddoelstelling zijn niet terug te vinden in de indicator.* Een voorbeeld hiervan is de hoofddoelstelling ‘Vermindering aantal dragers SOA, tienermoeders en slachtoffers loverboys’ uit het resultaatgebied Zorg. Deze doelstelling is niet voorzien van een indicator voor het aantal slachtoffers loverboys. Een ander voorbeeld waarbij niet alle aspecten van een hoofddoelstelling een indicator kennen, is ‘Goede doorstroming autoverkeer op hoofdwegen en corridors’ (Verkeer en Infrastructuur). De indicator is ‘de gemiddelde snelheid binnen de ring’. Er is uiteraard ook autoverkeer buiten de ring. De indicator geeft dus maar een deel van de benodigde informatie.

- *Een effectdoelstelling wordt gemeten met een prestatie-indicator.* Bijvoorbeeld bij het resultaatgebied Educatie, Jeugd en Diversiteit. Een van de hoofddoelstellingen is ‘ouderbetrokkenheid: betrokkenheid ouders bij de schoolcarrière van hun kinderen’, terwijl de indicator het ‘aantal scholen met een ouderbeleidsplan’ is.
- *Een prestatiedoelstelling wordt gemeten met een effectindicator.* Bijvoorbeeld bij het resultaatgebied Economie en Haven. Eén van de hoofddoelstellingen is ‘inzetten op het MKB’, terwijl de bijbehorende indicator de ‘waardering van het ondernemersklimaat’ is;
- *Een indicator bij een hoofddoelstelling ontbreekt.* Een voorbeeld hiervan is de hoofddoelstelling ‘Aandacht voor geluidsoverlast, duurzaam gebruik grondstoffen, kwaliteit van het water, klimaatbeleid’ binnen het resultaatgebied Milieu en Water. Bij deze hoofddoelstelling ontbreekt een indicator.

Specifiek

Een specifieke doelstelling is concreet geformuleerd, dat wil zeggen: het is duidelijk welke effecten of prestaties voor wie worden beoogd. Tabel 4.7 geeft een overzicht van de gemiddelde specificiteit van de doelstellingen per resultaatgebied.

Tabel 4.7 – Specificiteit doelstellingen

Resultaatgebied		Specifiek (1-4)
10.	Openbare orde en veiligheid	3,0
20.	Werk en Inkomen	2,6
30.	Zorg	2,5
40.	Educatie, Jeugd en Diversiteit	3,1
50.	Verkeer en Infrastructuur	2,4
60.	Sport, Recreatie, Openbare Ruimte, Groen	2,5
70.	Cultuur en Monumenten	2,1
80.	Milieu en Water	2,3
100.	Economie en Haven	2,3
110.	Facilitair en Bedrijven	2,0
120.	Stedelijke Ontwikkeling	2,7
140.	Bestuur en Concern	2,8
Gewogen gemiddelde		2,6

Conclusie:

De hoofddoelstellingen en indicatoren zijn niet voldoende specifiek.

De hoofddoelstellingen en indicatoren geven gemiddeld genomen onvoldoende inzicht in de prestaties of effecten die men wil bereiken en wat de doelgroep is. De gemiddelde score komt uit op 2,6. Ten opzichte van de vorige versie is dit een kleine verbetering (0,2 punten).

Voorbeelden van hoofddoelstellingen die specifiek gemaakt kunnen worden, zijn:

- ‘Kinderen ontvangen de juiste zorg’ (hoofddoelstelling bij Educatie, Jeugd en Diversiteit): een definitie (leeftijdsgrens) van kinderen ontbreekt. ‘Juiste zorg’ is impliciet gedefinieerd via de indicator die zich richt op ‘geïndiceerde zorg’.
- ‘Normalisering van het Wallengebied’ (hoofddoelstelling Openbare Orde en Veiligheid): onduidelijk is wat met normalisering bedoeld wordt.
- ‘Aandacht voor geluidsoverlast, duurzaam gebruik grondstoffen, kwaliteit van het water, klimaatbeleid’: het zeer algemene begrip ‘aandacht voor’ blijft onuitgewerkt. Onduidelijk is wie wat gaat doen.
- ‘Duurzame uitstroom naar werk’ (Werk en Inkomen): het begrip duurzaam is niet uitgewerkt en onduidelijk is op wie dit beleid zich richt.

Gezien de over het algemeen matige score van de specificiteit van hoofddoelstellingen en indicatoren pleit de rekenkamer voor het opstellen van een zogenaamd definitieboekje, wat ook in de motie Bruines is gevraagd. Op deze wijze kan de rapportage over een resultaatgebied zich tot de kern beperken (kort en bondig). Indien betrokkenen meer willen weten over wat onder een hoofddoelstelling of indicator valt, kunnen zij teruggrijpen op het definitieboekje. In dit boekje kunnen dan ook bijvoorbeeld afkortingen die nu niet worden toegelicht een plaats krijgen en kan verwezen worden naar vastgesteld beleid. Daarnaast kan in dit definitieboekje ook duidelijkheid worden gegeven over de ‘doelenboom’ waarin helder de relatie tussen effect, doel, indicator, nulmeting en streefwaarde is gepresenteerd.

Meetbaar

Een doelstelling is meetbaar indien de indicatoren zijn voorzien van een nulmeting en streefwaarden. Een doelstelling is het best meetbaar als de nulmetingen en streefwaarden kwantitatief zijn. Tabel 4.8 geeft een overzicht van de meetbaarheid van de resultaatgebieden resultaatgebied.

Tabel 4.8 – Meetbaar

	Resultaatgebied	Meetbaar (1-4)
10.	Openbare orde en veiligheid	3,7
20.	Werk en Inkomen	3,1
30.	Zorg	2,6
40.	Educatie, Jeugd en Diversiteit	2,8
50.	Verkeer en Infrastructuur	2,6
60.	Sport, Recreatie, Openbare Ruimte, Groen	2,1
70.	Cultuur en Monumenten	1,5
80.	Milieu en Water	2,7
100.	Economie en Haven	3,0
110.	Facilitair en Bedrijven	1,0
120.	Stedelijke Ontwikkeling	2,7
140.	Bestuur en Concern	2,7
	Totaal	2,7

Conclusie:

De indicatoren behorend bij de hoofddoelstellingen zijn niet voldoende meetbaar.

Gemiddeld genomen zijn de indicatoren in het ontwerpjaarplan redelijk meetbaar. Een groot aantal indicatoren is voorzien van kwantitatieve nulmetingen en streefwaarden. Er doen zich echter grote verschillen voor tussen de resultaatgebieden. Zo scoort Openbare Orde en Veiligheid goed (gemiddelde score 3,7), terwijl de meetbaarheid van Cultuur en Monumenten (1,5) en Facilitair en Bedrijven (1,0) ernstig tekort schiet. Ten opzichte van de vorige versie is een lichte verbetering waar te nemen (0,2 punten). Binnen de resultaatgebieden Cultuur en Monumenten en Facilitair en Bedrijven lijkt echter nauwelijks iets gedaan te zijn met de aanbevelingen van de rekenkamer.

Tekortkomingen in de meetbaarheid manifesteren zich op verschillende manieren:

- *Geen nulmeting opgenomen.* Een voorbeeld hiervan is de hoofddoelstelling ‘Wegwerken achterstanden in Elektronische Cliëntdossier van de jeugdgezondheidszorg’ (Zorg). Een nulmeting van de indicator ‘Mate van achterstand in Elektronisch Cliëntdossier’ ontbreekt.
- *Geen streefwaarden opgenomen.* Een voorbeeld is de hoofddoelstelling ‘Efficiëntere en effectievere dienstverlening’ (Facilitair en Bedrijven). De indicatoren daarbij horend zijn: ‘Kostendekkendheid’, ‘Marktconformiteit’, ‘Klanttevredenheid’. Zowel streefwaarden als nulmeting ontbreken.
- *Ongelijksoortige meeteenheden indicator, nulmeting en streefwaarden.* Een voorbeeld is ‘De verkeersveiligheid wordt verbeterd’ (Verkeer en Infrastructuur). De indicator is ‘Aantal verkeersongevallen’, terwijl de streefwaarden ingaan op het ‘aantal ziekenhuisgewonden’.
- *Geen streefwaarden voor 2008 en 2009.* Voor alle hoofddoelstellingen geldt dat er geen streefwaarden zijn opgenomen voor de tussenliggende jaren (2008 en 2009). De systematiek van de gemeente Amsterdam houdt met deze jaren geen rekening. De rekenkamer betreurt dit, omdat een helder tijdspad de (tussentijdse) meetbaarheid vergroot en daarmee de verifieerbaarheid voor de raad. Ook hier kan een definitieboekje uitkomst bieden.

Volledigheid indicatoren, specifiek en meetbaar

De rekenkamer beschouwt de mate waarin indicatoren volledig zijn en doelstellingen specifiek en meetbaar, als belangrijkste graadmeter voor de afrekenbaarheid van het ontwerpjaarplan. Als een doelstelling op alle drie de aspecten een ‘goed’ of ‘voldoende’ scoort, dan vindt de rekenkamer de doelstelling ‘afrekenbaar’. Tabel 4.9 geeft een overzicht.

Tabel 4.9 – Volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit gecombineerd

Resultaatgebied		Aantal doelstellingen	Afrekenbaar			
			Ja	%	Nee	%
10.	OOV	9	5	56%	4	44%
20.	W&I	11	3	27%	8	73%
30.	Zorg	13	2	15%	11	85%
40.	EJD	19	5	26%	14	74%
50.	V&I	13	4	31%	9	69%
60.	SRORG	20	4	20%	16	80%
70.	C&M	8	0	0%	8	100%
80.	M&W	3	1	33%	2	67%
100.	E&H	13	3	23%	10	77%
110.	F&B	1	0	0%	1	100%
120.	SO	23	10	43%	13	57%
140.	B&C	24	10	42%	14	58%
Totaal		157	47	30%	110	70%

Slechts 30% van de 157 doelstellingen is afrekenbaar.

Het merendeel van de doelstellingen (70%) is niet afrekenbaar. Bij alle resultaatgebieden is het aandeel niet afrekenbare doelstellingen groot, variërend van 44% bij Openbare Orde en Veiligheid tot 100% bij Cultuur en Monumenten en Facilitair en Bedrijven.

Realistisch

Binnen de reikwijdte van het onderzoek kon de rekenkamer geen uitgebreide studies doen naar succes- en faalfactoren voor doelstellingen om daarmee het realiteitsgehalte te beoordelen. De rekenkamer beperkt zich daarom tot een marginale toets. Dit resulteert in het beeld als weergegeven in tabel 4.10.

Tabel 4.10 – Realiteitsgehalte

Resultaatgebied		Realistisch	Ambitie te hoog	Niet realistisch	
				Ambitie te laag	Niet te beoordelen
10.	Openbare orde en veiligheid	7	0	0	2
20.	Werk en Inkomen	3	5	0	3
30.	Zorg	2	2	1	8
40.	Educatie, Jeugd en Diversiteit	7	3	0	9
50.	Verkeer en Infrastructuur	6	5	0	2
60.	Sport, Recreatie, Openbare Ruimte, Groen	12	0	0	8
70.	Cultuur en Monumenten	1	0	6	1
80.	Milieu en Water	2	0	0	1
100.	Economie en Haven	9	1	2	1

Resultaatgebied		Realistisch	Ambitie te hoog	Niet realistisch	
				Ambitie te laag	Niet te beoordelen
110.	Facilitair en Bedrijven	0	0	0	1
120.	Stedelijke Ontwikkeling	16	1	0	6
140.	Bestuur en Concern	17	0	0	7
Totaal		82	17	9	49
		76%	16%	8%	-

*: Doelstellingen die onvoldoende specifiek of meetbaar zijn, hebben we niet kunnen beoordelen op realiteitsgehalte. Deze doelstellingen zijn buiten de berekening gehouden

Van de 108 op realiteitsgehalte beoordeelde doelstellingen (doelstellingen die voldoende specifiek of meetbaar waren), lijken er 82 realistisch te zijn (76%). Van 16% van de beoordeelde doelstellingen is de rekenkamer van mening dat het ambitieniveau te hoog is. Dit doet zich bijvoorbeeld voor bij de volgende doelstellingen:

- ‘Terugdringen niet-noodzakelijk autoverkeer’ (Verkeer en Infrastructuur): Het doel is tot aan 2010 het inkomend verkeer met 20% ten opzichte van de norm terug te dringen en het uitgaand verkeer met 25% ten opzichte van de norm.

Voorbeelden van doelstellingen die weinig ambitieus lijken, zijn:

- ‘Creatieve industrie: vestiging van innovatieve, creatieve bedrijven in Amsterdam door verbetering van het vestigingsklimaat’(Cultuur en Monumenten): Als nulmeting is opgenomen dat er 8.732 vestigingen in Amsterdam zijn met 31.207 banen. Als streefwaarde is louter opgenomen dat men een groei van het aandeel creatieve industrie wil, zonder aan te geven in welke mate.
- ‘Alle zwerfjongeren opvang aanbieden’(Zorg): De ambitie in de doelstelling is hoog, namelijk alle zwerfjongeren opvang aanbieden. De bijbehorende streefwaarden zijn echter erg laag. Zo is de streefwaarde bij het aantal jongeren op straat dat het aantal gelijk blijft. Uit een relatieve afname zou meer ambitie blijken. Daarnaast is de ambitie voor de uitbreiding van het aantal opvangplaatsen onvoldoende om daadwerkelijk alle jongeren een opvangplaats aan te kunnen bieden (de eigenlijke hoofddoelstelling).

Tijdgebonden

In de jaarplansystematiek van de gemeente dient een hoofddoelstelling streefwaarden te bevatten voor het jaar 2007 en voor de periode 2007-2010. Tabel 4.11 geeft een overzicht van het aantal doelstellingen dat aan deze eis voldoet.

Tabel 4.11 – Tijdgebondenheid

Resultaatgebied	Tijdgebonden			
	Ja	Percentage	Nee	Percentage
10. Openbare orde en veiligheid	8	89%	1	11%
20. Werk en Inkomen	9	82%	2	18%
30. Zorg	9	69%	4	31%
40. Educatie, Jeugd en Diversiteit	12	63%	7	37%
50. Verkeer en Infrastructuur	10	77%	3	23%
60. Sport, Recreatie, Openbare Ruimte, Groen	5	25%	15	75%
70. Cultuur en Monumenten	0	0%	8	100%
80. Milieu en Water	2	67%	1	33%
100. Economie en Haven	8	62%	5	38%
110. Facilitair en Bedrijven	0	0%	1	100%
120. Stedelijke Ontwikkeling	17	74%	6	26%
140. Bestuur en Concern	15	63%	9	38%
Totaal	95	61%	62	39%

Conclusie:

De tijdgebondenheid van de doelstellingen is onvoldoende. Van de doelstellingen is slechts 61% voorzien van streefwaarden.

Van de hoofddoelstellingen is 61% voorzien van streefwaarden voor 2007 én de periode 2008-2010. Bij maar liefst 39% ontbreekt dit. Het ontbreken van tijdgebonden streefwaarden betekent een aanzienlijke beperking van de controlemogelijkheid van de raad.

In de vorige rapportage zijn per abuis verkeerde gegevens opgenomen in de tabel. Hierdoor is een vergelijking met de vorige versie niet mogelijk.

4.3 Nulmetingen

Aanwezig

De rekenkamer heeft beoordeeld of een nulmeting aanwezig is bij de vermelde indicatoren. Hierbij onderscheiden we vier categorieën:

1. De doelstelling bevat een of meer cijfermatige nulmetingen.
2. De doelstelling bevat nog geen nulmeting maar een meetsysteem is in ontwikkeling.
3. Bij de doelstelling is als nulmeting een activiteit vermeld maar deze is niet op te vatten als een nulmeting of het ontwikkelen van een meetsysteem.
4. Een nulmeting ontbreekt geheel.

Tabel 4.12 geeft een overzicht van de aanwezigheid van nulmetingen bij de doelstellingen.

Tabel 4.12 – Aanwezigheid en type nulmeting

Resultaatgebied		Cijfermatig	Activiteit	Systeem in ontwikkeling	Geen
10.	Openbare orde en veiligheid	8	0	0	1
20.	Werk en Inkomen	8	0	0	3
30.	Zorg	10	0	1	2
40.	Educatie, Jeugd en Diversiteit	9	2	5	3
50.	Verkeer en Infrastructuur	9	2	0	2
60.	Sport, Recreatie, Openbare Ruimte, Groen	7	8	2	3
70.	Cultuur en Monumenten	1	6	1	0
80.	Milieu en Water	2	0	0	1
100.	Economie en Haven	10	2	0	1
110.	Facilitair en Bedrijven	1	0	0	0
120.	Stedelijke Ontwikkeling	11	11	1	0
140.	Bestuur en Concern	8	12	0	4
Totaal		84 (54%)	43 (27%)	10 (6%)	20 (13%)

Conclusie:

Het ontwerpjaarplan bevat onvoldoende cijfermatige nulmetingen. Bij slechts 54% van de doelstellingen is een cijfermatige nulmeting opgenomen.

Circa de helft van de hoofddoelstellingen (54%) is voorzien van een cijfermatige nulmeting. In totaal zijn er voor 84 doelstellingen, 118 cijfermatige nulmetingen geformuleerd. Bij 46% van de doelstellingen ontbreekt een cijfermatige nulmeting. In 6% van de gevallen is aangegeven dat een meetsysteem in ontwikkeling is. Voor de overige doelstellingen geldt dat er ofwel in het geheel geen nulmeting is opgenomen (13%), ofwel dat er in kwalitatieve termen een activiteit is vermeld (27%). Dit is bijvoorbeeld het geval bij:

- ‘opzetten gemeenschappelijke informatiearchitectuur’ (Stedelijke Ontwikkeling);
- ‘stimuleren en faciliteren optimaal gebruik van Europese subsidies door de gemeente’ (Economie en Haven);
- ‘meer synergie op onderzoeksterrein’ (Bestuur en Concern – O+S).

Meetmoment

De rekenkamer heeft van de opgenomen nulmetingen beoordeeld of het meetmoment of de meetperiode duidelijk is aangegeven in het jaarplan. Tabel 4.13 geeft een overzicht.

Tabel 4.13 – Meetmoment

Resultaatgebied		Aantal nulmetingen	Meetmoment			
			Ja	%	Nee	%
10.	OOV	16	4	25%	12	75%
20.	W&I	11	10	91%	1	9%
30.	Zorg	18	13	72%	5	28%
40.	EJD	17	8	47%	9	53%
50.	V&I	15	1	7%	14	93%
60.	SRORG	30	13	43%	17	57%
70.	C&M	13	2	15%	11	85%
80.	M&W	2	1	50%	1	50%
100.	E&H	20	6	30%	14	70%
110.	F&B	0	0	0%	0	0%
120.	SO	31	5	16%	26	84%
140.	B&C	35	9	26%	26	74%
Totaal		208	72	35%	136	65%

Conclusie:

Het meetmoment van de nulmetingen is onvoldoende vermeld in het jaarplan. Het meetmoment ontbreekt bij 65% van de nulmetingen.

Bij 65% van de nulmetingen is niet aangegeven wat het meetmoment is. Onduidelijk is hierdoor op welke peildatum of tijdvak de meting betrekking heeft.

Tussen resultaatgebieden doen zich grote verschillen door. Werk en Inkomen scoort goed. Bij 91% van de nulmetingen is het meetmoment vermeld. Verkeer en Infrastructuur scoort slecht: van slechts 7% van de nulmetingen is duidelijk wat het meetmoment is.

Een voorbeeld waarbij deze duidelijkheid ontbrak, was bij de hoofddoelstelling 'Behoud van een fijnmazig netwerk van bus, tram en metro' (Verkeer en Infrastructuur). De nulmeting is gericht op het percentage reizigers dat tevreden is over frequentie en aansluitingen. Onduidelijk is op welk moment de tevredenheidsmeting plaatsvond.

Verifieerbaar

Een nulmeting is verifieerbaar als de waarde van de nulmeting is terug te vinden in een brondocument dat is gebaseerd op uitgevoerd onderzoek of een reguliere administratie. De rekenkamer heeft van vrijwel alle kwantitatieve nulmetingen in het ontwerpjaarplan 2007 de verifieerbaarheid beoordeeld. Daartoe hebben we bij de betrokken diensten en bedrijven de brondocumenten opgevraagd die ten grondslag liggen aan de cijfermatige nulmetingen. Tabel 4.14 geeft een overzicht van de verifieerbaarheid van de nulmetingen, geordend naar resultaatgebied. Bijlage 2 bevat een compleet overzicht van alle beoordeelde nulmetingen.

Tabel 4.14 – Verifieerbaarheid kwantitatieve nulmetingen

	Resultaatgebied	Aantal nulmetingen			Verifieerbaar	
		Ja	%	Nee	%	
10.	Openbare orde en veiligheid	11	6	55%	5	45%
20.	Werk en Inkomen	11	5	45%	6	55%
30.	Zorg	15	8	53%	7	47%
40.	Educatie, Jeugd en Diversiteit	13	8	62%	5	38%
50.	Verkeer en Infrastructuur	13	8	62%	5	38%
60.	Sport, Recreatie, Openbare Ruimte, Groen	10	6	60%	4	40%
70.	Cultuur en Monumenten	2	0	0%	2	100%
80.	Milieu en Water	2	2	100%	0	0%
100.	Economie en Haven	16	10	63%	6	38%
110.	Facilitair en Bedrijven	0	0	0%	0	0%
120.	Stedelijke Ontwikkeling	12	3	25%	9	75%
140.	Bestuur en Concern	3	3	100%	0	0%
Totaal		108	59	55%	49	45%

Conclusie:

De verifieerbaarheid van de nulmetingen is onvoldoende. Slechts circa de helft (55%) van de nulmetingen is verifieerbaar.

Een opmerkelijk groot deel van de kwantitatieve nulmetingen is niet verifieerbaar. Dit betekent dat de verantwoordelijke dienst of bedrijf voor de helft van alle nulmetingen niet in staat is aan te tonen dat de nulmeting is gebaseerd op registratie- of onderzoeksgegevens. In het resultaatgebied Stedelijke Ontwikkeling is het met name slecht gesteld met de verifieerbaarheid. Slechts een kwart van de twaalf kwantitatieve nulmetingen is verifieerbaar. Daarentegen is in het resultaatgebied Economie en Haven 63% van de 16 kwantitatieve nulmetingen verifieerbaar.

De 46 indicatoren waarop het college zich laat afrekenen bevatten in totaal 28 kwantitatieve nulmetingen. Binnen deze selectie is de verifieerbaarheid van nulmetingen beter. Van de 28 nulmetingen zijn er 17 (61%) verifieerbaar en 11 (39%) niet.

Nulmetingen kunnen om verschillende redenen als niet verifieerbaar zijn beoordeeld. We bespreken enkele belangrijke 'vormen van niet-verifieerbaarheid'.

Een aantal nulmetingen blijkt bij nader inzien geen nulmeting te zijn omdat het een streefwaarde of prognose is voor 2006 of zelfs 2007. Een streefwaarde of prognose kan bij voorbaat niet fungeren als nulmeting omdat geen sprake is van een gerealiseerde waarde.

Niet-verifieerbaarheid ontstaat nogal eens doordat binnen het ambtelijk apparaat cijfers uit onderzoeken een eigen leven gaan leiden en uiteindelijk als nulmeting worden gepresenteerd terwijl de gehanteerde definities niet aansluiten bij de indicator.

Ten slotte zijn diensten en bedrijven in een aantal gevallen er niet in geslaagd de gevraagde brondocumenten binnen de – overigens ruime – beantwoordingstermijn aan de rekenkamer aan te leveren. We weten van de betreffende nulmetingen niet of een brondocument bestaat.

Betrouwbaar

Een betrouwbare nulmeting is terug te voeren op een juiste en volledige primaire registratie of op betrouwbare en valide enquêteresultaten. We hebben de betrouwbaarheid van een selectie van de nulmetingen uit het ontwerpjaarplan onderzocht. Daarvoor hebben we bij de verantwoordelijke diensten en bedrijven schriftelijk en mondeling informatie aangevraagd. Onder de beoordeelde nulmetingen zijn alle kwantitatieve nulmetingen van de doelstellingen waarop het college zich laat afrekenen. Tabel 4.15 geeft een overzicht van de betrouwbaarheid van de onderzochte nulmetingen. In de eerste kolom is met een ‘C’ aangegeven of de nulmeting behoort tot de lijst van doelstellingen waarop het college zich laat afrekenen. Bijlage 3 bevat een overzicht van de verifieerbaarheid en betrouwbaarheid van de nulmetingen bij de indicatoren waarop het college zich laat afrekenen.

Tabel 4.15 – Betrouwbaarheid van selectie van nulmetingen

	RG	Nulmeting	Betrouwbaar ja/nee	Reden niet betrouwbaar/ geen oordeel
C	OOV	Objectieve veiligheidsindex 91	ja	
C	OOV	119 overlastgevende jeugdgroepen	geen oordeel	geen informatie ontvangen
C	OOV	Omvang harde kernjeugd 615	nee	verschillen tussen registraties
C	OOV	610 zeer actieve verslaafde veelplegers	nee	onjuist gebruik gegeven
C	OOV	zorgaanbod voor al deze verslaafde veelplegers 200	nee	planningsgegeven
C	OOV	3.470 meldingen drugoverlast	geen oordeel	geen informatie ontvangen
C	W&I	58% jongeren na melding bij het jongerenloket terug naar school, aan het werk of op weg naar werk	geen oordeel	onvoldoende informatie ontvangen
C	W&I	2.237 jongeren (27 of jonger) met een uitkering	geen oordeel	geen informatie ontvangen
C	W&I	41.774 klanten met re-integratiedoelstelling	ja	
C	W&I	52% klanten met re-integratiedoelstelling op traject	geen oordeel	onvoldoende informatie ontvangen
C	W&I	1.234 mensen op de wachtlijst schuldhulpverlening	ja	
C	Zorg	In totaal zijn er tussen de 400 en 600 zwerfjongeren per jaar in Amsterdam	ja	
C	Zorg	Er zijn 148 plaatsen voor zwerfjongeren en 50 trajecten ambulante begeleiding in 2005	geen oordeel	onvoldoende informatie ontvangen
C	Zorg	Aantal dak- en thuislozen in Amsterdam bedraagt 2.630 personen: 516 personen verblijven op straat, 695 voornamelijk in de nachtopvang en 1.419 in opvangvoorzieningen	ja	
C	EJD	98 scholen met brede	ja	

	RG	Nulmeting	Betrouwbaar ja/nee	Reden niet betrouwbaar/ geen oordeel
		schoolconcept in po en so		
C	EJD	7943 VSV-ers 1215 mogelijk VSV-ers 4609 uit beeld	nee	onvolledigheid door grote groep 'mogelijk VSV-ers'
C	EJD	72% van de jongeren voelt zich verbonden met Amsterdam	nee	onjuist gebruik gegeven
C	EJD	Ervaren discriminatie: Marokkanen 57% Turken 42% Surinamers 40%	nee	onjuist gebruik gegeven
C	EJD	Circa 105.000 Amsterdammers hebben een taal- en inburgeringachterstand	geen oordeel	in toekomst andere meetmethodiek
C	EJD	41 goed functionerende gesubsidieerde zelforganisaties	nee	onjuist gebruik gegeven
C	V&I	Gemiddelde snelheid auto binnen de ring 15 km per uur	ja	
C	V&I	Aandeel fiets in modal split is 21%	geen oordeel	complexiteit meetmethodiek
	SRORG	Bespelingspercentage A'damse Bos: Hockey 144% Cricket 100% Voetbal 82%	ja	
	SRORG	Kwaliteitsbeoordeling Bedrijventerreinen: Sloterdijken 3,4 Teleport 3,3	ja	
C	C&M	8.732 nieuwe innovatieve, creatieve bedrijven in Amsterdam met 31.207 banen	nee	onvoldoende aansluiting definities
	C&M	Toerismebezoek cultuur gerelateerd 2004: 4 miljoen	geen oordeel	geen informatie ontvangen
C	M&W	8 wegvakken waar de luchtkwaliteit de normen overschrijdt (2003/2004)	geen oordeel	complexiteit meetmethodiek
	M&W	In 2006 zijn 7 wettelijke milieutaken niet uitgevoerd en 4 slechts ten dele	nee	planningsgegevens
C	E&H	8 ^e positie in ranglijst Europese toeristensteden	ja	
C	E&H	73 nieuwe buitenlandse bedrijven	ja	
C	SO	114.000 woningen in het middensegment volgens definities concept woonvisie	ja	
C	SO	52% van de plannen stedelijke vernieuwing is in uitvoering	nee	meting is nooit uitgevoerd
	B&C	Gemiddelde klantwaardering voor contact aan balies 7,9 en telefonie 7,1	ja	

Tabel 4.16 – Overzicht oordelen betrouwbaarheid per resultaatgebied

Resultaatgebied		Betrouwbaar	Niet betrouwbaar	Geen oordeel
10.	OOV	1	3	2
20.	W&I	2	0	3
30.	Zorg	2	0	1
40.	EJD	1	4	1
50.	V&I	1	0	1
60.	SRORG	2	0	0
70.	C&M	0	1	1
80.	M&W	0	1	1
100.	E&H	2	0	0
110.	F&B	x	x	x
120.	SO	1	1	0
140.	B&C	1	0	0
Totaal		13 (39%)	10 (30%)	10 (30%)

Conclusie:

De betrouwbaarheid is onvoldoende. Slechts 39% van de onderzochte nulmetingen is betrouwbaar.

De rekenkamer heeft 33 nulmetingen op betrouwbaarheid onderzocht. Dertien nulmetingen bleken betrouwbaar (39%). Van tien nulmetingen heeft de rekenkamer moeten constateren dat ze niet betrouwbaar zijn (30%). Hiervan behoren negen nulmetingen tot de doelstellingen waarop het college zich wil laten afrekenen.

Van de overige nulmetingen heeft de rekenkamer niet vast kunnen stellen of ze betrouwbaar zijn of niet. In zeven gevallen werd dit veroorzaakt doordat de betrokken diensten niet de benodigde informatie verstrekten. Bij drie nulmetingen heeft de rekenkamer geen oordeel kunnen geven omdat dit gezien de complexiteit van de gehanteerde meetmethodiek binnen het onderzoek niet mogelijk was.

5 Conclusies en aanbevelingen

Dit hoofdstuk bevat de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek van de rekenkamer naar de meetbaarheid van het jaarplan 2007 en naar de nulmetingen in het jaarplan. De onderzoeksvragen luiden:

1. Zijn de doelstellingen in het jaarplan 2007 meetbaar geformuleerd, mede afgezet tegen de beleidsdoelen in het programakkoord 2006-2010?
2. Zijn de nulmetingen in het jaarplan 2007 betrouwbaar en bieden zij een goede basis om de realisatie van de doelstellingen te toetsen?
3. Welke aanbevelingen voor verbetering doet de rekenkamer?

Het jaarplan dient duidelijkheid te verschaffen over wat de gemeente zich tot doel stelt, wat zij daarvoor gaat doen en wat dat mag kosten. De kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad is gebaat bij een meetbaar en afrekenbaar jaarplan. De raad kan op basis hiervan het college adequaat controleren omdat zij de realisatie van doelen kan afzetten tegen wat is overeengekomen in het jaarplan.

5.1 Conclusies

Meetbaarheid

In het programakkoord 2006-2010 heeft het college zich vastgelegd het akkoord uit te werken in een uitvoeringsplan met concrete afrekenbare doelstellingen. De rekenkamer constateert dat aan deze belofte in de afgelopen maanden uitvoering is gegeven door het jaarplan 2007 ten opzichte van voorgaande jaren meer meetbaar en afrekenbaar te maken. Dit neemt niet weg dat de rekenkamer het volgende concludeert.

Het ontwerpjaarplan 2007 is nog onvoldoende meetbaar geformuleerd. Van de 157 doelstellingen in het jaarplan 2007 zijn er slechts 47 (30%) die aan de drie belangrijkste aspecten van meetbaarheid ('afrekenbaarheid') voldoen. Daarnaast zijn de doelen uit het programakkoord onvolledig vertaald in het jaarplan 2007. Maar liefst 46 beleidsdoelen uit het programakkoord komen niet terug in de doelstellingen in het jaarplan.

Naar het oordeel van de rekenkamer zijn de volgende aspecten van meetbaarheid nog niet op orde.

1. *Doelstellingen zijn niet specifiek genoeg.*

Een doelstelling is specifiek als duidelijk is wat de beoogde prestaties en effecten zijn en wat de doelgroep is. Gemiddeld scoren de doelstellingen op dit onderdeel niet voldoende: 2,6 op een vierpuntsschaal. Te vaak zijn begrippen en definities onduidelijk. Ten opzichte van het conceptjaarplan is wel een lichte verbetering doorgevoerd. In die versie was de gemiddelde specificiteit 2,4.

2. *De indicatoren geven geen voldoende beeld van de te realiseren doelstellingen.*

Volledigheid van indicatoren is de mate waarin de indicatoren een beeld geven van de te realiseren doelstellingen. Een goede set van indicatoren vormt de basis voor afrekenbaarheid van de doelstelling. De gemiddelde score op dit aspect is toegenomen van 2,3 in het concept- tot 2,6 in het ontwerpjaarplan, maar dit is gemiddeld nog steeds geen voldoende beoordeling.

3. *Doelstellingen zijn vaak niet voorzien van een nulmeting.*

Bij 73 van de 157 doelstellingen zijn geen kwantitatieve nulmeting opgenomen. In 10 gevallen is aangegeven dat een meetsysteem in ontwikkeling is of nog moet worden ontwikkeld. In de overige gevallen is veelal een kwalitatieve nulmeting opgenomen door een korte beschrijving te geven van de huidige situatie. Door het ontbreken van kwantitatieve nulmetingen is het voor de raad niet goed mogelijk om vast te stellen of het gevoerde beleid succesvol is geweest.

4. *Bij een groot aantal doelstellingen ontbreken tijdgebonden streefwaarden.*

Om afrekenbaar te zijn moeten de doelstellingen in het jaarplan voorzien zijn van tijdgebonden kwantitatieve streefwaarden voor het jaar 2007 en de periode 2007-2010. Bij 61 (39%) van de 157 doelstellingen is dit niet het geval.

Het gebrek aan meetbaarheid en afrekenbaarheid van het jaarplan belemmert de kaderstellende en controlerende rol van de raad. Deze rol wordt nog verder beperkt door de onvolledigheid van het jaarplan. Immers, 46 doelen uit het programmakkoord komen niet terug in de vorm van doelstellingen in het jaarplan. Wie denkt bij de behandeling van de jaarrekening 2007 in het voorjaar 2008 nog aan de doelen uit het programmakkoord die niet in doelstellingen zijn vertaald?

Kwaliteit van de nulmetingen

In verschillende resultaatgebieden is aangegeven dat er meetsystemen worden ontwikkeld om de nagestreefde effecten en prestaties te meten en om nulmetingen te kunnen uitvoeren. Dit beschouwt de rekenkamer als een positieve ontwikkeling. De rekenkamer komt met betrekking tot de kwaliteit van de gehanteerde nulmetingen evenwel tot het volgende oordeel.

De nulmetingen in het jaarplan 2007 bieden nog een onvoldoende basis voor het toetsen van de realisatie van de doelstellingen. Van de 108 vermelde nulmetingen zijn er 49 (45%) niet verifieerbaar. Bij 33 onderzochte nulmetingen oordeelde de rekenkamer dat daarvan 10 (30%) niet betrouwbaar of niet juist zijn.

De rekenkamer concludeert dat de verifieerbaarheid en betrouwbaarheid van de nulmetingen onvoldoende zijn. Van de 108 kwantitatieve nulmetingen zijn er 49 (45%) niet verifieerbaar. Dat wil zeggen dat de verantwoordelijke diensten en bedrijven

voor deze nulmetingen niet kunnen aantonen dat de nulmeting is gebaseerd op registratie- of onderzoeksgegevens. De rekenkamer vindt dit een zorgelijke uitkomst.

Van de selectie van 33 nulmetingen die we op betrouwbaarheid hebben beoordeeld, blijken 10 (30%) niet betrouwbaar. Deze nulmetingen zijn gebaseerd op kwalitatief slechte gegevens. Bij 13 van de 33 nulmetingen heeft de rekenkamer vastgesteld dat deze wel betrouwbaar waren. Nog eens 4 nulmetingen zijn mogelijk wel betrouwbaar, maar deze hebben we vanwege de complexiteit van de metingen niet kunnen beoordelen. De gebrekkige verifieerbaarheid en betrouwbaarheid van de nulmetingen maken de cijfers ongeschikt voor het kaderstellen, verantwoorden en controleren.

Proces

Hoewel het college nadere richtlijnen heeft uitgevaardigd om het jaarplan meer meetbaar en afrekenbaar te maken komen wij tot de volgende oordeel.

De systematiek om binnen de gemeente tot een meetbaar jaarplan te komen is nog onvoldoende uitgewerkt en geïmplementeerd.

Ons oordeel is gebaseerd op de volgende bevindingen.

1. *Het ontbreekt het de gemeente Amsterdam aan een definitieboekje bij het jaarplan.*

In de motie Bruines verzoekt de gemeenteraad de rekenkamer bij het onderzoek gebruik te maken van het definitieboekje, zoals de gemeente Rotterdam gebruikt. De rekenkamer constateert dat het definitieboekje van Rotterdam specifiek is ontwikkeld voor Rotterdam. Zowel voor het bestuur als voor de ambtelijke organisatie fungeert het VNG-definitieboekje als naslagwerk. Het boekje maakt een korter en bondiger jaarplan en jaarverslag mogelijk. De rekenkamer constateert dat de gemeente Amsterdam nog geen 'eigen' definitieboekje heeft ontwikkeld.

De rekenkamer heeft in eerdere rapportages naar aanleiding van de motie Bruines aanbevolen om voor Amsterdam ook een definitieboekje te ontwikkelen. Uit het ontwerpjaarplan 2007 maken we op dat het college van plan is voor het jaarplan 2008 een definitieboekje te ontwikkelen.

2. *De systematiek van de gemeente staat gemengd gebruik toe van effect- en prestatiedoelstellingen.*

Binnen de resultaatgebieden worden effect- en prestatiedoelstellingen door elkaar gebruikt. Hoewel de systematiek van de gemeente dit toestaat, constateert de rekenkamer dat deze vermenging onduidelijkheid scheidt.

Effectdoelstellingen (wat willen wij bereiken?) bevinden zich op een ander niveau dan prestatiedoelstellingen (wat gaan wij daarvoor doen?). Voor een

heldere aansturing van het ambtelijk apparaat is een meer gelaagde systematiek noodzakelijk.

3. *De instructie voor het opstellen van het jaarplan is onvoldoende uitgewerkt.*

De instructie, ook wel het 'Logisch kader' genoemd, heeft tot doel de ambtelijke organisatie helderheid te verschaffen over de opzet en de begrippen in het jaarplan. In de ogen van de rekenkamer wordt dit doel slechts deels bereikt. Definities zijn nog niet scherp genoeg geformuleerd en de gepresenteerde voorbeelden werken in een aantal gevallen niet verhelderend. Ook constateert de rekenkamer dat niet alle relevante begrippen zijn beschreven.

Het college heeft bij het opstellen van het ontwerpjaarplan beperkt gebruik gemaakt van de aanbevelingen van de rekenkamer bij het conceptjaarplan.

Bij de start van het onderzoek naar het jaarplan 2007 heeft het college de rekenkamer gevraagd niet alleen achteraf een oordeel over het jaarplan te geven maar ook het conceptjaarplan als tussentijds product te beoordelen. Doel van het college was de opmerkingen en aanbevelingen van de rekenkamer te gebruiken om het conceptjaarplan te verbeteren. De rekenkamer heeft ingestemd met deze ongebruikelijke werkwijze. We hebben daarbij aangekondigd in het eindrapport een oordeel te geven over de mate waarin het college aanbevelingen uit het tussenrapport heeft overgenomen.

Een vergelijking tussen het concept- en het ontwerpjaarplan laat zien dat de meeste aspecten van meetbaarheid licht zijn verbeterd. Echter, de grote hoeveelheid specifieke opmerkingen bij individuele doelstellingen hebben in beperkte mate tot aanpassingen geleid. De rekenkamer hoopt echter dat het college het komende jaar alsnog de benodigde verbeteringsslag maakt, met gebruik van onze opmerkingen en aanbevelingen.

Tot slot

We hechten er waarde aan twee opmerkingen te maken als context voor onze conclusies en aanbevelingen. In de eerste plaats is de rekenkamer zich bewust dat de systematiek die de gemeente Amsterdam toepast voor het jaarplan 2007 nieuw is. Het is daarom begrijpelijk dat het college en de ambtelijke organisatie moeten wennen aan de eisen die voortvloeien uit het gehanteerde kader en sjabloon.

Ten tweede heeft de rekenkamer begrip voor het feit dat niet dat alle doelstellingen even gemakkelijk meetbaar en afrekenbaar te maken zijn. Dit kan een kwestie van tijd zijn als nog geen gegevens beschikbaar zijn voor de nulmeting. Echter, sommige doelen zijn door hun aard moeilijker afrekenbaar te maken dan andere. Ongetwijfeld blijven er altijd problematische doelstellingen, indicatoren en nulmetingen. De wereld laat zich niet volledig in cijfers vangen. Dit neemt niet weg dat de gemeente moet streven naar een zo volledig, meetbaar en afrekenbaar mogelijk jaarplan.

5.2 Aanbevelingen aan het college

Op basis van ons onderzoek komen wij tot de volgende aanbevelingen voor het college.

Meetbaarheid jaarplan

1. Maak aan de gemeenteraad duidelijk wat gebeurt met de 46 onderdelen uit het programmakkoord die niet zijn opgenomen in de doelstellingen in het jaarplan.
2. Geef in het jaarplan 2008 gevolg aan de specifieke aanbevelingen die de rekenkamer doet bij individuele doelstellingen in het jaarplan 2007.

Kwaliteit nulmetingen

3. Zorg dat nulmetingen gebaseerd zijn op betrouwbare gegevens. Zijn deze niet beschikbaar, hanteer dan het adagium: liever geen cijfers dan slechte cijfers.
4. Ontwikkel betrouwbare kwantitatieve nulmetingen voor indicatoren die deze thans nog niet hebben. Dit geldt zeker voor de indicatoren bij de set van zes thema's die het college voorstelt om het programmakkoord afrekenbaar te maken, te weten de thema's: Kinderen Eerst, Armoede, Topstad, Luchtkwaliteit, Veiligheid en Wij Amsterdammers.

Proces

5. Laat in de instructie bij het jaarplansjabloon duidelijk zien hoe vermenging van prestaties en effecten kan worden voorkomen. Daarbij is met name van belang dat doelstelling en indicator beide als effect óf als prestatie worden geformuleerd.
6. Besteed in de ambtelijke organisatie meer aandacht aan de nieuwe jaarplansystematiek en aan de wijze waarop doelstellingen, indicatoren en nulmetingen moeten worden uitgewerkt.
7. Zorg dat de raad bij de Voorjaarsnota 2007 een definitieboekje ontvangt, waarbij de onderlinge samenhang tussen effect, doel, indicator, nulmeting en streefwaarden overzichtelijk wordt gepresenteerd.

R a

Bijlage 1 – Niet overgenomen elementen uit het programakkoord

De volgende elementen van het programakkoord 2006 – 2010 komen niet terug in de doelstellingen in het ontwerpjaarplan 2007. Deze elementen zijn niet meetbaar en afrekenbaar gemaakt. De elementen zijn geordend naar de tien paragrafen van het programakkoord.

Elementen die *cursief* zijn, komen wel voor in de paragraaf Middelen en activiteiten van het bijbehorende resultaatgebied.

1. Veiligheid

De volgende onderdelen van het programakkoord komen niet of onvoldoende terug in de doelstellingen:

1. forse uitbreiding van het aantal buurtregisseurs;
2. extra inspanningen voor buurten die slechter scoren op veiligheidsindex;
3. integratie opvang, hulpverlening en nazorg slachtoffers huiselijk geweld;
4. preventie en hulp daders huiselijk geweld;
5. alle verslaafde veelplegers moeten van straat en worden geholpen; drang en dwang worden gecombineerd; elke verslaafde krijgt een individuele aanpak, waarbij het zorgaanbod beter gestroomlijnd wordt;
6. begeleiding veelplegers om re-integratie effectiever te laten verlopen.

2. Werk en Inkomen

1. zorgen voor voldoende laaggeschoold werk;
2. inschakelen van Platform Arbeidsmarkt en Onderwijs;
3. instrument Participatiebanen;
4. nieuwe instrumenten om de rechten van WWB-cliënten te waarborgen, zoals een klachtenlijn;
5. *bij huisbezoek mensen wijzen op bestaan van armoederegelingen;*
6. begin met structureel maken armoedemiddelen;
7. *onderzoek naar speciale regelingen voor kleine ondernemers die op het minimum zitten.*

3. Zorg en Maatschappelijke Ondersteuning

1. *compensatieplicht WMO zo invullen dat tenminste dezelfde zorg en dezelfde kwaliteit kan worden geboden als in het oude stelsel;*
2. minimale kosten voor uitvoering WMO;
3. uitvoering WMO bij stadsdelen en regie, samenhang en coördinatie bij centrale stad;
4. *nazorg voor cliënten uit het ISD-traject;*
5. *onderzoek naar specifieke inloop- en opvangvoorziening voor verslaafde en dakloze vrouwen;*
6. verbetering van doorstroom slachtoffers huiselijk geweld naar een reguliere woning;
7. goed regelen van melding en afhandeling huiselijk geweld;

8. met dakloze jongeren op zoek naar oplossingen voor deels bureaucratische problemen.

4. Educatie, Jeugd, Diversiteit en Grote Stedenbeleid

1. betere aansluiting voorzieningen voor jonge Amsterdammers, vooral voor overgangen eerste schooldag – voortgezet onderwijs – arbeidsmarkt;
2. onderzoek naar nut en noodzaak van uitbreiding van het aanbod van technisch onderwijs;
3. ouders (van schoolgaande kinderen) die dat nodig hebben krijgen allemaal binnen vier jaar Nederlandse les;
4. overleg met schoolbesturen over inzet van ondersteunend personeel, zoals participatiebanen, voor huisbezoeken aan ouders van schoolgaande kinderen;
5. met stadsdelen bekijken of leerplichthandhaving en Regionale meld- en coördinatiefuncties anders moeten worden ingericht;
6. afspraken met ROC's over overdracht van uitvallers van school naar het jongerenloket;
7. tweedekansonderwijs en inburgering om Amsterdammers vaardiger te maken en te emanciperen;
8. *naast rijksgelden aanvullende investeringen door college voor inburgeraars en oudkomers;*
9. aanbod van taalcursussen voor iedereen die het nodig heeft;
10. *bovenop het wettelijke inburgeringsprogramma komt een extra module voor Amsterdammers;*
11. onderzoek naar noodzaak voor organisatieondersteuning voor maatschappelijke organisaties, naast projectfinanciering;
12. *fors investeren in sociale programma's uit Sociaal Structuur Plan.*

5. Verkeer en Milieu

1. sluiten van de kleine ring (tussen Isolatorweg en Centraal Station);
2. verbetering bereikbaarheid op de as Almere – Amsterdam – Schiphol;
3. *uitvoeren actieplan Luchtkwaliteit.*

6. Bouwen, Wonen en Ruimtelijke Ontwikkeling

1. afspraken met corporaties over verlenging van het Convenant Verkoop tot 2010;
2. tot stand brengen van een ijzeren voorraad betaalbare koopwoningen voor middeninkomens door Maatschappelijk Gebonden Eigendom constructies.

7. Kunst en Cultuur

1. *onderzoek naar mogelijkheden om musea langer open te stellen.*

8. Sport

1. *financiële ondersteuning voor Amsterdamse jongeren die willen sporten, zoals het jeugdsportfonds.*

9. Economie

1. extra investeringen in, participatie aan en organisatie van het onderwijs, zoals starten van nieuwe opleidingen, bijvoorbeeld voor handel en financiën, een

- havenvakschool en een opleiding waar de kunstensector en de games-industrie worden gekoppeld;
2. vergunningen en huisvesting voor buitenlandse studenten en werknemers regelen via één loket;
 3. Amsterdam werkt niet mee aan de privatisering van Schiphol en verkoopt haar aandelen niet;
 4. bedrijfsleven oproepen tot maatschappelijke betrokkenheid en duurzaam ondernemerschap.

10. Bestuur

1. stadsdelen voorstellen nieuwe vormen van bestuur te introduceren voor enkele politiek urgente onderwerpen, zoals voortijdig schoolverlaten, aanpak van overlastgevende jongeren en de zorg voor kwetsbare groepen;
2. *Raad voor de Stadsdeelfinanciën vragen een onderzoek te doen naar de juiste verhouding tussen de storting in het stadsdeelfonds en de inkomsten vanuit het gemeentefonds.*

R a

Bijlage 2 – Verifieerbaarheid nulmetingen

	Nulmeting	Verifieerbaar ja/nee
10. Openbare orde en veiligheid		
1	Objectieve veiligheidsindex = 91	ja
2	Omvang groep Harde Kern Jeugd = 615	ja
3	119 overlastgevende jeugdgroepen	ja
4	610 zeer actieve verslaafde veelplegers	nee
5	Zorgaanbod zeer actieve verslaafde veelplegers = 200	Nee
6	3470 meldingen drugsoverlast	nee
7	Bibob toegepast op 90 prostitutievergunningen	nee
8	7200 meldingen huiselijk geweld	ja
9	526 hulptrajecten huiselijk geweld	ja
10	2712 klantcontacten huiselijk geweld	nee
11	Objectieve veiligheidsindex: Burgwallen oud: 220 Burgwallen nieuw: 163 Nieuwmarkt: 195	ja
	<i>Totaal verifieerbaar:</i>	6 (55%)
	<i>Totaal niet verifieerbaar:</i>	5 (45%)
20. Werk en Inkomen		
1	41.774 klanten met re-integratiedoelstelling	ja
2	52% klanten met re-integratiedoelstelling op traject	nee
3	69 niet-uitkeringsgerechtigden in een re-integratietraject	ja
4	100 terugkeerbanen	nee
5	1.234 mensen op wachtlijst schuldhulpverlening	ja
6	66 fte voor borging rechtmatigheid van de uitkering	nee
7	90,4% aanvragen levensonderhoud afgehandeld binnen 8 weken	ja
8	59,5% bezwaarschriften afgehandeld binnen wettelijke termijn	ja
9	87,3% aanvragen bijzondere bijstand afgehandeld binnen wettelijke termijn	nee
10	Aantal jongeren dat na melding bij jongerenloket terug naar school gaat, aan het werk is of op weg is naar werk: 58%	nee
11	2237 jongeren (27 jaar of jonger) met een uitkering	nee
	<i>Totaal verifieerbaar:</i>	5 (45%)
	<i>Totaal niet verifieerbaar:</i>	6 (55%)
30. Zorg		
1	Klachtenpercentage <0,2% van het totaal aantal leveringen	nee
2	30% van de verstrekkingen wordt binnen 10 dagen geleverd	nee

	Nulmeting	Verifieerbaar ja/nee
3	2630 dak- en thuislozen, waarvan: 516 op straat 695 in nachtopvang 1419 in opvangvoorzieningen	ja
4	Aantal registraties van de prostituees die bij het HAG komen: 15% van de 8000 prostituees wordt bereikt door het project vertrouwenspersoon van de GGD gericht op gezondheidszorg	nee
5	24 zelforganisaties dat een seksuele voorlichting doet (2005)	nee
6	250 nieuw bijgekomen tienermoeders / 1,16% van het totaal aantal meisjes in deze leeftijd	ja
7	280 personen die voldoen aan de criteria van de CCBH en die gelijktijdig behandeld kunnen worden met medische heroïne in de regio Amsterdam e.o.	ja
8	145 personen die voldoen aan de criteria van de CCBH en die daadwerkelijk gelijktijdig behandeld kunnen worden in de regio Amsterdam en omstreken	ja
9	7200 meldingen van huiselijk geweld in 2005	ja
10	Tussen de 400 en 600 zwerfjongeren op straat	ja
11	148 opvangplaatsen voor zwerfjongeren (2005)	nee
12	50 ambulante trajecten voor zwerfjongeren	nee
13	Bij 4% van de kinderen in leeftijd 0-4 jaar heeft JGZ ontwikkelingsproblematiek geconstateerd en geregistreerd (2005)	ja
14	Bij 10,5% van de kinderen in leeftijd 0-4 jaar heeft JGZ opvoedingsproblematiek geconstateerd en geregistreerd (2005)	ja
15	Voor 118 bij JGZ aangemelde kinderen wordt diagnostiek gecoördineerd door teams Vroegtijdige onderkenning van Ontwikkelingsproblemen (2005)	ja
	<i>Totaal verifieerbaar:</i>	8 (53%)
	<i>Totaal niet verifieerbaar:</i>	7 (47%)
40. Educatie & jeugd en diversiteit		
1	Aantal scholen met brede school concept 98 in PO en SO 0 in VO	ja
2	31 augustus 2006: 7943 VSV 1215 mogelijk VSV 4609 uit beeld	ja
3	3,5% wettelijk relatief verzuim in schooljaar 2004/2005	ja
5	75 structurele vacatures in PO in 2007	nee
6	100 structurele vacatures in VO in 2007	nee
7	105.000 Amsterdammers met een taal-of inburgeringsachterstand	ja
8	2175 kinderen ontvangen geïndiceerde zorg in 2006	nee
9	72% van de jongeren voelt zich verbonden met Amsterdam	ja

	Nulmeting	Verifieerbaar ja/nee
10	47% van de jongeren heeft vrienden uit andere etnische groepen	ja
11	Ervaren discriminatie: Marokkanen 57% Turken 42% Surinamers 40%	ja
12	41 goed functionerende gesubsidieerde zelforganisaties	nee
13	50% VO/SO is gehuisvest in geschikt gebouw	ja
	<i>Totaal verifieerbaar:</i>	8 (62%)
	<i>Totaal niet verifieerbaar:</i>	5 (38%)
50. Verkeer en Infrastructuur		
1	Bezettingsgraad P+R 45%	nee
2	4 P+R voorzieningen	ja
3	Tevredenheid reizigers over frequentie en aansluitingen: 61	ja
4	Gemiddelde snelheid auto binnen ring 15 km per uur	ja
5	Criterium A'dam fietsstad: score 7	ja
6	Aandeel fiets in modal split 21%	ja
7	0 taxi's met kwaliteitskeurmerk	ja
8	Daling inkomend verkeer met 15% ten opzichte van de norm	nee
9	Daling uitgaand verkeer met 20% ten opzichte van de norm	nee
10	Subjectieve controlekans 25%	ja
11	16 stations moeten worden opgeknapt	nee
12	Daling van 30% van het aantal ziekenhuisgewonden ten opzichte van de norm	nee
13	Onderhoudsurgentie 1 t/m 12	ja
	<i>Totaal verifieerbaar:</i>	8 (62%)
	<i>Totaal niet verifieerbaar:</i>	5 (38%)
60. Sport, Recreatie, Openbare Ruimte en Groen		
1	Circa 35 (inter)nationale sportevenementen	ja
2	Amsterdam op eerste positie lijst topsportgemeenten (2005)	ja
3	Gemiddelde bezetting Sporthallen Zuid in 2005 60%	ja
4	14 kano- en roeiwedstrijden in 2005	nee
5	Bespelingspercentages Amsterdamse Bos: hockey 144% cricket 100% voetbal 82%	nee
6	46,8% van de gymnastiekaccomodaties wordt naschools voor sport gebruikt	nee
7	50% van het achterstallig onderhoud Amsterdamse Bos moet nog worden ingelopen	ja
8	Bezoekerswaardering Bos 7,4	nee
9	15 van de 20 gidssoorten in Bos aanwezig	ja
10	KBB-meting Sloterdijken 3,4; Teleport 3,3	ja
	<i>Totaal verifieerbaar:</i>	6 (60%)
	<i>Totaal niet verifieerbaar:</i>	4 (40%)

	Nulmeting	Verifieerbaar ja/nee
70. Cultuur en Monumenten		
1	8.732 vestigingen in Amsterdam met 31.207 banen	nee
2	Toerismebezoek cultureel gerelateerd 4 miljoen (2004)	nee
	<i>Totaal verifieerbaar:</i>	0 (0%)
	<i>Totaal niet verifieerbaar:</i>	2 (100%)
80. Milieu en Water		
1	8 knelpunten: wegvakken waar de luchtkwaliteit de normen overschrijdt. (2003/2004)	ja
2	In 2006 zijn zeven taken niet uitgevoerd en 4 taken slechts ten dele	ja
	<i>Totaal verifieerbaar:</i>	2 (100%)
	<i>Totaal niet verifieerbaar:</i>	0 (0%)
100. Economie en Haven		
1	86% merkbekendheid Amsterdam onder bewoners en omstreken	ja
2	2005: 73 nieuwe buitenlandse bedrijven in de regio	ja
3	2005: 7,0% marktaandeel Havenrange Hamburg – Le Havre	ja
4	2005: 75 mln ton NZKG – 54 mln ton Amsterdam	ja
5	2005: 75.000 TEU	nee
6	2005:18,3 ha nat – 3,5 ha droog	nee
7	2004: directe werkgelegenheid 34.000	ja
8	2005: 8 ^e positie ranglijst Europese toeristensteden	nee
9	2005: 8,2 mln hotelovernachtingen	ja
10	2005: 88 zee cruises – 771 riviercruises	ja
11	2005: waardering ondernemersklimaat 6,7	nee
12	2005: 2.100 vragen beantwoord door Servicedesk Bedrijven	ja
13	Vaargeul binnen en buiten de pieren verdiept tot 17,8 m	ja
14	2006: windmolencapaciteit 15 Mw extra	nee
15	Amsterdam participeert in 32 Europese projecten en in 24 netwerken	nee
16	Schiphol staat op de 4 ^e plaats qua pax en op de 3 ^e plaats qua cargo in Europa	ja
	<i>Totaal verifieerbaar:</i>	10 (63%)
	<i>Totaal niet verifieerbaar:</i>	6 (38%)
110. Facilitair en Bedrijven		
1	Geen noemenswaardige nulmetingen in RG	
120. Stedelijke Ontwikkeling		
1	16.000 woningen in 2002-2006	ja
2	2005: Algemene reserve Vereveningsfonds - €26 mln.	ja
3	goedkope huur 58% middeldure huur 17% dure huur 1% goedkope en middeldure koop 13% dure koop 11%	nee

	Nulmeting	Verifieerbaar ja/nee
4	32,4% van in aanbouw genomen woningen is sociale huur	nee
5	gem inschrijfduur starters 2006: 6,5 jaar	nee
6	gem woontuur doorstromers 2006: 13,8 jaar	nee
7	aantal woningen in middensegment 2005: 114.000	ja
8	aantal zoeklichtprojecten 2005: 5	nee
9	aantal bestandsvergelijkingen	nee
10	aantal gecontroleerde woningen 2005: 1078	nee
11	stoppen illegale woning- en kamerbemiddelingsbureaus 2005: 18	nee
12	52% van de plannen stedelijke vernieuwing is in uitvoering	nee
	<i>Totaal verifieerbaar:</i>	3 (25%)
	<i>Totaal niet verifieerbaar:</i>	9 (75%)
140. Bestuur en Concern		
1	Gemiddelde klantwaardering voor contact aan balies 7,9 en telefonie 7,1	ja
2	Nummer 1 in 2006 in benchmark burger@overheid	ja
3	10 burgerzakenproducten via internet beschikbaar	ja
4	NB: dit RG bevat enkele nulmetingen die al in andere RG's zijn opgenomen: - 72% jongeren voelt zich verbonden met Amsterdam - 47% jongeren heeft vrienden uit andere etnische groep - 41 zelforganisaties die periodieke subsidies ontvangen	beoordeeld in andere resultaatgebieden
	<i>Totaal verifieerbaar:</i>	3 (100%)
	<i>Totaal niet verifieerbaar:</i>	0 (0%)
	<i>Totaal verifieerbaar alle resultaatgebieden</i>	
	<i>Totaal niet verifieerbaar alle resultaatgebieden</i>	

Nulmetingen ontwerpjaarplan

Onderstaande tabel bevat de tien nulmetingen uit het ontwerpjaarplan die niet waren opgenomen in het conceptjaarplan. De rekenkamer heeft deze nulmetingen daarom niet kunnen beoordelen op betrouwbaarheid.

Nulmeting		Resultaatgebied
1	In 2005 waren er 40 slachtoffers van vrouwenhandel waarvan 23 opgevangen in Amsterdam.	20. Zorg
2	14% van de jongeren maakt gebruik van gemeentelijke jeugdactiviteiten.	40. EJD
3	In 2006 zijn er 50 concentratiescholen.	40. EJD
4	IJscocomplex Jaap Eden had in het seizoen 2005 579.649 bezoekers	60. SRORG
5	Leegstand kantoren 18,5%	120. SO
6	Handhavingsbesluiten huisvestingverordening: 130	120. SO
7	Aantal controles woning- en kamerbemiddelingsbureaus: 50	120. SO
8	Aantrekkelijkheid Amsterdam als vestigingsplaats: - woonomgeving: 7,4 - stedelijke voorzieningen: 7,3 - woningen: 6,9 - werkomgeving: 6,8	120. SO
9	2005/2006: 53 signalen informatiehuishouding	140. B&C
10	33 projectsubsidies zelforganisaties	140. B&C

Bijlage 3 – Betrouwbaarheid nulmetingen college

Kinderen Eerst

Doelstelling	Indicator	Nulmeting	Verifieerbaar	Betrouwbaar	Resultaatgebied
Stimuleren brede school	1. Aantal scholen met bredeschoolconcept in po en so	98 scholen met brede schoolconcept in po en so op vo geen bredeschoolconcepten	ja	ja	Educatie, Jeugd en Diversiteit
Jongeren behalen een startkwalificatie, werken of volgen een traject naar opleiding of werk	2. Aantal voortijdig schoolverlaters	7943 VSV-ers 1215 mogelijk VSV-ers 4609 uit beeld De rekenkamer is hierbij uitgegaan van nulmeting in het resultaatgebied zelf i.p.v. de nulmeting uit het overzicht van het college (15.529 VSV'ers in schooljaar 2004/2005)	ja	nee	Educatie, Jeugd en Diversiteit
Voldoende stageplaatsen/leerwerktrajecten	3. Aantal leerlingen zonder stageplaats/leerwerktraject	Tekorten geïnventariseerd per niveau/sector	Niet kwantitatief		Educatie, Jeugd en Diversiteit
Kinderen beheersen de Nederlandse taal	4. Aantal kinderen dat de Nederlandse taal beheerst	Meetinstrument taalbeheersing niet beschikbaar	Niet kwantitatief		Educatie, Jeugd en Diversiteit
Terugdringen jeugdwerkloosheid	5. Aantal jongeren dat na melding bij het jongerenloket terug naar school gaat, aan het werk is of op weg naar werk 6. Aantal jongeren (27 of jonger) met een uitkering	58% 2.237	nee nee	geen informatie ontvangen van DWI geen informatie ontvangen van DWI	Werk en Inkomen
Alle jongeren een opvangplaats kunnen aanbieden	7. Aantal zwerfjongeren op straat 8. Aantal opvangplaatsen voor jongeren	In totaal zijn er tussen de 400 en 600 zwerfjongeren per jaar in Amsterdam Er zijn 148 plaatsen voor zwerfjongeren en 50 trajecten ambulante begeleiding in 2005	ja nee	ja niet beoordeeld	Zorg
Weerbaar maken van kinderen	9. Aantal kinderen dat bereikt	Huidige situatie wordt geïnventariseerd	Niet kwantitatief		Zorg

Doelstelling	Indicator	Nulmeting	Verifieerbaar	Betrouwbaar	Resultaatgebied
met problemen op het gebied van alcohol, drugs, roken d.m.v. voorlichting	wordt	en opgenomen in de nota Preventie Genotmiddelen die in september 2006 wordt vastgesteld			
Toename van het aantal (vooral jongere) sportende Amsterdammers	10. % jongeren dat aan sport doet	Onderdeel van gegevens sportmonitor 2006 (Eind 2006/begin 2007 beschikbaar)	Niet kwantitatief		Openbare ruimte, groen, sport en recreatie
Cultuureducatie	11. Aantal scholen dat gebruik maakt van de regeling en de frequentie daarvan 12. Aantal scholen dat zijn visie op cultuureducatie in het onderwijsprogramma heeft opgenomen en geïmplementeerd	Sinds voorjaar 2006 bestaat er een nieuw stelsel cultuureducatie In de loop van 2007 komt de nulmeting beschikbaar	Niet kwantitatief		Cultuur en Monumenten

Armoede

Doelstelling	Indicator	Nulmeting	Verifieerbaar	Betrouwbaar	Resultaatgebied
Duurzame uitstroom naar werk	13. Klantenbestand met re-integratiedoelstelling	41.774	ja	ja	Werk en Inkomen
Vergroten van het aantal klanten op traject	14. Aantal klanten met re-integratiedoelstelling op traject	52% (van 41.774)	nee	geen oordeel onvoldoende informatie ontvangen	Werk en Inkomen
Meer doorstroom in de uitkering	15. Daling van het aantal klanten dat langer dan 5 jaar in de uitkering zit	n.n.b.	Niet kwantitatief		Werk en Inkomen
Vergroten bereik armoedemiddelen	16. Aanbod voor klanten van de voedselbanken	Er worden op dit moment acties op dit punt voorbereid	Niet kwantitatief		Werk en Inkomen
	17. Uitputting armoedemiddelen	n.n.b.	Niet kwantitatief		
Versterken schuldhulpverlening: wegwerken van de wachtlijsten en meer inzet op schuldhulpverlening voor jongeren	18. Aantal mensen op de wachtlijsten shv 19. Toename schuldhulpverlening voor jongeren	1.234 mensen op de wachtlijstschuldhulpverlening	ja	ja	Werk en Inkomen
Alle dak- en thuislozen een persoonsgericht aanbod en onderdak kunnen aanbieden	20. Aantal dak- en thuislozen dat onderdak krijgt aangeboden	Aantal dak- en thuislozen in Amsterdam bedraagt 2.630 personen: 516 personen verblijven op straat, 695 voornamelijk in de nachtopvang en 1.419 in opvangvoorzieningen	ja	ja	Zorg
	21. Aantal dak- en thuislozen dat				

Doelstelling	Indicator	Nulmeting	Verifieerbaar	Betrouwbaar	Resultaatgebied
	een persoonsgericht aanbod krijgt				
Nieuw afsprakenstelsel met corporaties met als (impliciet) doel: voldoende aanbod van woningen voor huishoudens met laag inkomen	22. verhouding vraag / aanbod sociale huurwoningen	nulmeting nog uitvoeren daartoe eerst met corporaties samen de definitie vaststellen en vervolgens afspreken welke verhouding in 2010 bereikt moet zijn.	Niet kwantitatief		Stedelijke Ontwikkeling

Topstad

Doelstelling	Indicator	Nulmeting	Verifieerbaar	Betrouwbaar	Resultaatgebied
Amsterdam behoort tot de top van internationale steden en is een aantrekkelijke (intern.) vestigingsplaats voor bedrijven	23. Benchmark topstad indicatoren 24. Positie in ranglijst Europese toeristensteden 25. Aantal nieuwe buitenlandse bedrijven	Eind 2006 gegevens nulmeting beschikbaar 2005:8 ^{ste} positie 73	Niet kwantitatief nee ja	ja ja	Economie en Haven
Vestiging van innovatieve en creatieve bedrijven	26. Monitor creatieve industrie 27. Aantal innovatieve/creatieve bedrijven	Eind 2006/begin 2007 gegevens nulmeting beschikbaar 8.732 vestigingen in Amsterdam met 31.207 banen	Niet kwantitatief nee	nee	Cultuur en Monumenten
Amsterdam is topstad op gebied van cultuur	28. Benchmark (gebaseerd op ranglijst (europ.) culturele steden)	Ontwikkeling criteria benchmark	Niet kwantitatief		Cultuur en Monumenten
goede doorstroming autoverkeer op hoofdwegen en corridors	29. gem. rijsnelheid binnen A10	Gemiddelde snelheid auto 15 km per uur	ja	ja	Verkeer en Infrastructuur
bevordering doorstroming en vergroting woningaanbod voor de beroepsbevolking	30. Aanbod woningen in het middensegment volgens definitie concept woonvisie	in 2005 bedraagt het aanbod 114.000 woningen	ja	ja	Stedelijke Ontwikkeling
voldoende aanbod van woningen voor studenten en (andere) starters	31. van de nieuwbouwwoningen 30% sociale huur, minimaal 5500, deels voor doelgroep studenten/jongeren	nulmeting is 0	Niet kwantitatief		Stedelijke Ontwikkeling

Luchtkwaliteit

Doelstelling	Indicator	Nulmeting	Verifieerbaar	Betrouwbaar	Resultaatgebied
Amsterdam voldoet in 2010 aan de wettelijke normen voor fijn stof en stikstofdioxide	32. ontwikkeling luchtkwaliteit ten opzichte van de normen voor fijn stof en stikstofdioxide	8 knelpunten: wegvakken waar de luchtkwaliteit de normen overschrijdt (2003/2004)	ja	geen oordeel	Milieu en Water
stimuleren fietsgebruik	33. aandeel fiets in modalsplit	Aandeel fiets in modal split is 21%	ja	geen oordeel	Verkeer en Infrastructuur

Veiligheid

Doelstelling	Indicator	Nulmeting	Verifieerbaar	Betrouwbaar	Resultaatgebied
De veiligheid in alle 78 buurten is verbeterd	34. Objectieve veiligheidsindex	91	ja	ja	Openbare orde en veiligheid
Verlaging jeugdoverlast	35. Aantal overlastgevende jeugdgroepen	119	ja	geen informatie ontvangen	Openbare orde en veiligheid
Verlaging jeugdcriminaliteit	36. Omvang harde kernjeugd	615	ja	nee	Openbare orde en veiligheid
Verlaging overlast veelplegers	37. Aantal zeer actieve verslaafde veelplegers	610	nee	nee	Openbare orde en veiligheid
	38. Zorgaanbod voor al deze verslaafde veelplegers	200	nee	nee	
	39. Meldingen drugsoverlast	3.470	nee	geen informatie ontvangen	

Wij Amsterdammers

Doelstelling	Indicator	Nulmeting	Verifieerbaar	Betrouwbaar	Resultaatgebied
Versterken Sociale Cohesie ontmoeting en binding van Amsterdammers	40. Aantal positieve contacten tussen Amsterdammers met verschillende achtergrond	72% van de jongeren voelt zich verbonden met Amsterdam	ja	nee	Bestuur en Concern Educatie, Jeugd en Diversiteit
	41. Aantal mensen dat zich verbonden voelt met de stad	47% van de jongeren heeft vrienden uit andere etnische groepen	ja	nee	

Doelstelling	Indicator	Nulmeting	Verifieerbaar	Betrouwbaar	Resultaatgebied
Aanpak discriminatie en radicalisering	42. % ervaren discriminatie	Marokkanen 57% Turken 42% Surinamers 40%	ja	nee	Bestuur en Concern Educatie, Jeugd en Diversiteit
Stimuleren burgerschap	43. Percentage Amsterdammers bekend met democratie, grondrechten en gedeelde waarden & normen	Niet beschikbaar	Niet kwantitatief		Bestuur en Concern Educatie, Jeugd en Diversiteit
Betere beheersing van de Nederlandse taal en grotere kennis van cultuur en geschiedenis van de (Amsterdamse) samenleving bij de allochtone Amsterdammers	44. Aantal Amsterdammers met een taal- en inburgeringafstand	Circa 105.000 Amsterdammers hebben een taal- en inburgeringachterstand	ja	geen oordeel	Educatie, Jeugd en Diversiteit (Cultuur en Monumenten)
Maatschappelijke organisaties dragen bij aan integratie	45. Aantal goed functionerende stedelijke zelforganisaties die werken aan integratie, participatie en emancipatie	41 goed functionerende gesubsidieerde zelforganisaties	nee	nee	Bestuur en Concern Educatie, Jeugd en Diversiteit
voorkomen segregatie	46. tempo van realisering van de plannen voor stedelijke vernieuwing	52% van de plannen is in uitvoering	nee	nee	Stedelijke Ontwikkeling

6 Oordeel per resultaatgebied

6.1 Openbare Orde en Veiligheid

6.1.1 Maatschappelijk effect

Voor het resultaatgebied Openbare Orde en Veiligheid is één maatschappelijk effect geformuleerd:

Een veiliger Amsterdam

Formulering en consistentie

Het maatschappelijk effect is geformuleerd als effectdoelstelling en vloeit logisch voort uit het programmakkoord 2006-2010, het jaarplan 2006 en het Veiligheidsplan Amsterdam (2003). Het maatschappelijk effect omvat zowel de verbetering van sociale als van fysieke veiligheid en dekt daarmee in voldoende mate het resultaatgebied af.

6.1.2 Hoofddoelstellingen

Formulering

Van de negen hoofddoelstellingen is er één geformuleerd als prestatie. De overige acht zijn geformuleerd als effectdoelstellingen. Van de hoofddoelstellingen volgen er acht uit het programmakkoord. De doelstelling gericht op het verbeteren van de veiligheid in het openbaar vervoer volgt niet rechtstreeks uit het programmakkoord en is ondergebracht bij overige bestuurlijke aandachtspunten.

Het merendeel van de hoofddoelstellingen is geformuleerd als effectdoelstelling. Op zich is dit positief. Maar aangezien de gemeente tegelijkertijd aangeeft slechts een van de actoren te zijn die bijdraagt aan de effecten, is het de vraag of de raad op basis van deze doelstellingen en de bijbehorende indicatoren kan beoordelen of de gemeente haar werk goed heeft gedaan.

De doelen zijn beknopt en globaal geformuleerd. Meestal is niet meteen duidelijk welke prestaties de gemeente gaat leveren. Hiervoor moet gekeken worden naar de bijbehorende indicatoren en de activiteiten.

De hoofddoelstellingen hebben uitsluitend betrekking op de verbetering van sociale veiligheid. Hoofddoelstellingen ter verbetering van de fysieke veiligheid in Amsterdam ontbreken. Dit is opvallend omdat het maatschappelijk effect het brede veiligheidsterrein afdekt en de middelenparagraaf van het resultaatgebied wel doelstellingen op dit gebied bevat.

In vergelijking met het conceptjaarplan is één hoofddoelstelling verdwenen: 'verbeteren regelgeving en consequent handhaven'. Deze stond tevens bij Bestuur en Concern en is nu alleen in dat resultaatgebied nog opgenomen.

Volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit

Openbare orde en veiligheid	Gemiddelde score	
	Tussenrapportage	Eindrapportage
Aantal hoofddoelstellingen	10	9
Volledigheid indicatoren (1-4)	2,4	2,9
Specifiek (1-4)	2,2	3,0
Meetbaar (1-4)	3,1	3,7

De rekenkamer oordeelt positief over de formulering van de negen doelstellingen en bijbehorende indicatoren. Zes doelstellingen bevatten voldoende indicatoren om de realisatie van de doelstellingen te kunnen beoordelen. Bij drie doelstellingen is dit niet het geval. Daarnaast zijn de meeste doelstellingen voldoende specifiek. In vier gevallen zijn begrippen echter zo vaag dat niet precies duidelijk wordt wat met de doelstelling wordt beoogd. Dit geldt bijvoorbeeld bij de doelstelling: ‘normalisering van het Wallengebied’. Het is niet duidelijk wat onder normalisering wordt verstaan.

Overig

In het programmakkoord staat een aantal passages dat wel terugkomt in de begeleidende tekst van het resultaatgebied maar niet in de doelen:

- ‘Forse uitbreiding van het aantal buurtregisseurs’;
- ‘Extra inspanningen voor buurten die slechter scoren op veiligheidsindex’;
- ‘Integratie opvang, hulpverlening en nazorg slachtoffers huiselijk geweld’;
- ‘Preventie en hulp daders huiselijk geweld’;
- ‘Alle verslaafde veelplegers moeten van straat en worden geholpen; drang en dwang worden gecombineerd; elke verslaafde krijgt een individuele aanpak, waarbij het zorgaanbod beter gestroomlijnd wordt’;
- ‘Begeleiding veelplegers om re-integratie effectiever te laten verlopen’.

6.1.3 Nulmetingen

Aanwezigheid

Nulmetingen zijn in ruime mate aanwezig. Slechts een van de negen doelstellingen (‘verbeteren toezicht’) is niet voorzien van indicatoren met een nulmeting. In totaal zijn er elf cijfermatige nulmetingen. De nulmetingen sluiten goed aan op de indicatoren.

Verifieerbaarheid

Van de elf cijfermatige nulmetingen zijn er zes verifieerbaar (55%). Vijf zijn niet verifieerbaar, omdat de gemeente geen bronmateriaal heeft aangeleverd dan wel omdat de nulmetingen niet één-op-één zijn terug te vinden in de verstrekte brondocumenten.

Betrouwbaarheid

De rekenkamer beoordeelde zes nulmetingen op betrouwbaarheid. Deze nulmetingen behoren tot de 46 indicatoren van het college. Slechts één nulmeting is naar oordeel van de rekenkamer betrouwbaar. Van twee nulmetingen heeft de rekenkamer de

betrouwbaarheid niet vast kunnen stellen, omdat de gemeente niet in staat bleek het gevraagde 'bewijsmateriaal' te overleggen. Drie van de zes nulmetingen (50%) zijn naar oordeel van de rekenkamer niet betrouwbaar.

Objectieve veiligheidsindex: 91

De nulmeting is betrouwbaar. In het onderzoek Sociale Veiligheid (oktober 2005) heeft de rekenkamer onderzoek gedaan naar de betrouwbaarheid van de Veiligheidsindex. De rekenkamer is van mening dat de invoering van de veiligheidsindex een goede stap voorwaarts is in de monitoring van veiligheid op buurtniveau in de gemeente Amsterdam. Wel moet aan een aantal onderdelen aandacht worden besteed. In de eerste plaats vertekent op dit moment een verhoogde dan wel verlaagde aangiftebereidheid de uitkomsten van de index. Een lagere aangiftebereidheid zou niet mogen leiden tot een betere score en een verhoogde aangiftebereidheid niet tot een slechtere score. In de tweede plaats vertekenen delicten die niet buurtgebonden zijn de index. Het aangiftegedrag van het GVB kan nu het buurtcijfer beïnvloeden, zoals in het geval van Nellestein (Zuidoost). De opmerkingen van de rekenkamer hebben niet geleid tot aanpassingen in de Veiligheidsindex.

119 overlastgevende jeugdgroepen

De rekenkamer heeft de betrouwbaarheid van de nulmeting niet kunnen beoordelen. Het aantal overlastgevende groepen wordt geregistreerd door de politie. De politie is daarmee verantwoordelijk voor de registratie. De directie OOV maakt gebruik van door de politie aangeleverde gegevens. De gemeente kon de rekenkamer geen document overleggen waarin de wijze van registreren en de controlemaatregelen zijn beschreven die moeten waarborgen dat de gegevens juist en volledig zijn. Gegeven de beperkte onderzoekstijd is het niet mogelijk geweest onderzoek naar de registratiemethodiek van de politie te verrichten. Daarom kan de rekenkamer geen oordeel geven over de betrouwbaarheid van deze nulmeting.

Omvang harde kern jeugd: 615

Deze nulmeting is niet betrouwbaar. De omvang van de groep harde kern jeugd wordt vastgesteld op basis van het informatiesysteem van de ketenunits. De registratie van harde kern jeugd gebeurt onder verantwoordelijkheid van het OM. Het informatiesysteem is in 2005 opgezet. Over de registratie wordt in de jaarrekening 2005 opgemerkt dat de diverse registraties niet op elkaar aansluiten en de verschillen nader worden onderzocht. Verder wordt vermeld dat eind 2006 het registratiesysteem is geoptimaliseerd. De rekenkamer komt daarom tot het oordeel dat de huidige nulmeting niet betrouwbaar is.

610 zeer actieve verslaafde veelplegers

De nulmeting is niet betrouwbaar. Het vermelde aantal heeft betrekking op het aantal zeer actieve veelplegers waarvan 90% verslaafd is. Dit betekent dat het aantal zeer actieve veelplegers ca. 550 bedraagt. In de definitie van groep is niet duidelijk dat het hier gaat om de niet-gedetineerde zeer actieve verslaafde veelplegers.

Zorgaanbod verslaafde veelplegers: 200

De nulmeting is niet betrouwbaar. De rekenkamer constateert dat dit aantal een afronding is van een afgesproken uitbreiding naar 187 ISD-plekken en niet het huidige aantal ISD-plekken. (ISD = Inrichting Stelselmatige Daders). In het jaarplan is daarom een onjuist gegeven als nulmeting opgenomen.

3.470 meldingen drugsoverlast

De rekenkamer heeft geen oordeel kunnen geven over de betrouwbaarheid van deze nulmeting. De gemeente baseert zich op gegevens afkomstig van de politie. De gemeente kon ons geen documenten overleggen waarin beschreven staat op welke wijze de registratie plaatsvindt en welke controlemaatregelen van toepassing zijn om te waarborgen dat de gegevens juist en volledig zijn.

6.1.4 Conclusies

De opzet van het resultaatgebied Openbare Orde en Veiligheid is over het algemeen goed, zeker in vergelijking met andere resultaatgebieden. De doelstellingen zijn voldoende specifiek en meetbaar geformuleerd en de indicatoren dekken in voldoende mate de doelstelling af. De doelstellingen zijn bijna allemaal voorzien van kwantitatieve indicatoren waardoor een raadslid de resultaten goed kan volgen.

Wanneer de nulmetingen bij het oordeel worden betrokken heeft dit een negatief effect op de afrekenbaarheid van het resultaatgebied. De rekenkamer is van oordeel dat de nulmetingen onvoldoende verifieerbaar en betrouwbaar zijn. Van de elf cijfermatige nulmetingen zijn er slechts zes verifieerbaar (55%). Van de zes nulmetingen die we op betrouwbaarheid hebben onderzocht, is slechts één nulmeting betrouwbaar. Drie van de zes nulmetingen (50%) zijn naar oordeel van de rekenkamer niet betrouwbaar. Van twee nulmetingen heeft de rekenkamer de betrouwbaarheid niet kunnen vaststellen, omdat de gemeente niet in staat bleek het gevraagde 'bewijsmateriaal' te overleggen.

Op een beperkt aantal onderdelen is het resultaatgebied in lijn met het commentaar van de rekenkamer aangepast. Het college heeft echter geen gevolg gegeven aan de meeste aanbevelingen van de rekenkamer.

6.1.5 Overzicht hoofddoelstellingen

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
PROGRAMAKKOORD					
1.	De veiligheid in alle 78 buurten is verbeterd				
	Niet duidelijk is of men in alle buurten de veiligheid wil verbeteren of alleen de gemiddelde veiligheid. Dat laatste is uiteraard minder ambitieus. Om volledig te zijn had men naast de indicator objectieve veiligheid ook een indicator voor de subjectieve veiligheid kunnen opnemen. Eerder werkte het college hier ook mee. Tot nu toe daalde de index in 2004 met 5 punten, in 2005 met 4 punten. Hoewel sprake is van afnemende meeropbrengsten is een beoogde daling van 6 punten in 4 jaar aan de lage kant.	E	3	3	4
2.	Verlaging jeugdcriminaliteit				
	De nulmeting van 615 is een nieuw getal, in eerdere jaren ging men uit van een aanzienlijk grotere omvang van de doelgroep (1500). Dit nieuwe inzicht wordt in de begeleidende tekst niet nader toegelicht. Er is voor gekozen alleen een effect-indicator te benoemen. Juist omdat dit een speerpunt van de gemeente is, maar de gemeente tegelijkertijd maar een van de spelers is, zou een aanvullende prestatie-indicator meerwaarde hebben. Daarmee wordt het handelen van de gemeente zelf ook afrekenbaar gemaakt. Hetzelfde geldt voor de doelstelling 'verlaging jeugdoverlast'. De streefwaarde is aan de ambitieuze kant, maar dat correspondeert met het programakkoord. Men streeft tussen 2006 en 2010 een daling van de harde kerngroep na van 35% (215 van 615).	E	3	4	4
3.	Verlaging jeugdoverlast				
	Er wordt nu alleen gekeken naar het aantal groepen, maar niet naar de feitelijke jeugdoverlast of het aantal gemelde incidenten over overlastgevendende jeugdgroepen. Hiervoor had ook een indicator opgenomen kunnen worden. Een vermindering met 50% in 4 jaar lijkt zeer ambitieus, maar correspondeert wel met de ambitie in het programakkoord.	E	3	4	4
4.	Verlaging overlast verslaafde veelplegers				
	Het programakkoord is op onderdelen ambitieuzer geformuleerd ('Alle verslaafde veelplegers moeten van straat en worden geholpen'). Dit komt niet terug in de streefwaarden. Het doel en ook de indicatoren sluiten niet goed aan op het programakkoord. In de begeleidende tekst wordt wel aan de ambitie in het programakkoord gerefereerd. Ten opzichte van het conceptjaarplan is de doelstelling aangepast door deze te verengen naar verslaafde veelplegers. Oorspronkelijk luidde de doelstelling: Verlaging overlast veelplegers. De rekenkamer heeft toen geconstateerd dat geen indicatoren voor niet-verslaafde veelplegers waren opgenomen. Door het college is dit opgelost door de groep niet-verslaafde veelplegers buiten de doelstelling te plaatsen. In het veiligheidsplan (2003) van de gemeente Amsterdam wordt deze groep nog wel genoemd. In 2006 zou de omvang van deze groep worden vastgesteld.	E	4	4	4
5.	Verlaging misstanden in prostitutiebranche				
	Vooraf de term 'misstand' in het doel is onduidelijk. Gezien de gekozen indicatoren lijkt men vooral regels te willen handhaven. Dit heeft ongetwijfeld een preventief effect. Niet duidelijk is of men ook actief misstanden wil aanpakken. De streefwaarden voor vergunningen escortbranche hangen niet goed samen: van 0 naar 60% eind 2007 en naar 80% in 2010. De eerste waarde is te ambitieus of de tweede te weinig ambitieus. Bij de tweede indicator (Bibob-toepassing) is niet duidelijk wat in de periode tot 2010 nog moet gebeuren als in 2007 naast de huidige 90 nog	E	3	2	4

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
eens 90 vergunningen zijn gescreend met de Bibob. Er staat daar 100% als streefwaarde, terwijl dat aantal al in 2007 lijkt te zijn bereikt.					
6.	Vermindering huiselijk geweld In het programmakkoord staat dat gewerkt wordt aan betere registratie van aard en omvang van huiselijk geweld. Niet duidelijk is wat dit betekent voor de volledigheid van de indicatoren en de juistheid van de nulmetingen. Het huidige aantal meldingen is een getal dat beïnvloed wordt door de beoogde betere registratie en een hogere meldingsbereidheid van slachtoffers (10 á 20% van alle slachtoffers meldt dit bij de politie). Het is dan ook de vraag of deze nulmeting het juiste getal bevat, of dat deze in latere jaarplannen wellicht moet worden bijgesteld. De gekozen indicatoren zijn onvoldoende precies geformuleerd. Welke meldingen, welke hulptrajecten en welke klantcontacten worden bedoeld? Gezien de moeite die het tot nu toe kostte om huiselijk geweld in kaart te brengen en te bestrijden lijken de streefwaarden nogal ambitieus (aantal meldingen verminderen met 58%).	E	2	2	4
7.	Normalisering wallengebied In het programmakkoord staat dat buurten die slechter scoren op de veiligheidsindex om extra inspanningen vragen. Het Wallengebied is slechts een van die buurten, en daarmee sluit dit doel nog niet goed aan op het programmakkoord. In de begeleidende tekst wordt gemeld dat voor andere buurten nog specifieke doelstellingen worden geformuleerd. Beoogd wordt een vermindering van de veiligheidsindex met 13, 8 en 20 punten. Hoofddoel in de stad is een verbetering met 6 punten. In absolute zin is de beoogde daling in de Wallengebieden groter dan in de stad. Zetten we deze daling echter af tegen het beginniveau in elk van de gebieden dan blijkt dat in de Wallengebieden een verbetering van 6, 5 en 10% wordt nagestreefd en in de stad een verbetering van 6%. De ambitie voor het Wallengebied is daarmee relatief lager dan voor de stad als geheel. De doelstelling is vaag geformuleerd. Niet duidelijk is wat met normalisering bedoeld wordt. In de uitwerking lijkt het erop dat de doelstelling gericht is op het verhogen van de veiligheid in het Wallengebied.	E	2	2	4
8.	Verbeteren toezicht Het doel is algemeen geformuleerd. Niet duidelijk is waar het toezicht verbeterd moet worden, in welk gebied, op straat en wanneer. Voor de drie indicatoren zijn geen nulmeting en streefwaarden omschreven waardoor ze niet afrekenbaar zijn. In het programmakkoord staat dat men met cameratoezicht tot doel heeft: 'het voorkomen van misdrijven en openbare ordeproblemen in delen van de stad, het verzorgen van adequate hulpverlening aan slachtoffers, het verhogen van het gevoel van veiligheid en de ondersteuning bij opsporing van strafbare feiten'. Deze ambitie vindt in doel, indicatoren en activiteiten geen weerslag.	P	2	2	1
OVERIGE BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN					
9.	De sociale veiligheid in het OV wordt verbeterd In vergelijking met het conceptjaarplan zijn de indicatoren nu specifiek ingevuld. De aanbeveling van de rekenkamer om meetbare indicatoren op te nemen is daarmee opgevolgd. De indicatoren richten zich zowel op de subjectieve als objectieve veiligheid in het openbaar vervoer en dekken daarmee de hoofddoelstelling goed af. Wel valt op dat de mate waarin verbetering moet worden gerealiseerd per indicator verschilt. Het percentage dat zich onveilig voelt in het OV moet in 2010 met 5% zijn afgenomen en het percentage dat zich onveilig voelt in de metro met 10%. Waar dit verschil in ambitie op is gebaseerd wordt niet toegelicht.	E	4	4	4

6.2 Werk en Inkomen

6.2.1 Maatschappelijk effect

Voor het resultaatgebied zijn twee maatschappelijke effecten geformuleerd: één voor het onderdeel ‘programakkoord 2006-2010’ en één voor het onderdeel ‘overige bestuurlijke aandachtspunten’.

Programakkoord 2006-2010 - iedereen doet mee

Meer Amsterdammers gaan aan het werk om te voorkomen dat zij geïsoleerd raken of blijven. Voor de groep die (nog) een te grote afstand tot de reguliere arbeidsmarkt heeft, betekent dit dat maatschappelijke participatie het (tijdelijke) doel is. Wie tijdelijk een uitkering nodig heeft, krijgt deze onder de voorwaarde dat maximaal aan de eigen re-integratie gewerkt wordt. Waar financiële belemmeringen bestaan voor participatie, investeert de gemeente in het wegnemen daarvan.

Overige bestuurlijke aandachtspunten: iedereen doet mee [maar waaraan?]

Formulering en consistentie

De maatschappelijke effecten zijn als effectdoelstelling geformuleerd en vloeien letterlijk voort uit het programakkoord. Opvallend is wel de passage ‘maar waaraan?’ bij het tweede maatschappelijk effect.

De rekenkamer constateert dat het maatschappelijk effect bij het onderdeel ‘programakkoord’ niet alle hoofddoelstellingen afdekt die daaronder vallen. Het maatschappelijk effect is gericht op werk, re-integratie en participatie, terwijl meer dan de helft van de doelstellingen betrekking heeft op inkomensverstrekking.

6.2.2 Hoofddoelstellingen

Formulering

Het resultaatgebied Werk en Inkomen is onderverdeeld in elf hoofddoelstellingen, waarvan acht zijn geformuleerd als prestatiedoelstelling en drie als effectdoelstelling. De doelstellingen zijn niet gewijzigd ten opzichte van de conceptversie van het jaarplan. Wel is de doelstelling dat ‘meer niet-uitkeringsgerechtigden (NUG) een re-integratietraject krijgen’ verplaatst van het onderdeel programakkoord 2006-2010 naar het onderdeel overige bestuurlijke aandachtspunten.

Volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit

Positief is dat het merendeel van de doelstellingen voorzien is van een passende indicator waarmee de doelstelling gemeten kan worden. Twee indicatoren scoren matig. Eén indicator scoort onvoldoende, namelijk de indicator over het klantenbestand. Deze zegt onvoldoende over het duurzaam laten uitstromen van cliënten naar werk. Het feit

dat een klantenbestand daalt, betekent niet dat klanten zijn uitgestroomd naar werk. Ook scholing, verhuizing, overlijden of het bereiken van de 65-jarige leeftijd leiden tot uitstroom.

Vier doelstellingen zijn niet specifiek genoeg. Twee scoren matig en twee onvoldoende. Bij de hoofddoelstelling ‘duurzame uistroom naar werk’ is bijvoorbeeld onduidelijk wie de doelgroep is en wat onder ‘duurzaam’ wordt verstaan. Voor de doelstelling ‘terugdringen van het aantal gevallen van oneigenlijk gebruik van een uitkering’ is niet duidelijk hoe de doelstelling gerealiseerd gaat worden. Als indicator is slechts opgenomen het aantal fte dat zich bezighoudt met het terugdringen.

De meetbaarheid van de indicatoren is relatief groot. Twee indicatoren scoren matig omdat een nulmeting ontbreekt. Eén indicator scoort onvoldoende. Deze indicator heeft een kwalitatief karakter in plaats van een kwantitatief karakter. Het betreft de indicator ‘aanbod voor klanten van de voedselbanken’.

Werk en Inkomen	Gemiddelde score	
	Tussenrapportage	Eindrapportage
Aantal hoofddoelstellingen	11	11
Volledigheid indicatoren (1-4)	3,0	3,0
Specifiek (1-4)	2,6	2,6
Meetbaar (1-4)	3,2	3,1

Overig

Vijf van de elf doelstellingen zijn te ambitieus geformuleerd. Zo wordt bijvoorbeeld in 2007 gestreefd dat 80% van de jongeren bij het jongerenloket binnen vier weken na aanmelding aan de slag, naar school of op weg naar werk is. In 2005 was dit slechts 31% en gegevens ontbreken over de doorlooptijd. Ook de toename van het aantal terugkeerbanen van honderd naar duizend in één jaar komt ambitieus over.

Vergeleken met het jaarplan 2006 is een kleine verbetering zichtbaar in het jaarplan 2007. Een aantal doelstellingen bevat nu kwantitatieve indicatoren waardoor een raadslid beter kan volgen of een doelstelling daadwerkelijk bereikt is. Opvallend is dat naast de DWI ook de gemeentelijke belastingdienst, de WRA groep en DMO een bijdrage leveren aan dit resultaatgebied. De elf doelstellingen hebben slechts betrekking op de DWI.

6.2.3 Nulmetingen

Aanwezigheid

Bij acht van de elf doelstellingen is ten minste één nulmeting opgenomen. In totaal zijn er elf cijfermatige nulmetingen. Deze nulmetingen sluiten goed aan op de geformuleerde indicatoren.

Verifieerbaarheid

Van de elf cijfermatige nulmetingen zijn er zes niet verifieerbaar (55%):

- 52% klanten met re-integratiedoelstelling op traject;
- 100 terugkeerbanen;
- 66 fte voor borging rechtmatigheid van de uitkering;
- 87,3% aanvragen bijzondere bijstand afgehandeld binnen wettelijke termijn;
- Aantal jongeren dat na melding bij jongerenloket terug naar school gaat, aan het werk is of op weg is naar werk: 58%;
- 2237 jongeren (27 jaar of jonger) met een uitkering.

De overige nulmetingen zijn wel terug te leiden tot een brondocument.

Betrouwbaarheid

De rekenkamer beoordeelde van vier nulmetingen de betrouwbaarheid. Deze nulmetingen behoren tot de 46 indicatoren van het college. De rekenkamer kan van twee nulmetingen de betrouwbaarheid niet vaststellen omdat DWI de gevraagde informatie niet heeft verstrekt. De andere twee nulmetingen zijn betrouwbaar.

41.774 klanten met een re-integratiedoelstelling

De nulmeting is betrouwbaar. Het overzicht met klanten met een re-integratiedoelstelling komt rechtstreeks voort uit de primaire registratie van DWI.

52% van de 41.774 klanten met een re-integratiedoelstelling op traject

De rekenkamer heeft deze nulmeting niet kunnen beoordelen omdat DWI onvoldoende informatie heeft verstrekt.

Aantal jongeren dat na melding bij jongerenloket terug naar school gaat, aan het werk is of op weg is naar werk: 58%

De rekenkamer heeft deze nulmeting niet kunnen beoordelen op betrouwbaarheid omdat DWI onvoldoende informatie heeft verstrekt.

1.234 mensen op de wachtlijst schuldhulpverlening

De nulmeting is betrouwbaar. De schuldhulpverleningsbureaus houden zelf de wachtlijsten bij in hun primaire registratie. Tot medio 2006 inventariseerde DWI ieder kwartaal de wachtlijsten door contact op te nemen met de schuldhulpverleningsbureaus. Deze systematische inventarisatie maakt de nulmeting betrouwbaar. We maken een belangrijke kanttekening bij ons oordeel. Door reorganisatie en afslanking voert de betrokken afdeling geen systematische inventarisatie meer uit. De meetmethode is daarom nu niet meer betrouwbaar, ook al was de nulmeting dat nog wel.

6.2.4 Conclusies

De rekenkamer concludeert dat het resultaatgebied Werk en Inkomen vergeleken met de andere resultaatgebieden relatief goed afrekenbaar is. Op het aspect volledigheid van indicatoren wordt relatief goed gescoord en hetzelfde geldt voor de meetbaarheid van

de doelstellingen. De rekenkamer plaatst wel een kritische kanttekening bij de verificerbaarheid van de nulmetingen. Voor slechts 45% van de doelstellingen heeft de rekenkamer afdoende brondocumentatie ontvangen.

De rekenkamer constateert dat de verbeteringsuggesties uit het tweede tussenrapport nauwelijks zijn doorgevoerd. Dit betreft de suggesties: scherpere focus op re-integratiedoelstellingen, vervangen van prestatiedoelstellingen door effectdoelstellingen, meetbaar maken van doelstellingen door nulmeting en streefwaarden te formuleren en doelstellingen realistisch te formuleren.

6.2.5 Overzicht hoofddoelstellingen

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
PROGRAMAKKOORD					
1.	Duurzame uitstroom naar werk Passende indicatoren ontbreken. Hierdoor is het niet mogelijk de realisatie van de doelstelling te monitoren. De doelstelling is weinig specifiek opgesteld. Zo is niet duidelijk wat de doelgroep is. Begrippen zijn niet gedefinieerd, een definitieboekje ontbreekt.	E	1	1	4
2.	Vergroten van het aantal klanten op traject Streefwaarden lijken (te) ambitieus te zijn.	P	4	3	4
3.	Terugdringen jeugdwerkloosheid Advies rekenkamer is deels opgevolgd. Er is een extra indicator toegevoegd over het aantal jongeren met een uitkering. Een indicator over het aantal jongeren tussen 15 en 24 dat werk zoekt (bron CWI) als percentage van de beroepsbevolking tussen 15 en 24 jaar ontbreekt echter. Het is moeilijk in te schatten of de doelstelling realistisch is. Een aantal is niet opgenomen. Overigens geeft de jaarrapportage 2005 van DWI aan dat in 2005 3.193 jongeren zich hebben gemeld bij het Jongerenloket.	E	3	3	4
4.	Op grotere schaal invoeren van het instrument terugkeerbanen Onduidelijkheid over de inhoud van de doelgroep en de terugkeerbanen. Mogelijk zijn de streefwaarden te ambitieus geformuleerd waarbij het aantal banen van 100 in 2006 naar 1.000 in 2007 moet toenemen.	P	3	2	4
5.	Emancipatie van de burgers: meer doorstroom uit de uitkering De relatie tussen 'emancipatie van burgers' en 'doorstroom uit de uitkering' is niet uitgewerkt. Indicator kan worden aangevuld met andere indicator, bijvoorbeeld 'het aantal klanten dat uit de uitkering stroomt'. Daarnaast is op dit moment geen rekening gehouden met het fenomeen draaideurcliënten.	E	3	3	2
6.	Vergroten van het bereik van de armoedemiddelen, met een uitbreiding van de doelgroep naar 110% van het wettelijk sociaal minimum Huidige situatie en streefwaarden ontbreken. Voor slechts één specifieke doelgroep is een indicator opgenomen (klanten Voedselbanken). Daarnaast is de indicator 'uitputting armoedemiddelen' geformuleerd. Dit is naar onze mening geen doel op zich, maar slechts een instrument. Het gaat om een effectieve, efficiënte en rechtmatige inzet van de middelen om armoedemiddelen in te zetten voor de doelgroep.	P	3	3	1
7.	Versterken schuldhulpverlening: wegwerken van de wachtlijsten en meer				

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
inzet op schuldhulpverlening voor jongeren.					
	Streefwaarden ontbreken voor een deel. De streefwaarde die geformuleerd is, lijkt (te) ambitieus.	P	4	4	3
8.	Terugdringen van het aantal gevallen van oneigenlijk gebruik van een uitkering				
	De indicator voor het terugdringen van het aantal gevallen van oneigenlijk gebruik van een uitkering concentreert zich slechts op de input (aantal fte). Een outputindicator over het terugdringen van het oneigenlijk gebruik ontbreekt. De activiteit is niet helder: hoe wordt het aantal gevallen van oneigenlijk gebruik teruggedrongen?	P	2	1	3
9.	Snel en adequaat geholpen: binnen de wettelijke, c.q. (scherper) ten doel gestelde termijnen				
	Indicatoren zeggen iets over de snelheid van dienstverlening op het gebied van levensonderhoud en bijzondere bijstandsaanvragen. Dit had in de doelstelling zelf opgenomen moeten worden.	P	2	4	3
10.	Verbeteren telefonische bereikbaarheid: tevredenheid over telefonische bereikbaarheid				
	Geen duidelijk verband tussen deze hoofddoelstelling en het maatschappelijk effect in dit resultaatgebied. Niet duidelijk of het gaat om telefonische bereikbaarheid van heel DWI of bepaalde kantoren, of voor bepaalde producten, of tussen bepaalde openingstijden Nulmeting en concreet einddoel ontbreken. In resultaatgebied 'Bestuur en Concern' zijn voor de dienstverlening concrete streefwaarden geformuleerd voor de verbetering voor de klantwaardering en de bereikbaarheid.	P	4	3	2
OVERIGE BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN					
11.	Meer niet-uitkeringsgerechtigden (NUG'ers) in een re-integratietraject				
	Onduidelijk is wie tot de groep niet-uitkeringsgerechtigden behoren. In de jaarrapportage 2005 DWI worden ook jongeren tot de groep mensen zonder uitkering gerekend. Omdat deze groep ook tot hoofddoelstelling 3 behoort is er sprake van een samenloop van doelstellingen en bestaat de mogelijkheid dat hoofddoelstelling 3 bij en de hoofddoelstelling bij overige bestuurlijke aandachtspunten niet onderscheidend zijn.	P	4	2	4

R a

6.3 Zorg

6.3.1 Maatschappelijk effect

Voor het resultaatgebied Zorg is één maatschappelijk effect geformuleerd:

De zorg is toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar voor alle Amsterdammers. In ons preventiebeleid staan kinderen op de eerste plaats. Ook wordt de maatschappelijk opvang verbeterd, met speciale aandacht voor toegankelijkheid.

In de eerste versie van het resultaatgebied die de rekenkamer beoordeeld heeft was geen maatschappelijk effect opgenomen.

Formulering en consistentie

De rekenkamer constateert dat er in de definitieve versie van het resultaatgebied een maatschappelijk effect geformuleerd is en dat dit beoogde effect consistent is met het programakkoord. De rekenkamer plaatst wel een aantal kritische kanttekeningen bij de formulering en de mate van consistentie:

- Het eerste deel van het maatschappelijk effect is als effect geformuleerd. De toevoegingen hebben echter meer het karakter van prestaties die de gemeente wil leveren. De rekenkamer vindt dit op deze plek een overbodige toevoeging.
- Het begrip zorg is niet afgebakend. Hierdoor is niet duidelijk wat de gemeente precies wil bereiken en wat haar rol is op dit terrein. Zorg is een breed maatschappelijk terrein met een veelheid aan actoren.
- Voor het resultaatgebied is één maatschappelijk effect geformuleerd. Dit maatschappelijk effect dekt echter niet het hele resultaatgebied af. In de inleidende tekst zijn een aantal passages opgenomen die aangeven wat de gemeente met haar beleid wil bereiken. De doelen komen niet terug als maatschappelijk effect bij de hoofddoelstellingen. Dit betreft de passages 'Het accent binnen het resultaatgebied Zorg ligt op het behouden en bevorderen van de gezondheid van alle Amsterdammers' en 'Daarom wil het bestuur investeren in het versterken van de civil society, onder andere door het ondersteunen van mantelzorg en vrijwilligers en door het versterken van maatschappelijke netwerken'.
- De 'civil society' komt in uitwerking van het resultaatgebied helemaal niet meer terug. Het college geeft aan dit belangrijk te vinden, maar een vertaling in termen van hoofddoelstellingen, indicatoren en activiteiten ontbreekt.

6.3.2 Hoofddoelstellingen

Formulering

Het resultaatgebied Zorg is onderverdeeld in elf doelstellingen die voortvloeien uit het programakkoord en twee doelstellingen die als 'Overige bestuurlijke aandachtspunten' zijn gekwalificeerd. Twee doelstellingen die in de vorige rapportage onder 'Overige

bestuurlijke aandachtspunten' stonden, zijn nu bij het onderdeel programakkoord opgenomen, conform de aanbevelingen van de rekenkamer:

- 'Uitbreiding experiment heroïneverstrekking'.
- 'De doelstellingen over de Ouder- en Kind Centra (OKC's)'.

Van de in totaal dertien doelstellingen zijn er tien als prestatiedoelstelling geformuleerd en drie (23%) als effectdoelstelling. Eén effectdoelstelling sluit onvoldoende aan op het maatschappelijk effect dat met het resultaatgebied Zorg wordt nagestreefd. Dit betreft de doelstelling 'Vermindering aantal dragers SOA, tienermoeders en slachtoffers van loverboys'. Een maatschappelijk effect waarin gezondheidsbevordering tot uitdrukking komt zou hier meer op zijn plaats zijn. De rekenkamer constateert verder dat deze doelstelling drie uiteenlopende onderwerpen tracht te combineren. De prestatie die in de vorige versie in de doelstelling was opgenomen ('het geven van doelgroepgerichte seksuele voorlichting') is in deze versie verdwenen. Het zou beter zijn als de doelstelling in drie onderdelen wordt gesplitst, waarbij voor elk onderdeel een prestatie wordt opgenomen en voor het geheel wordt aangegeven welk gemeenschappelijk maatschappelijk effect wordt nagestreefd.

Voor een aantal prestatiedoelstellingen adviseerde de rekenkamer – kijkend naar de gekozen indicatoren – deze als effectdoelstelling te formuleren. De formulering van deze doelstellingen is deels aangepast, maar ze zijn nog steeds als prestatiedoelstellingen geformuleerd:

- 'Meer prostituees bereiken met gerichte hulp en advies door het opzetten van een Centrum voor Hulpverlening, Advies en Gezondheidszorg': 'Meer prostituees bereiken' is als zodanig een prestatie. Pas als wordt aangegeven *wat* de gemeente wil bereiken bij de prostituees, bijvoorbeeld een betere gezondheid, is er sprake van een effectdoelstelling.
- 'Weerbaar maken van kinderen met problemen op het gebied van alcohol, roken, drugs en voeding door het geven van voorlichting': 'Weerbaar maken' is een activiteit. Ook de indicatoren en streefwaarden zijn nu als prestaties geformuleerd. In de vorige versie waren de indicatoren in termen van effecten geformuleerd. Gezien de beperkte invloedssfeer van de gemeente op dit terrein is de keuze voor een prestatiedoelstelling navolgbaar.
- 'Uitbreiding experiment heroïneverstrekking': Deze doelstelling is beter als het te bereiken effect wordt genoemd. Nu moet de lezer raden wat het doel is van het experiment heroïneverstrekking.

Van één prestatiedoelstelling lijkt de bestuurlijke relevantie beperkt ('Wegwerken achterstanden in het elektronische cliëntendossier van de jeugdgezondheidszorg'). De vraag is waarom deze nog steeds als hoofddoelstelling is opgenomen.

Volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit

Bijna alle doelstellingen (twaalf van de dertien) zijn voorzien van minimaal één indicator. In totaal zijn er vijfentwintig indicatoren benoemd. Verreweg de meeste zijn kwantitatief van aard. De enige doelstelling zonder indicator is in feite geen

prestatiedoelstelling maar een activiteit ('Onderzoek naar (behoefte aan) specifieke inloop- en opvangvoorzieningen voor dakloze en verslaafde vrouwen').

Zoals onderstaande tabel laat zien geven de indicatoren een vollediger beeld van de bijbehorende doelstellingen dan in de vorige versie (score van gemiddeld 1,9 naar 2,7). Ook is het geheel van doelstellingen en indicatoren specifieker geworden (van 2,1 naar 2,5). De meetbaarheid van de indicatoren is het minst verbeterd (van 2,4 naar 2,6).

Het geheel van hoofddoelstellingen en indicatoren is in zes gevallen voldoende specifiek en in zeven gevallen niet. Bij de specifieke doelstellingen en indicatoren zijn de gebruikte begrippen en de beoogde doelgroep duidelijk.

De meetbaarheid heeft betrekking op de indicatoren. Als een nulmeting en een streefwaarde aan de indicator verbonden zijn, is deze als meetbaar beoordeeld. Een voorbeeld van een meetbare indicator is het aantal opvangplaatsen voor zwerfjongeren. Hierbij is de beginsituatie aangegeven, namelijk 148 opvangplaatsen in 2005. De streefwaarde voor 2007 is om het aantal plaatsen met 50 uit te breiden.

Zorg	Gemiddelde score	
	Tussenrapportage	Eindrapportage
Aantal hoofddoelstellingen	15	13
Volledigheid indicatoren (1-4)	1,9	2,7
Specifiek (1-4)	2,1	2,5
Meetbaar (1-4)	2,4	2,6

Overig

Van zeven doelstellingen kon de rekenkamer niet vaststellen of ze realistisch waren. Ze waren onvoldoende specifiek en/of meetbaar. Twee doelstellingen lijken realistisch. Voor drie geldt dit niet. In het geval van de zwerfjongeren is de doelstelling hen allemaal opvang aan te bieden, terwijl de ambitie is het aantal opvangplaatsen met 40 uit te breiden naar 188. Omdat de gemeente inschat dat er tussen de 400 en 600 zwerfjongeren in Amsterdam zijn, kan de doelstelling met deze ambitie niet waargemaakt worden. Realistisch houdt hier in dat óf de doelstelling bijgesteld moet worden, óf de ambitie verhoogd moet worden.

6.3.3 Nulmetingen

Aanwezigheid

Een deel van de indicatoren (zes van de vijftientig) is niet voorzien van een nulmeting. De aanwezige cijfermatige vijftien nulmetingen sluiten soms niet goed aan bij de indicator. Een voorbeeld hiervan is de nulmeting 'aantal *meldingen* van huiselijk geweld' voor de indicator 'aantal *slachtoffers* van huiselijk geweld'. Het aantal meldingen hoeft niet overeen te komen met het aantal slachtoffers. Ook komt het voor dat de indicator een aantal noemt, terwijl de nulmeting een percentage betreft.

Verifieerbaarheid

Het resultaatgebied telt vijftien cijfermatige nulmetingen. Slechts acht nulmetingen zijn verifieerbaar (53%). Van zeven nulmetingen (47%) constateert de rekenkamer dat ze niet verifieerbaar zijn. In de meeste gevallen heeft de gemeente wel bronmateriaal aangeleverd maar bleek dit niet aan te sluiten op de nulmeting.

Betrouwbaarheid

Voor het resultaatgebied Zorg heeft de rekenkamer twee nulmetingen op betrouwbaarheid beoordeeld. Deze nulmetingen maken onderdeel uit van de 46 indicatoren van het college. De rekenkamer constateert dat beide nulmetingen betrouwbaar zijn, maar dat zij van beperkte waarde zijn in termen van afrekenbaarheid.

2630 dak- en thuislozen, waarvan 516 op straat, 695 in nachtopvang en 1419 in opvangvoorzieningen

Aantal zwerfjongeren op straat: tussen 400 en 600

Beide nulmetingen zijn betrouwbaar. De nulmetingen zijn gebaseerd op een inventarisatie die eind 2005 heeft plaatsgevonden. Bij deze inventarisatie is een aantal kanttekeningen te plaatsen. Zo is er een risico op dubbeltellingen omdat de registratie van dak- en thuislozen gebeurt door verschillende instanties met verschillende systemen. Anderzijds kunnen gegevens niet volledig zijn doordat dak- en thuislozen niet bekend zijn bij de hulpverlenende instanties. Uit de toelichting op de onderzoeksrapportage blijkt echter dat de onderzoekers dit onderkend hebben. Ze hebben dit verwoord in een paragraaf 'voordelen en beperkingen'. Om dubbeltellingen te vermijden zijn daarnaast de registraties van de verschillende instanties naast elkaar gelegd en is overlap verwijderd. Concluderend vindt de rekenkamer de nulmeting daarom een goede poging om de omvang van de problematiek scherp te krijgen. Er zijn voldoende voorzieningen getroffen om de inventarisatie zo betrouwbaar mogelijk te maken.

De rekenkamer constateert dat er geen vervolg komt op de nulmeting. Momenteel wordt er gewerkt aan een nieuw registratiesysteem voor de keten. Toekomstige metingen voor begroting en rekening worden hieraan ontleend. Voor de betrouwbaarheid van de meting betekent dit zeer waarschijnlijk een verbetering. Het heeft echter wel negatieve consequenties voor de vergelijkbaarheid met de nulmeting. De nulmeting heeft hierdoor in termen van afrekenbaarheid een beperkte waarde.

6.3.4 Conclusies

Het is een grote verbetering dat er voor het resultaatgebied Zorg nu expliciet wordt aangegeven welk maatschappelijk effect wordt nagestreefd, namelijk toegankelijke, kwalitatief goede en betaalbare zorg voor alle Amsterdammers. Dit effect is nog wel lastig te beoordelen omdat het begrip zorg niet is afgebakend. Gezien de breedte van het resultaatgebied is het wenselijk meer dan één effect te formuleren.

De meetbaarheid en afrekenbaarheid van de doelstellingen en indicatoren van het resultaatgebied Zorg is toegenomen ten opzichte van de vorige versie, maar scoort nog geen volle voldoende. Het college heeft een deel van de aanbevelingen van de rekenkamer overgenomen, zoals het bijeenbrengen van de doelstellingen voor Ouder en Kindcentra en het verplaatsen van doelstellingen bij de Overige Bestuurlijke aandachtspunten naar de doelstellingen bij het programakkoord. De overzichtelijkheid van het resultaatgebied is daardoor vergroot. De lezer is ermee geholpen als de doelstellingen in thema's worden onderverdeeld.

De nulmetingen zijn onvoldoende verifieerbaar. De rekenkamer heeft 47% van de nulmetingen niet kunnen verifiëren. De twee nulmetingen die op betrouwbaarheid zijn onderzocht scoren goed. Deze nulmetingen zijn in termen van afrekenbaarheid echter van beperkte betekenis, omdat toekomstige metingen volgens een andere systematiek gaan plaatsvinden.

6.3.5 Overzicht hoofddoelstellingen

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
PROGRAMAKKOORD					
1.	Toegang voor alle Amsterdamse burgers tot kwalitatief goede en betaalbare zorg- en welzijnsproducten De doelstelling is breed geformuleerd. De uitwerking in indicatoren sluit hierbij in grote lijnen aan. In hoeverre toegang tot de zorg voor alle Amsterdamse burgers gerealiseerd kan worden blijft onuitgewerkt. De meetbaarheid is beperkt omdat voor drie indicatoren een nulmeting ontbreekt. Ten opzichte van de eerste versie van het resultaatgebied is de presentatie van de indicatoren en bijbehorende nulmetingen en streefwaarden overzichtelijker geworden.	E	3	3	2
2.	Alle dak- en thuislozen een persoonsgericht aanbod en onderdak kunnen aanbieden. De hoofddoelstelling komt direct voort uit het programakkoord en de uitwerking in indicatoren is voldoende. Eenduidig gebruik van begrippen ontbreekt echter. Dit komt de begrijpelijkheid en transparantie niet ten goede. De meetbaarheid is daarnaast beperkt doordat niet alle indicatoren zijn voorzien van een nulmeting. Tot slot lijkt het ambitieniveau erg hoog.	P	3	3	2
3.	Weerbaar maken van kinderen met problemen op het gebied van alcohol, roken, drugs en voeding door middel van voorlichting De hoofddoelstelling is technisch gezien voldoende specifiek geformuleerd en voldoende vertaald in indicatoren. Daarnaast is het positief dat er een meetsysteem in ontwikkeling is. Op zichzelf staand scoort de doelstelling met andere woorden goed. Wanneer de doelstelling echter in breder perspectief wordt geplaatst constateert de rekenkamer dat er geen consistentie is met het maatschappelijk effect. Daarnaast is ten opzichte van de vorige versie is de doelgroep ingeperkt. Ging het in de vorige versie om 'kinderen', nu gaat het alleen om 'kinderen met problemen op het gebied van ...'. De doelstelling geeft hiermee geen uiting aan preventie.	P	3	3	2
4.	Wegwerken achterstanden in het Elektronisch cliëntendossier (eCD) van de jeugdgezondheidszorg Door het ontbreken van een nulmeting en richtinggevende streefwaarden is de sturende waarde van deze hoofddoelstelling zeer beperkt en daarmee	P	3	3	1

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
ook de bestuurlijke relevantie. In de tussenrapportage heeft de rekenkamer reeds de suggestie gedaan deze doelstelling te verplaatsen naar het onderdeel activiteiten. Dit is niet gebeurd. De doelstelling is zelfs verplaatst van overige bestuurlijke aandachtspunten naar programmakkoord.					
5.	Vermindering aantal dragers SOA, tienermoeders en slachtoffers van loverboys	E	1	2	2
De doelstelling is onvoldoende specifiek doordat goede indicatoren ontbreken. Ten opzichte van de vorige versie is de doelstelling verslechterd omdat de prestatie, namelijk het geven van voorlichting, verdwenen is. Daardoor sluiten de doelstelling en indicatoren nu minder goed op elkaar aan. Voor het aantal soa-dragers is (beargumenteerd) gekozen voor een suboptimale indicator: het aantal zelforganisaties dat aan seksuele voorlichting doet. Een indicator voor de kwaliteit van deze voorlichting is echter niet opgenomen. In de tussenrapportage had de rekenkamer dit wel aanbevolen. De vermindering van het aantal slachtoffers van loverboys is in het geheel niet uitgewerkt in indicator, nulmeting en streefwaarden. In de vorige versie was hier wel een aanzet toe gedaan.					
6.	Alle zwervjongeren opvangplaatsen aanbieden	P	3	4	4
De aanbeveling van de rekenkamer om de doelstelling op te nemen onder 'programmakkoord' is overgenomen. In het programmakkoord staat dat de problematiek rond zwervjongeren deels een bureaucratische oorzaak heeft (bijv. problemen bij het verkrijgen van een postadres of woning). In het jaarplan 2007 wordt hier verder geen aandacht meer aan geschonken. Het programmakkoord is daarmee op dit onderwerp verder uitgewerkt dan het jaarplan. De rekenkamer vindt dit niet logisch. De hoofddoelstelling zoals die is opgenomen beoordeelt de rekenkamer wel als specifiek en meetbaar. Het hoge ambitieniveau in de doelstelling spooft niet met de lage ambities van de streefwaarden.					
7.	De Ouder en Kindcentra (OKC's) in de stadsdelen signaleren problemen in de opvoeding van kinderen en ondersteunen bij die opvoeding. De mogelijkheden om opvoedingsondersteuning verplicht op te leggen worden onderzocht.	P	3	2	2
Hoewel nu één doelstelling is geformuleerd voor opvoedingsproblemen en -ondersteuning van kinderen door de Ouder en Kindcentra, blijft nog onduidelijk wat de gemeente hierbij nu eigenlijk wil presteren en op welke doelgroep het beleid zich richt. De wijze waarop ondersteuning bij de opvoeding wordt gegeven is niet uitgewerkt. Er zijn bij drie indicatoren nulmetingen aangegeven, maar streefwaarden ontbreken nog.					
8.	Meer prostituees bereiken met gerichte hulp en advies door het opzetten van een Gezondheids- en expertisecentrum (verder te noemen HAG).	P	3	2	3
De doelstelling is nu beter uitgewerkt, maar blijft nog onduidelijk over de prestaties die de gemeente wil leveren met de gerichte hulp en advies door het Gezondheids- en expertisecentrum. Als zou worden aangegeven wat de prostituees hier aan hebben, zou de doelstelling specifiek en meetbaarder worden. Ook kan dan beoordeeld worden of de streefwaarde om in 2010 meer dan 15 procent van het totaal aantal prostituees te bereiken realistisch is.					
9.	Opvang en ondersteuning slachtoffers mensenhandel.	P	2	2	2
De doelstelling zou verbeteren als aangegeven werd wat de opvang en ondersteuning inhouden die de gemeente aan slachtoffers van mensenhandel wil geven. Verder zou gedefinieerd moeten worden wat de gemeente verstaat onder slachtoffers van mensenhandel. De indicatoren en streefwaarden richten zich alleen op slachtoffers van vrouwenhandel. Het is de vraag of het reëel is om in 2007 100 vrouwen opvang te bieden, omdat dit er in 2005 niet meer dan 23 waren. Opvallend is dat er in de jaren na 2007 geen verdere toename van het aantal op te vangen vrouwen wordt nagestreefd.					

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
10.	Onderzoek naar (behoefte aan) specifieke inloop- en opvangvoorzieningen voor dakloze en verslaafde vrouwen. Deze doelstelling is niet goed geformuleerd. De prestatie is onduidelijk, niet specifiek en onvoldoende meetbaar. In feite gaat het hier niet om een doelstelling maar om een activiteit om een verderweg liggend doel te bereiken. Wat dit doel is (meer opvangvoorzieningen voor dakloze en verslaafde vrouwen?) blijft onvermeld.	P	1	1	1
11.	Uitbreiding experiment heroïneverstrekking De doelstelling is verbeterd ten opzichte van de vorige versie. Verdere verbetering is mogelijk als het te bereiken effect in de doelstelling zou worden opgenomen. Nu moet de lezer raden wat de bedoeling is van het experiment heroïneverstrekking. De overige aspecten, zoals consistentie, specificiteit, volledigheid en meetbaarheid worden nu voldoende tot goed beoordeeld.	P	3	4	4
OVERIGE BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN					
12.	Reduceren van aantal slachtoffers huiselijk geweld door middel van preventie. De doelstelling is verbeterd door de toevoeging van 'preventie' als prestatie die de gemeente wil leveren om het aantal slachtoffers van huiselijk geweld te verminderen. Er is echter geen indicator opgenomen om deze prestatie te kunnen meten. Er is wel een indicator over het aantal meldingen van huiselijk geweld. Die sluit echter in beperkte mate aan op de doelstelling, waarbij het gaat om het aantal slachtoffers.	P	2	2	3
13.	Continuering project Vangnet Jeugd. De doelstelling betreft meer een activiteit dan een prestatie. Ten opzichte van de vorige versie is meer informatie over Vangnet Jeugd opgenomen. Toch is het nog lastig te duiden. Het gaat om gezinnen met een vermoedelijk problematische gezinsverlening die naar de hulpverlening worden geleid of waarvan de reeds aanwezige hulp wordt gecoördineerd. Wie dit doet met welk doel en hoe deze gezinnen als vermoedelijk problematisch beoordeeld worden blijkt niet uit de informatie. De doelstelling is alleen realistisch als de gemeente er in slaagt om financiering te vinden met ingang van 2008. Of dit mogelijk is kan uit de beschikbare informatie niet worden afgeleid.	P	3	2	3

R a

6.4 Educatie & Jeugd en Diversiteit

6.4.1 Maatschappelijk effect

Voor het resultaatgebied Educatie & Jeugd en Diversiteit is één maatschappelijk effect geformuleerd:

Iedereen heeft voldoende bagage om volwaardig en zelfstandig in de Amsterdamse samenleving te kunnen participeren.

Formulering en consistentie

Het maatschappelijke effect is consistent met het programakkoord. Het gewenste effect is breed en algemeen geformuleerd en is niet gewijzigd ten opzichte van de conceptversie van het jaarplan. Het maatschappelijke effect is geen citaat uit het programakkoord. Het is wel in de geest daarvan geformuleerd. Er is een duidelijke samenhang met het resultaatgebied Werk en Inkomen. Het gewenste maatschappelijk effect van dit resultaatgebied luidt 'iedereen doet mee' en beoogt burgers via werk en participatie bij de maatschappij te betrekken.

6.4.2 Hoofddoelstellingen

Formulering

Het resultaatgebied kent negentien hoofddoelstellingen: vijftien doelstellingen in het kader van het programakkoord 2006-2010 en vier zogenaamde 'overige bestuurlijke aandachtspunten'. Zestien doelstellingen zijn als effectdoelstelling geformuleerd (84%) en drie als prestatiedoelstelling (16%).

De hoofddoelstellingen sluiten goed aan op het maatschappelijk effect. Wel worden doelstellingen op effectniveau uitgewerkt met indicatoren op prestatieniveau. Deze indicatoren beschrijven niet of het effect bereikt wordt, maar welke activiteiten de gemeente uitvoert. Een voorbeeld hiervan is de doelstelling 'Jeugdzorg: juiste zorg voor kinderen' met de bijbehorende indicator 'aantal kinderen dat geïndiceerde zorg ontvangt'. Het aantal kinderen dat zorg ontvangt geeft geen antwoord op de vraag of de zorg wel de juiste is.

Ten opzichte van de tussenrapportage zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- Specifieker werd de doelstelling over de stageplaatsen doordat 'leerwerktraject' is toegevoegd aan de indicator stageplaatsen, die tot dan toe alleen over stageplaatsen ging.
- Aanpak van segregatie op scholen is overgegaan van 'programakkoord' naar 'overige bestuurlijke aandachtspunten'.
- De hoofddoelstelling 'Sociale vaardigheden' bij het programakkoord stond wel in het concept van het resultaatgebied dat voor de tussenrapportage is beoordeeld. In de laatste versie is de doelstelling komen te vervallen.

Volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit

Resultaatgebied educatie & jeugd en diversiteit	Gemiddelde score	
	Tussenrapportage	Eindrapportage
Aantal hoofddoelstellingen	19	19
Volledigheid indicatoren (1-4)	2,5	2,5
Specifiek (1-4)	3,1	3,1
Meetbaar (1-4)	2,4	2,8

Het aantal doelstellingen en de scores voor volledigheid indicatoren en specifiek zijn niet gewijzigd ten opzichte van de tussenrapportage.

Een lage score op volledigheid indicatoren houdt in dat belangrijke elementen uit de doelstellingen niet worden gemeten. Bij het aspect specifiek wordt beoordeeld of de doelstelling concreet is geformuleerd en er helderheid is over de doelgroepen. De hoofddoelstellingen die niet goed scoren op dit aspect zijn:

- ‘Brede school’.
- ‘Burgerschap’.
- ‘Maatschappelijke organisaties dragen bij aan integratie’.
- ‘Jeugdzorg’.
- ‘Jeugdvoorzieningen’.

De meetbaarheid is beter dan in het conceptjaarplan. De betere score komt vooral door de doelstelling ‘aanpak segregatie’ waarbij de nieuwe indicator ‘concentratiescholen’ is opgenomen. Concentratiescholen zijn scholen die zwarter of witter zijn, vergeleken met de bevolkingssamenstelling in de buurt van de school. Vijf hoofddoelstellingen hebben onduidelijke of ontbrekende kwantitatieve streefwaarden: ‘maatschappelijke organisatie dragen bij aan integratie’, ‘voorschool’, ‘onderdak’, ‘jeugdvoorzieningen’ en ‘aanpak segregatie’.

6.4.3 Nulmetingen

Aanwezigheid

In totaal telt het resultaatgebied dertien cijfermatige nulmetingen. Bij zes hoofddoelstellingen ontbreekt een nulmeting. Het gaat om: ‘voorschool’, ‘ouderbetrokkenheid’, ‘opvoedingsondersteuning’, ‘burgerschap’, ‘maatschappelijke organisaties dragen bij aan integratie’ en ‘onderdak dak- en thuisloze jongeren’. Opvallend is dat voor de laatste hoofddoelstelling binnen het resultaatgebied Zorg wel een nulmeting is opgenomen.

Verifieerbaarheid

Acht van de dertien cijfermatige nulmetingen is verifieerbaar (62%). Vijf nulmetingen zijn niet verifieerbaar (38%). Van deze nulmetingen heeft de rekenkamer wel brondocumenten ontvangen. De aansluiting tussen het aangeleverde materiaal en de nulmetingen was echter onvoldoende, in de meeste gevallen omdat de nulmetingen prognoses bleken te zijn op basis van de brondocumenten. Dit geldt bijvoorbeeld voor

‘structurele vacatures in PO en VO’ en ‘het aantal kinderen dat geïndiceerde zorg ontvangt’.

Betrouwbaarheid

De rekenkamer heeft zeven nulmetingen onderzocht op betrouwbaarheid. Deze nulmetingen maken allemaal onderdeel uit van de 46 indicatoren van het college. De rekenkamer constateert dat vijf nulmetingen niet betrouwbaar zijn. Slechts één nulmeting is betrouwbaar. Van één nulmeting heeft de rekenkamer – gelet op de reikwijdte van haar onderzoek – de betrouwbaarheid niet vast kunnen stellen.

98 scholen met brede school concept in SO en PO

De rekenkamer vindt dat de nulmeting een betrouwbaar beeld geeft van het aantal Amsterdamse scholen dat als brede school getypeerd kan worden. De nulmeting is gebaseerd op een inventarisatie die recent heeft plaatsgevonden. Het eindrapport is voorzien van een overzicht van de brede scholen in Amsterdam en er heeft controle op de gegevens plaatsgevonden door zowel stadsdeel als schoolbesturen. Punt van aandacht is wel dat een vastomlijnde definitie ontbreekt. Dit kan beperkingen met zich meebrengen bij herhaling van de meting. Herhaling is voorzien voor het najaar van 2007.

Aantal voortijdig schoolverlaters:

7943 VSV-ers

1215 mogelijk VSV-ers

4609 uit beeld (> 23 jaar of mogelijk uit Amsterdam vertrokken)

De rekenkamer is van oordeel dat de nulmeting VSV onvoldoende betrouwbaar is. Belangrijkste reden hiervoor is de relatief grote groep ‘mogelijk VSV-ers’ in de nulmeting (1215). De nulmeting is met andere woorden niet volledig en de afrekenbaarheid van het college op dit punt is hierdoor beperkt. De rekenkamer ziet overigens wel een grote verbetering in de registratie van het VSV ten opzichte van het onderzoek van de rekenkamer dat in februari 2006 gepubliceerd is. Het opnemen van de nulmeting ‘4609 uit beeld’ heeft naar mening van de rekenkamer geen toegevoegde waarde.

72% van de jongeren voelt zich verbonden met Amsterdam

47% van de jongeren heeft vrienden uit andere etnische groepen

De rekenkamer constateert dat beide nulmetingen niet betrouwbaar zijn. Voor beide nulmetingen heeft de gemeente onjuist gebruik gemaakt van informatie uit een notitie van O+S op basis van resultaten uit de Burgermonitor 2004 en 2005. In het jaarplan 2007 is opgenomen dat 72% van de jongeren zich verbonden voelt met Amsterdam. Dit percentage is niet terug te vinden in de notitie. Wel is voor vier etnische groepen een percentage opgenomen. Als de vier percentages bij elkaar opgeteld worden en gedeeld worden door 4, resulteert dit in een gemiddelde van 72%. Dit is rekenkundig echter niet juist, omdat de groepen verschillend van omvang zijn. Op basis van de absolute aantallen komt het gewogen gemiddelde uit op 74,4%.

Daarnaast is in het ontwerpjaarplan opgenomen dat 47% van de jongeren vrienden heeft uit andere etnische groepen. Uit de notitie blijkt echter dat dit percentage het aandeel jongeren weergeeft dat evenveel vrienden heeft uit de eigen etnische groep als uit andere etnische groepen. Het percentage jongeren dat alleen/meest uit de andere groep vrienden heeft (13%) is niet meegenomen in de nulmeting. Dit is onterecht. De nulmeting had met andere woorden op 60% gesteld moeten worden.

Deze constatering betekent overigens niet dat de Burgermonitor onbetrouwbaar is. De rekenkamer is – op basis van een van O+S ontvangen onderzoeksverantwoording – van mening dat de uitvoering van de Burgermonitor tot betrouwbare uitkomsten leidt.

Ervaren discriminatie:

Marokkanen 57%

Turken 42%

Surinamers 40%

De nulmeting is niet betrouwbaar. In het ontwerpjaarplan lijkt het alsof de percentages betrekking hebben op alle Amsterdammers binnen de drie onderscheiden etnische groepen. Uit het van O+S ontvangen brondocument blijkt echter dat het alleen gaat over jongeren in de leeftijd van 16 tot 25 jaar. De in het jaarplan opgenomen nulmeting is met andere woorden onjuist en daarmee niet betrouwbaar.

Dit betekent overigens niet dat de Burgermonitor onbetrouwbaar is. De rekenkamer is – op basis van een van O+S ontvangen onderzoeksverantwoording – van mening dat de uitvoering van de Burgermonitor tot betrouwbare uitkomsten leidt.

Circa 105.000 Amsterdammers hebben een taal- en inburgeringsachterstand

De rekenkamer heeft deze nulmeting niet beoordeeld op betrouwbaarheid. De nulmeting betreft een schatting. Dit brengt per definitie beperkingen met zich mee voor de betrouwbaarheid. De juistheid en volledigheid van informatie is bij een schatting onzeker. O+S onderkent dit in de toelichting op de onderzoeksmethode. Het onderzoeksrapport geeft stap voor stap aan uit welke stappen het onderzoek bestond, welke aannames daarbij zijn gehanteerd en welke mate van onzekerheid daarbij geldt. Het onderzoek is daarmee een goede poging geweest om de omvang van de problematiek in kaart te brengen. Een herhaling van het onderzoek is niet voorzien. Het onderwerp taal- en inburgeringsachterstand maakt waarschijnlijk deel uit van de Diversiteitsmonitor die jaarlijks door O+S wordt uitgevoerd. Deze monitor kent een andere onderzoeksmethode. Aangezien de huidige nulmeting een beperkte betekenis heeft als toetsingskader voor de realisatie heeft de rekenkamer dit gegeven niet verder onderzocht op betrouwbaarheid.

41 goed functionerende gesubsidieerde zelforganisaties

De nulmeting is niet betrouwbaar. Het getal 41 is gebaseerd op een subsidieoverzicht en blijkt het aantal gesubsidieerde zelforganisaties op het gebied van integratie, participatie en emancipatie te zijn. Van deze organisaties is niet vastgesteld of ze ook daadwerkelijk goed functioneren. De nulmeting is niet juist en daarmee onbetrouwbaar.

6.4.4 Conclusies

De brede en algemene formulering van het maatschappelijk effect en de matige afdekking van de hoofddoelstelling met indicatoren die vaak niet specifiek of meetbaar zijn, bemoeilijken achteraf de vaststelling van de mate waarin het beleid succesvol is. De rekenkamer concludeert daarom dat de meetbaarheid en de afrekenbaarheid van dit resultaatgebied verder moet worden verbeterd.

6.4.5 Overzicht hoofddoelstellingen

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
PROGRAMAKKOORD					
1.	Voorschool: kinderen beheersen de Nederlandse taal Geformuleerd als effectdoelstelling, terwijl het ontwikkelen van een meetinstrument taalbeheersing een prestatiedoelstelling is. Na oplevering van het meetinstrument moet een nulmeting worden uitgevoerd en kunnen afspraken worden gemaakt over de streefwaarden.	E	4	3	2
2.	Brede school: brede scholen met een reeks van activiteiten op het gebied van sport, recreatie en cultuur en open tijdens kantooruren. Er zijn nog geen eenduidige criteria ontwikkeld om vast te stellen of een school voldoet aan het begrip bredeschoolconcept. Om die reden zijn toekomstige realisatiecijfers voor een deel gebaseerd op een subjectieve inschatting.	E	4	2	4
3.	Voortijdig schoolverlaten: jongeren behalen een startkwalificatie, werken, of volgen een traject naar opleiding of werk. Om te laten zien of het beleid succesvol is geweest moet niet alleen gekeken worden naar het aantal vroegtijdig schoolverlaters (VSV-ers) op enig moment, maar ook naar de in- en uitstroom in een bepaalde periode. Hiervoor zijn geen indicatoren ontwikkeld. Zie ook rapport van de Rekenkamer over vroegtijdig schoolverlaters.	E	2	3	3
4.	Leerplichthandhaving: directe aanpak schoolverzuim. Indicator zou meer moeten ingaan op het aspect 'direct aanpakken'. Onder "middelen en activiteiten" is wel weergegeven dat er bij schoolverzuim binnen vijf dagen contact opgenomen moet worden met spijbelende jongeren en hun ouders. Dit is niet vertaald naar een indicator.	E	2	4	3
5.	Ouderbetrokkenheid: betrokkenheid ouders bij de schoolcarrière van hun kinderen. De indicator is gericht op het hebben van een ouderbeleidsplan. Het college vermeldt dat met de schoolbesturen van de basisscholen is afgesproken dat in een ouderbeleidsplan in ieder geval wordt opgenomen dat er minimaal 1x per jaar contact is met de ouders van iedere leerling. De feitelijke betrokkenheid wordt niet gemeten. Daarnaast ontbreekt een nulmeting, waardoor de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid achteraf niet kan worden vastgesteld.	E	1	3	2

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
6.	Stageplaatsen: voldoende stageplaatsen/leerwerktrajecten Op dit moment ontbreken er nog nulmetingen. Om iedere leerling een stageplaats/leerwerktraject te garanderen lijkt ambitieus gelet op dat de gemeente een beperkt instrumentarium heeft om daarvoor te zorgen.	E	4	4	3
7.	Lerarentekort: voldoende gekwalificeerde leerkrachten. Als nulmeting worden prognoses voor structurele vacatures 2007 vermeld (primair onderwijs: 75, voortgezet onderwijs: 100). Als streefwaarden 2007 worden voor het primaire onderwijs geen, en voor het voortgezette onderwijs maximaal 50 structurele vacatures vermeld. Om dit te realiseren wordt verwezen naar het jaarplan APO.	E	4	4	2
8.	Taalbeheersing: betere beheersing van de Nederlandse taal en grotere kennis van cultuur en geschiedenis van de (Amsterdamse) samenleving bij allochtone Amsterdammers. In het programmakkoord is de zinsnede opgenomen van: "Ouders die dat nodig hebben krijgen daarom allemaal binnen vier jaar Nederlandse les." De uitwerking in het jaarplan is minder concreet.	E	4	4	2
9.	Jeugdzorg: juiste zorg voor kinderen. De weergegeven indicator zegt niets over de mate waarin de juiste zorg gegeven wordt aan kinderen.	P	1	1	4
10.	Aanpak problematiek jongeren: vroegtijdige signalering en ondervanging problemen bij jongeren. De set indicatoren bij deze hoofddoelstelling is onvolledig. Door alleen het gebruik van trajecten te meten weet je nog niet of de trajecten succesvol zijn geweest om de problemen vroegtijdig te signaleren en te ondervangen. Door nog een expliciete verwijzing naar paragraaf 2 op te nemen wordt het de lezer dan wel direct duidelijk welke prestaties de gemeente voornemens is uit te voeren om deze doelstelling te realiseren. Door het ontbreken van een nulmeting is het moeilijk te beoordelen of de doelstelling realistisch is.	P	1	3	3
11.	Opvoedingsondersteuning: hulp bij de opvoeding voor ouders die dat nodig hebben. Het aantal ouders dat gebruik maakt van opvoedingsondersteuning is meer een monitorgegeven. Gelet op de hoofddoelstelling is het nodig om inzicht te bieden in de mate waarin ouders opvoedingsondersteuning nodig hebben en krijgen. Het programmakkoord gaat hier letterlijk op in. Het programmakkoord gaat ook nog in op het onderzoeken van het verplicht stellen van de opvoedingsondersteuning. Dit komt niet terug in het jaarplan.	P	1	4	2
12.	Burgerschap De ambitie is om in de periode 2007-2010 alle burgers te bereiken. Wat houdt dat precies in? Om deze hoofddoelstelling afrekenbaar te laten zijn moet hier meer duidelijkheid over komen.	E	2	2	2
13.	Versterken sociale cohesie, ontmoeting en binding van Amsterdammers. Dit is op zich een goed geformuleerde doelstelling, waarbij alleen bij de nulmetingen een opmerking past. Die gaan in tegenstelling tot de doelstelling alleen over jongeren.	E	3	4	4
14.	Aanpak discriminatie en radicalisering. Effect en prestaties lopen door elkaar heen. Verder ontbreekt nog de nulmeting voor: "aantal acties meldingen Amsterdams Onderwijsadviespunt Radicalisering (AOR)." Zijn er niet nog andere relevante nulmetingen beschikbaar waarmee de prestaties van de gemeente tot uitdrukking kunnen komen?	E	3	4	3
15.	Maatschappelijke organisaties dragen bij aan integratie. Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van onze fase2-beoordeling. De hoofddoelstelling is niet duidelijk geformuleerd: moeten maatschappelijke	E	2	2	2

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
organisaties meer bijdragen of moeten meer maatschappelijke organisaties bijdragen?					
OVERIGE BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN					
16.	Huisvesting: onderwijs in geschikte gebouwen Volgens jaarplan is bij 50% vo/so de huidige huisvesting geschikt. Er lijkt een discrepantie te bestaan tussen de streefwaarde voor 2007 (+5%) en de volgende jaren (gemiddeld +13%). Wellicht geeft het Integraal huisvestingsplan meer duidelijkheid over de na te streven tussendoelen.	E	4	4	3
17.	Onderdak: Hulp voor dak- en thuisloze jongeren Er ontbreken nulmetingen en streefwaarden voor het terugdringen van het aantal dak- en thuisloze jongeren. In de paragraaf middelen is vermeld dat de prestatiedoelstelling is dienstverlening aan 550 jongeren en veldwerk door streetcornerwork (1800 jongeren). Wat de dienstverlening (hulp) exact inhoudt is niet uitgewerkt. Opvallend genoeg is in het resultaatgebied zorg iwel een schatting opgenomen van het aantal dak- en thuisloze jongeren. O.b.v. onderzoek van DMO in 2006 zou het om 400 tot 600 jongeren gaan.	P	1	3	1
18.	Jeugdvoorzieningen: Jongeren participeren in gemeentelijke activiteiten De hoofddoelstelling zou kunnen verbeteren door specifieker tot uitdrukking te brengen welke activiteiten, of beter jeugdvoorzieningen het betreft. Verder is de huidige situatie (nulmeting) uitgedrukt als effect: 14%, het te bereiken resultaat in 2007 is een prestatie: inventarisatie wensen jongeren, het huidige resultaat voor de periode 2007-2010 is niet meetbaar geformuleerd, het doel voor deze periode moet nog worden vastgesteld.	E	3	1	4
19.	Aanpak segregatie: Afname concentratiescholen in primair onderwijs De doelstelling op zich is best goed geformuleerd. Er is ook een afrekenbare nulmeting. Alleen is het te bereiken resultaat niet afrekenbaar en wordt dat ook niet. Met de met deze doelstelling nagestreefde resultaten is het college niet afrekenbaar.	E	4	3	4

R a

6.5 Verkeer en Infrastructuur

6.5.1 Maatschappelijk effect

Voor het resultaatgebied Verkeer en Infrastructuur zijn vijf maatschappelijke effecten geformuleerd:

- Behoud en verbeteren van het openbaar vervoer.
- Betere luchtkwaliteit in de stad.
- Betere bereikbaarheid ten dienste van de stad en de regio.
- Betere verkeersveiligheid en sociale veiligheid in het openbaar vervoer.
- Goed onderhouden stedelijke infrastructuur.

Formulering en consistentie

De eerste drie maatschappelijke effecten zijn afkomstig uit het programakkoord. De twee andere effecten zijn ‘overige bestuurlijke aandachtspunten’ en – in een iets andere context – terug te vinden in het jaarplan 2006. De rekenkamer concludeert dat de formulering van de maatschappelijke effecten consistent is en dat de maatschappelijke effecten het resultaatgebied voldoende afdekken.

De vijf maatschappelijke effecten zijn allemaal als een effect geformuleerd. De gekozen formulering van één effect (‘Goed onderhouden infrastructuur’) heeft echter meer het karakter van een operationeel doel. Om die reden zou dit effect opnieuw geformuleerd moeten worden.

Ten opzichte van de tweede tussenrapportage heeft er een kleine wijziging plaatsgevonden in de formulering van het derde maatschappelijk effect: ‘economie’ is vervangen door ‘stad en regio’. Hoewel dit nog niet is aangepast in paragraaf 2, vindt de rekenkamer dit een verbetering.

6.5.2 Hoofddoelstellingen

Formulering

De vijf maatschappelijk effecten zijn ‘opgedeeld’ in dertien hoofddoelstellingen (tien vanuit het programakkoord en drie vanuit ‘Overige bestuurlijke aandachtspunten’). Negen hoofddoelstellingen zijn geformuleerd als effectdoelstelling en vier als prestatiedoelstelling.

Ten opzichte van het conceptjaarplan is één hoofddoelstelling wegvallen (‘Uitvoeren luchtkwaliteitplan’). Daarnaast zijn twee hoofddoelstellingen in het jaarplan als effectdoelstelling geformuleerd in plaats van prestatiedoelstelling (doelstelling 2 en 4). In de ogen van de rekenkamer is dit een verbetering.

Het algemene beeld is dat de hoofddoelstellingen redelijk zijn geformuleerd en aansluiten op de te bereiken maatschappelijke effecten. Het valt op dat bij twee hoofddoelstellingen het Rijk aan zet is in plaats van de gemeente Amsterdam: ‘Keuze

van het Rijk voor de uitwegvariant A6/A9' en 'Invoering beprijzing'. Het college kan op het resultaat van deze twee hoofddoelstellingen niet of nauwelijks worden afgerekend.

Volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit

Het resultaatgebied scoort als volgt op de aspecten volledigheid indicatoren, specificiteit en meetbaarheid.

Verkeer en Infrastructuur	Gemiddelde score	
	Tussenrapportage	Eindrapportage
Aantal hoofddoelstellingen	14	13
Volledigheid indicatoren (1-4)	2,3*	2,7
Specifiek (1-4)	2,1	2,4
Meetbaar (1-4)	2,5	2,6

* In de tweede tussenrapportage is per abuis 2, 8 voor de volledigheid van indicatoren opgenomen. Dit had 2,3 moeten zijn.

Uit de tabel blijkt dat het resultaatgebied beperkt is verbeterd. De oorzaak hiervan ligt in eerder genoemde aanpassingen. De verbetering betekent echter niet dat het resultaatgebied nu voldoende is om als meetbaar en afrekenbaar te worden gekenschetst. Zo laat de uitwerking van de indicatoren nog steeds in een aantal gevallen te wensen over, bijvoorbeeld:

- Niet consistent: Bij de hoofddoelstelling 'De sociale veiligheid in het openbaar vervoer wordt verbeterd' kan verwacht worden dat indicatoren worden opgenomen als 'Objectieve veiligheid in het OV' en 'Subjectieve veiligheid in het OV'. Er is echter gekozen voor de tevredenheid en naamsbekendheid van de OV-politie en het aantal opgeknapte stations.
- Niet volledig: De hoofddoelstelling 'Goed uitvoerbaar systeem van stedelijke distributie' kent geen indicatoren.

Overig

Opvallend is dat het resultaatgebied één prioriteit uit het programakkoord niet beschrijft ('Sluiten kleine ring'). Daarnaast vermeldt het programakkoord ook nog 'de studie naar een fietsbrug over het IJ' en 'de verbetering van de bereikbaarheid op de as Almere-Amsterdam-Schiphol'. Deze onderdelen van het programakkoord worden niet beschreven in het resultaatgebied. Het omgekeerde komt ook voor. De hoofddoelstelling 'Kwaliteitsverbetering taxivervoer Amsterdam' is in tegenstelling tot wat in de begroting staat geen onderdeel van het programakkoord.

6.5.3 Nulmetingen

Aanwezigheid

Bij vier van de dertien hoofddoelstellingen en de daarbij behorende indicatoren is geen cijfermatige nulmeting beschikbaar. Dit geldt bijvoorbeeld voor de indicator 'Voortgang besluitvorming'. Bij de hoofddoelstelling 'Goed uitvoerbaar systeem van stedelijke distributie' is geen indicator, maar wel een nulmeting ('Verkenning') opgenomen. Deze

is echter niet kwantitatief. In totaal telt het resultaatgebied dertien cijfermatige nulmetingen.

Verifieerbaarheid

Acht van de dertien cijfermatige nulmetingen zijn verifieerbaar (62%). Vijf nulmetingen heeft de rekenkamer niet kunnen verifiëren:

- daling inkomend verkeer met 15% ten opzichte van de norm;
- daling uitgaand verkeer met 20% ten opzichte van de norm;
- subjectieve controlekans 25%;
- 16 stations moeten worden opgeknapt;
- daling van 30% van het aantal ziekenhuisgewonden ten opzichte van de norm.

In vier van bovenstaande gevallen is geen brondocument beschikbaar

Betrouwbaarheid

De rekenkamer heeft twee nulmetingen – behorend tot de 46 indicatoren van het college – op betrouwbaarheid onderzocht. Van één daarvan constateren we dat deze betrouwbaar is. De andere nulmeting hebben we niet op betrouwbaarheid kunnen onderzoeken, gelet op de complexiteit van het model waaruit deze afkomstig is en de beperkte tijd die er voor het onderzoek beschikbaar was.

Gemiddelde rijsnelheid auto binnen A10 15 kilometer per uur

De rekenkamer is van oordeel dat de nulmeting een betrouwbaar beeld geeft van de gemiddelde rijsnelheid op de door IVV uitgezette route binnen de A10. De nulmeting is gebaseerd op het rijsnelheidsonderzoek van IVV. Elke 2^e woensdag van de maand wordt voor fiets, auto en OV volgens een vaste route de gemiddelde rijsnelheid gemeten. De vraag is wel of de route representatief is voor het hele gebied binnen de A10.

Aandeel fiets in modal split is 21%

De rekenkamer heeft binnen de reikwijdte van haar onderzoek niet vast kunnen stellen of de nulmeting betrouwbaar is. De in het jaarplan 2007 opgenomen nulmeting is gebaseerd op een combinatie van gegevens uit de periodieke huisenquête van DIVV en uit het gemeentelijke verkeersmodel GENMOD. Het beoordelen van de betrouwbaarheid van de uitkomsten hiervan vraagt meer capaciteit in termen van tijd en inhoudelijke kennis, dan binnen het onderzoek van de rekenkamer beschikbaar was.

6.5.4 Conclusies

De rekenkamer concludeert dat het resultaatgebied Verkeer en Infrastructuur ten opzichte van de tussenrapportage beperkt is verbeterd. De verbeteringen zijn mogelijk gedaan naar aanleiding van de aanbevelingen van de rekenkamer. Het merendeel van de aanbevelingen die door de rekenkamer in de tweede tussenrapportage zijn gedaan, zijn echter niet overgenomen.

In termen van afrekenbaarheid scoort het resultaatgebied matig tot redelijk. De hoofddoelstellingen zijn nog niet uitputtend voorzien van indicatoren en de

specificiteit en meetbaarheid is nog niet optimaal. Van de nulmetingen kon de rekenkamer slechts 62% verifiëren.

6.5.5 Overzicht hoofddoelstellingen

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
PROGRAMAKKOORD					
1.	Inzetten op goede regionale lightrail- of metroverbindingen De hoofddoelstelling is te weinig concreet uitgewerkt om op afgerekend te kunnen worden. Er is meer duidelijkheid nodig over het te bereiken effect en wat de gemeente daaraan gaat bijdragen in duidelijk beschreven prestaties. De activiteiten staan wel beschreven in paragraaf 2, maar zijn nauwelijks direct te verbinden aan de gekozen indicatoren. Ten opzichte van het concept is er niets veranderd.	P	2	2	2
2.	Toename gebruik Transferia (P+R) Ten opzichte van het concept is de formulering van de hoofddoelstelling verbeterd. In het concept was de hoofddoelstelling omschreven als een prestatiedoelstelling, maar nu terecht als effectdoelstelling. De hoofddoelstelling kent de juiste indicatoren. Alleen het moment van meten ontbreekt bij zowel de nulmeting als de streefwaarden.	E	4	3	4
3.	Behoud van een fijnmazig netwerk van bus, tram en metro De hoofddoelstelling is weinig ambitieus geformuleerd: 61% in 2005 blijft 61% in 2010. De hoofddoelstelling is niet veranderd ten opzichte van het concept.	E	3	2	4
4.	Toename fietsgebruik (MJP) De hoofddoelstelling is ten opzichte van het concept op een goede manier veranderd. De formulering is nu als effectdoelstelling in plaats van prestatiedoelstelling. Daarnaast valt de hoofddoelstelling in paragraaf 1 niet meer onder de uitvoering van het luchtkwaliteitsplan. Ook dit acht de rekenkamer een verbetering. De indicatoren zijn goed gekozen en de invulling van nulwaarden is aanwezig. De stijging van de waardering van Amsterdam als fietsstad kan mogelijk te ambitieus zijn: van 7 in 2006 naar 8 in 2010.	E	4	4	4
5.	Goed uitvoerbaar systeem van stedelijke distributie Geen duidelijke relatie is gelegd tussen de doelstelling en het te bereiken maatschappelijke effect. Daarnaast ontbreekt het aan een indicator, hoewel wel streefwaarden zijn ingevuld. Als indicator zou daarom de voortgang op dit onderwerp kunnen worden genomen. De hoofddoelstelling is niet veranderd ten opzichte van het concept.	P	1	1	1
6.	Kwaliteitsverbetering taxivervoer in Amsterdam Kwaliteitsverbetering valt eerder onder het verbeteren van het OV dan onder betere bereikbaarheid. De relatie tussen kwalitatief goed taxivervoer en verbetering OV lijkt namelijk directer te zijn dan de relatie tussen kwalitatief goed taxivervoer en betere bereikbaarheid. De geformuleerde indicator geeft daarnaast een beperkt beeld van de daadwerkelijke verbetering van de kwaliteit. Ten opzichte van het concept heeft er geen verandering plaatsgevonden.	E	2	3	3
7.	Keuze van het Rijk voor de uitwegvariant voor de A6/A9				

	Zoals de hoofddoelstelling nu is geformuleerd, is het niet afrekenbaar. De gemeente is volledig afhankelijk van het Rijk. Het gaat om een prestatiedoelstelling voor het Rijk, maar vanuit de gemeente gezien is het een effectdoelstelling. De hoofddoelstelling is daarom niet gelukkig geformuleerd. De hoofddoelstelling is niet veranderd ten opzichte van het concept.	E	4	1	3
8.	Invoering van beprijzing				
	Het is niet duidelijk waar de 'beprijzing' exact betrekking op heeft. Zoals de doelstelling nu is geformuleerd, is het niet afrekenbaar, want de gemeente is volledig afhankelijk van het Rijk. Ten opzichte van het concept is de hoofddoelstelling niet veranderd.	E	2	1	1
9.	Goede doorstroming autoverkeer op hoofdwegen en corridors				
	In de hoofddoelstelling is niet onderbouwd waarom alleen de snelheid binnen de ring als indicator is opgenomen. Het lijkt de rekenkamer dat ook buiten de ring de doorstroming goed moet zijn. De gemeente streeft daarbij opvallend genoeg niet naar een verbetering. Gemiddelde snelheid blijft namelijk 15km/u. De hoofddoelstelling is niet veranderd ten opzichte van het concept jaarplan.	E	3	4	4
10.	Terugdringen niet-noodzakelijk autoverkeer				
	Hoofddoelstelling is geformuleerd als prestatiedoelstelling, terwijl de indicatoren effectindicatoren zijn. Hierdoor geven de indicatoren geen volledig beeld van de realisatie van de hoofddoelstelling. Positief is dat de indicatoren en streefwaarden kwantitatief zijn en een duidelijke gewenste ontwikkeling laten zien. De term 'norm' in de indicator is echter onduidelijk en zou gedefinieerd moeten worden. Ten opzichte van het concept jaarplan heeft er geen verandering plaatsgevonden.	P	3	3	4
OVERIGE BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN					
11.	De sociale veiligheid in het OV wordt verbeterd				
	De gekozen indicatoren geven niet voldoende inzicht in de mate van realisatie van de hoofddoelstelling. De rekenkamer verwacht dat er betere indicatoren voorhanden zijn, zoals de objectieve en subjectieve veiligheid in het openbaar vervoer. De hoofddoelstelling is onveranderd ten opzichte van het concept jaarplan.	E	2	2	2
12.	De verkeersveiligheid wordt verbeterd				
	De indicator en streefwaarden voor deze hoofddoelstelling komen niet met elkaar overeen: aantal verkeersongevallen (indicator) en het aantal ziekenhuisgewonden (streefwaarden). De rekenkamer stelt voor om de indicator en streefwaarden met elkaar te laten corresponderen. Ten opzichte van het concept jaarplan is er een kleine verbetering zichtbaar, omdat de streefwaarden beter zijn uitgelegd in een voetnoot.	E	4	3	1
13.	Duurzaam beheer en onderhoud stedelijke infrastructuur				
	De indicator bij deze hoofddoelstelling is niet duidelijk opgesteld. Daarnaast lijkt – in de ogen van de rekenkamer – de indicator niet consistent te zijn met de streefwaarden. Hierdoor is de meetbaarheid van de realisatie van de hoofddoelstelling niet optimaal. Ten opzichte van het concept jaarplan is er geen verandering opgetreden.	P	1	2	1

R a

6.6 Sport, Recreatie, Openbare Ruimte en Groen

6.6.1 Maatschappelijk effect

Voor het resultaatgebied Sport, Recreatie, Openbare Ruimte en Groen zijn drie maatschappelijke effecten geformuleerd.

- Een sportieve samenleving met veel (genieten van) sportbeoefening en waarin topsport een voorbeeldfunctie heeft voor jongeren.
- Kwaliteit van leven door groen en natuur in de buurt en in de regio.
- Een vitale en leefbare openbare ruimte waar niemand buitenspel staat.

Formulering en consistentie

In het resultaatgebied Sport, Recreatie, Openbare Ruimte en Groen is ten opzichte van de vorige versie het maatschappelijke effect bondiger beschreven. De in de vorige versie geformuleerde effecten voor de hoofdgroenstructuur, Westpoort en de Scheggen maken nu impliciet deel uit van de na te streven effecten voor groen en de openbare ruimte.

Op het gebied van sport is het maatschappelijk effect aangevuld door aan te geven dat deze ook een voorbeeldfunctie heeft voor de jeugd. Hierdoor is de consistentie met het programakkoord verbeterd. Niettemin ontbreekt nog steeds een aantal onderdelen uit het programakkoord:

- ‘Sport is leuk, gezond en goed voor de sociale cohesie.’
- ‘Topsport is van belang voor de stad.’

In het jaarplan 2006 diende sport als middel voor ‘een gezonde Amsterdamse bevolking, sociale cohesie, voorbeeldfunctie (waarden en normen; sociale spelregels).’ In het huidige jaarplan zijn ‘veel (genieten van) sportbeoefening en topsport als voorbeeldfunctie voor jongeren’ de effecten geworden.

Voor de onderdelen Recreatie, Openbare Ruimte en Groen is de relatie met het programakkoord moeilijk te leggen. Onder meer in de hoofdstukken Verkeer & Milieu (‘luchtkwaliteit en groen’) en Economie (‘kwaliteit van leven en wonen’) van het programakkoord zijn belangrijke beleidsvoornemens genoemd. Ook het onderdeel recreatie komt ook op verschillende plaatsen terug in het programakkoord (sport, welzijn (zorg), groen en cultuur).

6.6.2 Hoofddoelstellingen

Formulering

In totaal zijn er twintig hoofddoelstellingen geformuleerd. Hiervan hebben er zes betrekking op sport en veertien op openbare ruimte, groen en recreatie. Voor het (bij)sturen is het belangrijk om als startpunt effectdoelstellingen te formuleren. Bij de hoofddoelstellingen groen, openbare ruimte en recreatie zijn er twaalf effectgericht

geformuleerd. Dit is een goede score. Van de sportdoelstellingen zijn er slechts twee als effectdoelstellingen te beschouwen. De sportdoelstellingen richten zich op actief en passief genieten van sport en de voorbeeldfunctie voor jongeren. Sport wordt niet, zoals in het jaarplan 2006, expliciet benut voor andere doelstellingen, zoals betere volksgezondheid en grotere sociale cohesie.

Volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit

Van de twintig hoofddoelstellingen zijn er dertien waarbij via de indicatoren een voldoende of goed beeld kan worden verkregen van het doel. Ten opzichte van het vorige jaarplan is dit een verbetering. Dit is een gevolg van het verbeteren van de formuleringen van de hoofddoelstellingen en het opsplitsen van hoofddoelstellingen, waardoor de indicatoren hierop beter aansluiten.

Drie doelstellingen zijn onvoldoende voorzien van indicatoren:

- Voldoende en goede sportaccommodaties met behoud van zoveel mogelijk sportparken binnen de Ring.
- Grotere bijdrage van groen aan de stedelijke luchtkwaliteit en waterberging.
- Een dynamische, vitale en leefbare stad waar niemand buitenspel staat: Financiële ruimte voor kwaliteitsimpuls door efficiënte inkoop van materialen.

De hiervoor vermelde doelstellingen zijn tevens onvoldoende specifiek. Dit betekent dat uit het jaarplan onvoldoende blijkt wat deze doelstellingen concreet inhouden en wie tot de doelgroepen behoren. Dit geldt ook voor de volgende drie doelstellingen:

- Gastvrije en sociaal inclusieve parken, Versterking van de relatie van groenbeheer met o.a. zorg, maatschappelijke ondersteuning en milieu.
- Verbetering van de kwaliteit van leven in buurten.
- Bescherming en verbetering van de Hoofdgroenstructuur.

Voor het meetbaar maken van de doelstellingen moet aan een aantal randvoorwaarden worden voldaan. Zo moeten naast heldere indicatoren ook nulmetingen en streefwaarden worden vastgesteld. In dit resultaatgebied scoren veertien hoofddoelstellingen uit het programakkoord onvoldoende tot matig op het punt van meetbaarheid. Dit wordt veelal veroorzaakt doordat er geen nulmetingen of kwantitatieve streefwaarden worden vermeld.

Sport, Recreatie, Openbare Ruimte en Groen	Gemiddelde score	
	Tussenrapportage	Eindrapportage
Aantal hoofddoelstellingen	19	20
Volledigheid indicatoren (1-4)	2,2	2,7
Specifiek (1-4)	2,5	2,5
Meetbaar (1-4)	1,9	2,1

6.6.3 Nulmetingen

Aanwezigheid

Het ontbreekt duidelijk aan goede nulmetingen. In veel van de gevallen wordt verwezen naar andere documenten, zoals een sportmonitor (die nog moet komen) en een sportaccommodatieplan. Hierdoor is de lezer niet in staat te beoordelen of de streefwaarden realistisch zijn.

Een goede nulmeting is het 'aantal (inter)nationale sportevenementen'. Deze is gekwantificeerd en sluit goed aan. Ook bij het onderdeel 'groen' is een beperkt aantal concrete nulmetingen vermeld, zoals 50% van het achterstallig onderhoud is ingelopen, bezoekerswaardering is 7,4 bij het Amsterdamse Bos en Kwaliteitsbeoordeling Bedrijventerreinen Westpoort is voor Sloterdijk 3,4 en voor Teleport 3,5. Echter bij 60% van de hoofddoelstellingen voor groen, openbare ruimte en recreatie is geen kwantitatieve nulmeting vermeld. In totaal bevat het resultaatgebied tien cijfermatige nulmetingen.

Verifieerbaarheid

Van de tien cijfermatige nulmetingen kon de rekenkamer zes nulmetingen verifiëren (60%). De overige nulmetingen waren niet verifieerbaar. De cijfers in het aangeleverde bronmateriaal sloten in deze gevallen niet aan.

Betrouwbaarheid

De rekenkamer beoordeelde van twee nulmetingen de betrouwbaarheid. Deze nulmetingen maken geen onderdeel uit van de indicatoren van het college. De rekenkamer stelt vast dat beide nulmetingen betrouwbaar zijn.

Bespelingspercentage Amsterdamse Bos:

Hockey 144%

Cricket 100%

Voetbal 82%

De nulmeting is betrouwbaar. De berekening van de bespelingspercentages is gebaseerd op heldere definities en accurate registratie. Voor de velden wordt de gemiddelde bespeling berekend in aantallen normteams. Via de sportbonden krijgt DMO jaarlijks informatie over het aantal teams dat in competitieverband speelt. DMO corrigeert vervolgens voor verschillen in wedstrijdduur en spelintensiteit door een weging toe te passen. Enigszins verwarrend is dat met name voor kunstgrasvelden een bespelingspercentage van meer dan 100% niet slecht is maar juist duidt op optimaal gebruik van de velden. Dit doet echter niets af aan de betrouwbaarheid van de nulmeting.

KwaliteitsBeoordeling Bedrijventerreinen (KBB) Sloterdijken 3,4; Teleport 3,3.

De nulmeting is betrouwbaar. De Ondernemersvereniging Regio Amsterdam (ORAM) laat een extern bureau iedere drie maanden een kwaliteitsbeoordeling uitvoeren van bedrijventerreinen in Amsterdam. De gemeente maakt voor de nulmeting gebruik van de cijfers van ORAM. De kwaliteitsbeoordeling is gebaseerd op een zogenaamde

beeldmeetlat. Met deze beeldmeetlat worden verschillende aspecten van de openbare ruimte systematisch beoordeeld. We merken op dat sinds medio 2006 de scores niet meer worden gegeven op een vierpuntsschaal maar op een tienpuntsschaal. De doelstelling van de gemeente moet worden aangepast aan de nieuwe schaal.

6.6.4 Conclusies

Het resultaatgebied Sport, Recreatie, Openbare Ruimte en Groen is over het algemeen, net als in de vorige versie, goed leesbaar en systematisch uitgewerkt. Op een aantal punten zijn de formuleringen beter, constatering zijn ‘omgezet’ in doelstellingen, overbodige elementen geschrapt en de toelichting verbeterd. Vooral qua volledigheid van indicatoren scoren de hoofddoelstellingen hierdoor gemiddeld beter.

Toch ontbreken ook in deze versie van het jaarplan nog veel definities bij begrippen die gehanteerd worden en is niets opgenomen over bijvoorbeeld andere sportaccommodaties, ongebonden sport, etcetera. Doordat verwezen wordt naar andere documenten (bijvoorbeeld sportmonitor, monitor regionaal groen) is het in veel gevallen niet mogelijk de indicatoren, de nulmetingen en streefwaarden te beoordelen op hun juiste waarde. Ook bij het onderdeel ‘groen’ zijn veelal geen kwantitatieve doelstellingen vermeld of ontbreken de nulmetingen. De hoofddoelstellingen van dit resultaatgebied zijn daarom nog onvoldoende meetbaar en afrekenbaar. Dit wordt versterkt door de beperkte verifieerbaarheid van de opgenomen nulmetingen. Slechts 60% van de nulmetingen kon de rekenkamer verifiëren. De twee nulmetingen die de rekenkamer onderzocht op betrouwbaarheid scoorden overigens wel positief.

6.6.5 Overzicht hoofddoelstellingen

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
PROGRAMAKKOORD					
1.	Toename van het aantal (vooral jongere) sportende Amsterdammers. Bij deze hoofddoelstelling ontbreekt nog de nulmeting. Er wordt verwezen naar de gegevens van de Sportmonitor 2006, maar deze zijn niet in het jaarplan opgenomen. Daardoor ontbreekt de mogelijkheid om de streefwaarden te vergelijken met de nulmetingen en kan geen oordeel worden gevormd over of de opgenomen streefwaarden al dan niet ambitieus zijn geformuleerd.	E	3	3	2
2.	Meer ontmoetingen tussen Amsterdammers via de sport en daardoor een toename van deelname aan maatschappelijke activiteiten. Bij deze hoofddoelstelling is niet duidelijk wat wordt bedoeld met ‘maatschappelijke activiteiten’. Zijn dit alleen sportactiviteiten of ook andere (sociale) activiteiten? Gezien de nulmeting, indicatoren en streefwaarden lijkt de definitie van maatschappelijke activiteiten zich te beperken tot alleen sportactiviteiten. Dan zou dit ook duidelijk in de hoofddoelstelling naar voren moeten komen.	E	3	3	2
3.	Kans om zich te ontwikkelen binnen de sport voor alle talentvolle jonge Amsterdammers. Naast de vermelde indicator ‘aantal jonge Amsterdammers dat op het hoogste landelijke niveau deelneemt’ zouden meer indicatoren ingezet kunnen worden om te meten of de hoofddoelstelling behaald wordt.	P	2	3	2

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
Belangrijke indicator die ook gebruikt kan worden is bijvoorbeeld de financiële middelen die verenigingen inzetten voor jeugdige topsporters.					
4.	Een goed topsportklimaat; bijdrage van topsport aan 'Amsterdam Topstad'. De hoofddoelstelling wordt niet voldoende gemeten door de indicatoren 'aantal (inter-)nationale sportevenementen' en 'positie op lijst topsportgemeenten in Nederland'. Een goed topsportklimaat is niet alleen te meten op basis van extern gerichte indicatoren en 'imago' maar ook door indicatoren als 'aantal topsporters', 'ingezette financiële middelen voor topsport (verenigingen, topsportfonds)' en specifieke voorzieningen voor topsport (bijvoorbeeld topsportaccommodaties, speciale beschikbaarheid uren/ruimte voor topsporters).	P	2	2	2
5.	Voldoende en goede sportaccommodaties met behoud van zoveel mogelijk sportparken binnen de Ring. Om deze doelstelling afrekenbaar te maken moeten de volgende begrippen helder worden geformuleerd: voldoende en goede sportaccommodatie, met behoud van zoveel mogelijk sportparken, basissportvoorzieningen, gebruikerspercentages en gezonde exploitatie. Ook moeten de nulmetingen (zoals het Sportaccommodatieplan deel 1 en gegevens uit het overzicht bespeling sportparken 2005-2006) beschikbaar zijn. Op basis van de gegevens in het jaarplan zijn de streefwaarden nauwelijks te beoordelen op haalbaarheid. Nu worden bij streefwaarden alleen de gymnastiekaccommodaties vermeld en niet de sporthallen of andere sportaccommodaties. Waarom geldt de hoofddoelstelling niet voor deze sportaccommodaties?	P	1	1	2
6.	Behoud van scheggen en regionaal groen (metrogroen) en daardoor ook een versterking van de aantrekkelijkheid van de regio Amsterdam (Topstad) Hoofddoelstelling is nog onvoldoende specifiek en meetbaar uitgewerkt. Er ontbreekt nog een gedeelde visie over de ontwikkelingsrichting en het beheer van het regionale groen. Onduidelijk is op welke wijze de voortgang van projecten en de prestaties van de recreatieschappen wordt gemeten. De vermelde 'monitor regionaal groen' levert blijkbaar onvoldoende gegevens op om nulmetingen en streefwaarden te kunnen vaststellen.	E	2	2	2
7.	Bescherming en verbetering van de Hoofdgroenstructuur (HGS) Bij deze hoofddoelstelling wordt als te bereiken resultaat 2007 vermeld: 'Nulmeting 'Toestand van de Hoofdgroenstructuur (HGS)' en gebruikersenquête gebruik, waardering, bekendheid'. Er wordt geen enkel inzicht gegeven in hoe de ruimtelijke bescherming en verbetering van de kwaliteit van de HGS plaatsvinden en welke normen (streefwaarden) daarbij gelden.	P	3	1	2
8.	Gastvrije en sociaal inclusieve parken Versterking van de relatie van groenbeheer met o.a. zorg, maatschappelijke ondersteuning en milieu Bij deze hoofddoelstelling wordt als te bereiken resultaat 2007 vermeld: 'nulmeting 'Toestand van de Hoofdgroenstructuur (HGS)' en gebruikersenquête gebruik, waardering, bekendheid'. Er wordt geen inzicht gegeven in de normen (streefwaarden) die worden gebruikt om de versterking van het groenbeheer met o.a. zorg. Maatschappelijke ondersteuning en milieu te meten. Deze hoofddoelstelling is dus niet afrekenbaar.	E	3	3	1
9.	Sociale en economische versterking van wijken en buurten door (nieuw) wijkgroen en -natuur Bij deze hoofddoelstelling wordt geen kwantitatieve nulmeting vermeld. De genoemde indicatoren (oppervlakte van groen/natuur op wijkniveau, oppervlakte collectief groen, aantal bomen en basismeetset: rapportcijfer bewoners voor buurtgroen) worden niet vertaald in streefwaarden. Deze doelstelling is daarom niet afrekenbaar.	E	4	3	1

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
10.	Verbetering van de kwaliteit van leven in buurten Bij deze hoofddoelstelling wordt geen kwantitatieve nulmeting vermeld. De genoemde indicatoren (oppervlakte van groen/natuur op wijkniveau, oppervlakte collectief groen, aantal bomen en basismetset: rapportcijfer bewoners voor buurtgroen) worden niet vertaald in streefwaarden. Deze doelstelling is daarom niet afrekenbaar.	E	3	1	1
11.	Grotere bijdrage van groen aan de stedelijke luchtkwaliteit en waterberging Bij deze hoofddoelstelling ontbreken zowel relevante indicatoren, nulmetingen als streefwaarden. Het jaarplan geeft geen aanwijzing op basis van welke indicatoren de stedelijke luchtkwaliteit en de waterberging wordt gemonitord. Deze hoofddoelstelling is niet afrekenbaar.	E	1	1	1
OVERIGE BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN					
12.	Westpoort – een bereikbaar en aantrekkelijk werk- en vestigingsklimaat(1): Realiseren van een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte in het beheergebied Via de indicator KBB-meting (Kwaliteitsbeoordeling Bedrijventerreinen) wordt deze hoofddoelstelling gemonitord. Vermoedelijk is het aspect 'groen en natuur' een onderdeel van de KBB-meting. Het definitieboekje over de doelen kan hierin helderheid verschaffen.	E	3	3	3
13.	Westpoort – een bereikbaar en aantrekkelijk werk- en vestigingsklimaat(2): Revitalisering van Sloterdijk 1, Noord De indicator 'kwaliteit gelijk aan geherprofileerde delen in het gebied' dekt niet de volledige doelstelling af. De afrekenbaarheid kan worden vergroot via een meerjarig onderhoudsplan. Dit plan kan duidelijkheid verschaffen over wanneer welke activiteiten uitgevoerd worden en welke kwaliteitseisen daarbij moeten worden gerealiseerd. Op basis daarvan kan ook verantwoording over de realisatie worden afgelegd en is eventueel bijsturing mogelijk.	E	1	4	3
14.	Openbare ruimte – een dynamische, vitale en leefbare stad waar niemand buitenspel staat(1): Prettige, duurzaam ingerichte en goed te gebruiken openbare ruimte met aandacht voor fietsers, voetgangers, gehandicapten en kinderen: toegankelijk, schoon, heel en veilig Er worden bij deze doelstelling wel 6 indicatoren genoemd, maar deze worden slechts beperkt kwantitatief uitgewerkt in streefwaarden. Voorbeelden hiervan zijn de indicatoren 'positieve effecten op gezondheidsindicatoren' (niet verder gekwantificeerd), 'meer cohesie tussen groepen bewoners' (idem), schonere openbare ruimte (idem). Ook zijn er geen kwantitatieve nulmetingen aanwezig.	E	3	2	1
15.	Openbare ruimte – een dynamische, vitale en leefbare stad waar niemand buitenspel staat(2): Financiële ruimte voor kwaliteitsimpuls door efficiënte inkoop van materialen Het betreft een bedrijfsvoeringsdoelstelling. Onduidelijk is hoeveel financiële ruimte moet worden gecreëerd door een efficiënte inkoop van materialen. Voor 2007 wordt vermeld dat het onderzoek naar de voor- en nadelen van centrale inkoop moet zijn afgerond en dat er een overeenkomst komt met de stadsdelen over een catalogus materialen. Doelstelling lijkt weinig ambitieus.	P	1	2	1
16.	Gebruik van Sporthallen Zuid, Bosbaan en Sportpark voor internationale evenementen Met de doelstelling wordt beoogd het gebruik van de Sporthallen Zuid, de Bosbaan en het Sportpark voor internationale evenementen te verhogen. De indicatoren 'bezettingsgraad Sporthallen Zuid' en 'percentage bespeling velden Amsterdamse Bos volgens norm' hebben nauwelijks een relatie met deze doelstelling. Om de gemiddelde bezettinggraad Sporthallen Zuid van 60% (2005) naar 70% in 2007 te laten stijgen wordt € 1,89 miljoen middelen ingezet. Dit lijkt veel. Vermoedelijk zijn deze middelen ook	P	4	3	3

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
beschikbaar voor andere onderdelen van deze doelstelling.					
17.	Recreatiegebied Amsterdamse Bos (1): Behoud en versterking van de kwaliteit van het Amsterdamse Bos				
	Hoewel deze doelstelling volgens de toelichting in het jaarplan 2007 onderdeel uitmaakt van programakkoord Groen, is deze doelstelling opgenomen onder 'Overige bestuurlijke aandachtspunten. Om deze doelstelling afrekenbaar te maken moet het gewenste kwaliteitsniveau voor het onderhoud en de fasering van het wegwerken van het achterstallige onderhoud eenduidig worden vastgelegd. Dit kan bijvoorbeeld in het definitieboekje voor de doelen of een afzonderlijk onderhoudsplan.	E	4	3	2
18.	Recreatiegebied Amsterdamse Bos (2): Tevredenheid Amsterdammers over de kwaliteit van het bos.				
	Bezoekerswaardering moet stijgen van 7,4 naar 7,5% (2007) . Deze doelstelling lijkt realistisch. Onder de paragraaf Middelen is een aanvullende indicator voor 2007 opgenomen, te weten: 60% van de Amsterdammers bezoekt het Amsterdamse Bos.	E	4	4	4
19.	Recreatiegebied Amsterdamse Bos (3) : Ontwikkeling van Amsterdamse Bos tot een kerngebied in de ecologische hoofdstructuur				
	De ontwikkeling van Amsterdamse Bos tot een kerngebied in de ecologische hoofdstructuur wordt gemeten via plant- en diersoorten ('gidssoorten') die kenmerkend zijn voor de kwaliteit van de ecologische verbindingzone. In de periode 2007 – 2010 wil het college het aantal gidssoorten laten toenemen van 15 naar 17 en de overige gidssoorten verder verspreiden.	E	4	3	3
20.	Centraal secretariaat recreatieschappen – voldoen aan de afspraken met de partners; inbreng van Amsterdams Belang: Recreatieschappen onderdeel van de groene structuur in de Amsterdamse regio en van groot belang voor de recreërende Amsterdammers				
	Bij deze hoofddoelstellingen worden twee effectindicatoren ('aantal recreanten' en 'waardering recreanten') vermeld, een operationele indicator 'stijging inkomsten schappen'. Deze indicatoren zijn in het jaarplan niet vertaald in streefwaarden.	E	3	2	3

R a

6.7 Cultuur en Monumenten

6.7.1 Maatschappelijk effect

Voor het resultaatgebied Cultuur en Monumenten is één maatschappelijk effect geformuleerd:

Bewoners, bezoekers en bedrijven ervaren Amsterdam als een internationale topstad voor Kunst en Cultuur met een vruchtbaar klimaat voor creatieve ontwikkeling.

Formulering en consistentie

Het maatschappelijk effect is een zeer breed omschreven effectdoelstelling. Als zodanig komt deze in het programmakkoord niet voor. Daarin staat juist dat Amsterdam de kunst- en cultuurstad van Nederland is. Het tweede deel van de doelstelling is relatief algemeen: wat is een vruchtbaar klimaat?

In het kader van het resultaatgebied Economie en Haven is een programma Amsterdam Topstad ontwikkeld. Als hiermee aansluiting wordt gezocht, dan zou die link duidelijker moeten worden gemaakt.

In vergelijking met het concept zijn de overige bestuurlijke aandachtspunten verdwenen en ondergebracht in de paragraaf over activiteiten en middelen, onderdeel Lokale Media.

6.7.2 Hoofddoelstellingen

Formulering

Er zijn acht hoofddoelstellingen geformuleerd, waarvan de meeste prestatiedoelstellingen zijn. Slechts twee doelstellingen zijn een effectdoelstelling. De formulering van de doelstellingen is vaak onduidelijk, met name onder 'aandeelhouderschap' (2, 3, 4).

De hoofddoelstellingen zijn niet voldoende specifiek, meetbaar en tijdgebonden geformuleerd. Gebruikte begrippen moeten duidelijk gedefinieerd worden.

Volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit

Er zijn in het algemeen nog weinig kwantitatieve indicatoren geformuleerd. Een aantal benchmarks en monitors is nog in ontwikkeling en daar wordt slechts naar verwezen, zonder dat daarvan meetbare eenheden beschikbaar zijn.

Cultuur en Monumenten	Gemiddelde score	
	Tussenrapportage	Eindrapportage
Aantal hoofddoelstellingen	7	8
Volledigheid indicatoren (1-4)	2,3	2,3
Specifiek (1-4)	2,0	2,1
Meetbaar (1-4)	1,3	1,5

6.7.3 Nulmetingen

Aanwezigheid

Er is een groot gebrek aan nulmetingen. Wat nu onder nulmeting is opgenomen heeft vaak geen enkele relatie met de indicator of streefwaarde.

De enige reële genoemde nulmeting is die over het aantal bedrijven en banen in de culturele sector. Helaas zijn daar geen kwantitatieve streefwaarden aan gekoppeld zodat de doelstelling nog steeds niet meetbaar is.

Verifieerbaarheid

Het resultaatgebied bevat slechts twee kwantitatieve nulmetingen. Eén nulmeting is verifieerbaar en één niet.

De eerste nulmeting is '8.732 nieuwe innovatie, creatieve bedrijven met 31.207 banen in Amsterdam'. Deze cijfers blijken afkomstig uit de Monitor Creatieve Industrie en zijn daarom verifieerbaar. De monitor is echter alleen gericht op creatieve bedrijven. We gaan bij de betrouwbaarheid in op de consequenties van deze nuancering.

De tweede nulmeting is 'toerismebezoek cultureel gerelateerd in 2004 4 miljoen'. De dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) heeft een document aangeleverd waarin dit cijfer niet is te vinden. Ondanks herhaaldelijke verzoeken van de rekenkamer heeft DMO geen nadere informatie aangeleverd. We beoordelen de nulmeting daarom als niet verifieerbaar.

Betrouwbaarheid

We hebben van beide kwantitatieve nulmetingen de betrouwbaarheid beoordeeld. Eén nulmeting is niet betrouwbaar. Over de andere nulmeting kunnen we geen oordeel geven.

8.732 nieuwe innovatie, creatieve bedrijven met 31.207 banen in Amsterdam

Deze nulmeting is niet betrouwbaar. De meting van het aantal vestigingen en banen is gebaseerd op een databestand dat jaarlijks wordt opgeschoond. Er is geen sprake van een steekproef. Desondanks brengen twee kritiekpunten ons tot het oordeel dat deze nulmeting niet betrouwbaar is.

Ten eerste spreekt de nulmeting niet alleen over creatieve, maar ook over innovatieve bedrijven. Innovatieve bedrijven worden niet geteld in de meting. De meting sluit daarom niet aan bij de indicator.

Tweede kritiekpunt is de definitie van banen. Deze definitie is helder in de Monitor Creatieve Industrie: alle banen tellen mee, ongeacht de omvang. Zelfs banen van minder dan twaalf uur per week gelden in de creatieve industrie als fulltime banen, terwijl in andere statistieken alleen banen van twaalf uur per week of meer als fulltime banen gelden. In de nulmeting komt deze nuance niet over. Het is niet duidelijk dat het aantal van 31.207 banen niet is gebaseerd op fte's.

Toerismebezoek cultureel gerelateerd in 2004 4 miljoen

DMO heeft geen documentatie aangeleverd waarmee we de betrouwbaarheid kunnen controleren, ondanks herhaaldelijke verzoeken van onze zijde. De rekenkamer kan daarom geen oordeel geven over de betrouwbaarheid.

6.7.4 Conclusies

Het resultaatgebied Cultuur en Monumenten is nog onvoldoende uitgewerkt. Definities zijn niet opgenomen, effecten, doelstellingen, middelen, streefwaarden en activiteiten lopen door elkaar heen. Er is weinig relatie tussen indicatoren, nulmetingen en streefwaarden. De genoemde indicatoren zijn niet voldoende om de hoofddoelstellingen te meten. Het resultaatgebied bevat slechts twee kwantitatieve nulmetingen. De doelen van dit resultaatgebied zijn vooralsnog niet meetbaar. Opmerkelijk afwezig in de beschrijving van de doelstellingen en resultaten zijn het Stedelijk Museum en de hele sector cultureel erfgoed, inclusief het gemeentearchief. De gebruikte begrippen dienen goed gedefinieerd te worden zodat de betekenis voor de lezer duidelijk is.

Bovenstaande opmerkingen waren ook al opgenomen in het conceptrapport. In de tussentijd is er nauwelijks iets veranderd, afgezien van het verplaatsen van de hoofddoelstelling die opgenomen was onder 'overige bestuurlijke aandachtspunten' naar een andere paragraaf.

6.7.5 Overzicht hoofddoelstellingen

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
PROGRAMAKKOORD					
1.	Vaststellen Kunstenplan 2009-2012, volgens de langetermijnvisie Cultuur 2015 met als speerpunten: A. Aandeelhouderschap, B. Creatieve Industrie, C. Internationale Cultuurstad. De hoofddoelstelling is niet duidelijk genoeg om te begrijpen wat er exact inhoudelijk bedoeld wordt. In relatie met de indicatoren blijkt dat er een kunstenplansystematiek en sectoranalyses zijn. Nergens wordt uitgelegd wat dat inhoudt. Zo is niet te beoordelen wat men met deze prestatie daadwerkelijk wil bereiken.	P	1	1	1
2.	A. Aandeelhouderschap; 1. Cultuureducatie Het is niet duidelijk wat 0-meting Mocca inhoudt en wat bedoeld wordt met de 0-meting 'sinds voorjaar 2006 bestaat er een nieuw stelsel cultuureducatie'. Daarnaast is niet duidelijk hoe wordt gemeten of scholen een visie op de plek van cultuureducatie hebben. Hetzelfde geldt voor het implementeren van deze visie.	P	2	2	2
3.	A. Aandeelhouderschap; 2. Talentontwikkeling De relatie tussen de onderliggende hoofddoelstellingen van het aandeelhouderschap is niet uitgewerkt: verband, systematiek, 0-meting. Er wordt teveel uitgegaan van aannames (bijvoorbeeld talentontwikkeling wordt verwerkt in visie scholen).	P	2	2	2

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
4.	A. Aandeelhouderschap; 3. Integratie De relatie tussen de onderliggende hoofddoelstellingen van het aandeelhouderschap is niet uitgewerkt: verband, systematiek, 0-meting. De sub-hoofddoelstelling integratie is erg cryptisch geformuleerd zodat onduidelijk is wat er bedoeld wordt. Op basis van de voetnoot blijkt het een activiteit te zijn.	P	2	2	2
5.	B. Creatieve industrie; vestiging van innovatieve, creatieve bedrijven in Amsterdam door verbetering van het vestigingsklimaat wordt gestimuleerd. De streefwaarden zijn niet vertaald in meetbare cijfers met een goede 0-meting.	E	4	4	2
6.	C. Internationale Cultuurstad; aanscherpen en onderhouden van het profiel van Amsterdam als internationale en nationale topstad op het gebied van cultuur (incl. cultureel erfgoed). De benchmark is een goed initiatief, maar er zou zo snel mogelijk een concrete uitwerking en resultaten moeten zijn met tijdspad, tussendoelen en einddatum. Is indicator toerismebezoek, cultureel gerelateerd, wel beschikbaar? Hetzelfde geldt voor bezoek en toerisme, cultureel (en erfgoed) gerelateerd. Streefwaarden opnemen (waarom geen evenementen, aantal monumenten e.d.?). In vergelijking met het concept is de vierde nulmeting (start voorbereiding conferentie in 2008 League of Historical Cities) vervallen.	E	4	3	1
7.	C. Investeren in de taken van het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) De doelstelling is niet concreet geformuleerd en de bedragen van de subsidies zijn niet vermeld. Als investeren alleen financiële middelen betreft kan het ook als meeteenheid gebruikt worden. Daarnaast wordt nieuw talent vermeld; waarom de (jaarlijkse) aantallen hiervan niet als meeteenheid gebruiken bij de 0-meting en de streefwaarden.	P	1	1	1
8.	Vastgoed. Er is een nieuwe methode voor bekostiging en financiering van investeringen in cultureel vastgoed, een transparante scheiding van kosten en gebouwen en exploitatiebudgetten en een beter evenwicht tussen gebouwen en programmering. Het begrip programmering is niet gedefinieerd. De indicator en de resultaten zijn niet vertaald naar meeteenheden. Tijdspaden en einddatum zijn niet aangegeven.	P	2	2	1

6.8 Milieu en Water

6.8.1 Maatschappelijk effect

Het resultaatgebied Milieu en Water bevat één maatschappelijk effect:

Een gezonde en leefbare stad

Formulering en consistentie

Het maatschappelijk effect is kort en bondig en is duidelijk een effectdoelstelling. Het is echter niet duidelijk wat een gezonde en leefbare stad betekent. Deze begrippen moeten worden verhelderd. Opmerkelijk is dat uit de tekst over bestuurlijke hoofdlijnen blijkt dat de gemeente streeft naar een 'duurzaam, gezond en leefbaar Amsterdam'. De component duurzaam zien we niet terug bij het maatschappelijk effect.

In vergelijking met de tussenrapportage is het maatschappelijk effect niet gewijzigd. De component duurzaam is niet verwoord in een maatschappelijk effect en de begrippen gezonde en leefbare stad zijn niet nader toegelicht.

6.8.2 Hoofddoelstellingen

Formulering

Van de drie doelstellingen zijn er twee geformuleerd als prestatie en één als effect.

Het relatief klein aantal doelstellingen dekt het gehele resultaatgebied in onvoldoende mate. Het programmakkoord bevat één doelstelling die niet terugkomt in het jaarplan. In het programmakkoord staat vermeld dat het college voor de komende vier jaar een fonds Luchtkwaliteit vormt. Dit fonds komt niet terug in de doelstellingen.

Merkwaardig is dat er alleen een doelstelling is voor *wettelijke taken* op het gebied van milieubeheer, terwijl ook blijkt dat er ook doelen zijn op het gebied van *niet wettelijke taken*.

Doelstellingen op het subresultaatgebied 'water' ontbreken geheel. In de paragraaf 'activiteiten en middelen' komt waterbeheer wel voor. Daar staat dat in het nieuwe grondwaterbeleidsplan een aantal nieuwe speerpunten wordt uitgewerkt en dat er speerpunten voor 2007 zijn, zoals schoner varen en regulering van de drukte op het water. Dit betekent naar oordeel van de rekenkamer dat er ook een of meerdere hoofddoelstellingen geformuleerd hadden kunnen worden.

De onuitgewerkte staat van het resultaatgebied is opmerkelijk als we een vergelijking maken met het jaarplan 2006. Daarin kent het resultaatgebied 'Milieu en Water' 12 uitgewerkte hoofddoelstellingen. In de tussenrapportage heeft de rekenkamer hier uitdrukkelijk op gewezen. Dat heeft er echter niet toe geleid dat de hoofddoelstellingen in het jaarplan zijn aangepast en uitgebreid. De rekenkamer is van oordeel dat het resultaatgebied daarom onvoldoende meetbare en afrekenbare elementen bevat.

Volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit

Van de drie doelstellingen die het resultaatgebied bevat zijn er twee goed geformuleerd en één onvoldoende.

Doelstelling 2 (zie paragraaf 6.8.5) omvat maar liefst vier verschillende aspecten van milieubeleid en is daarom niet specifiek. De formulering 'aandacht voor' heeft een zwakke doelstelling tot gevolg. Immers, het is eenvoudig om in 2010 te constateren dat de gemeente aandacht heeft gehad voor een probleem. Interessanter is echter of het probleem is opgelost en/of een maatschappelijk effect is bereikt.

Er zijn geen doelstellingen aangepast in vergelijking met de tussenrapportage. De hierboven als onvoldoende gekwalificeerde doelstelling is in dezelfde vorm opgenomen in het resultaatgebied en vormt een onvoldoende meetbaar en afrekenbaar element in de begroting.

Milieu en Water	Gemiddelde score	
	Tussenrapportage	Eindrapportage
Aantal hoofddoelstellingen	3	3
Volledigheid indicatoren (1-4)	2,3	2,3
Specifiek (1-4)	2,7	2,3
Meetbaar (1-4)	2,7	2,7

6.8.3 Nulmetingen

Aanwezigheid

Er worden twee nulmetingen gebruikt bij de beoordeling van de doelstellingen. De eerste bevat metingen over de luchtkwaliteit in Amsterdam. Op basis van deze meting is geconstateerd dat er in 2004/2004 acht knelpunten zijn waar de luchtvervuiling de norm overschrijdt.

De tweede nulmeting is een inventarisatie van de wettelijke milieutaken die in 2006 niet of deels zijn uitgevoerd.

Verifieerbaarheid

Het resultaatgebied Milieu en Water bevat twee kwantitatieve nulmetingen. Deze zijn beide verifieerbaar.

Betrouwbaarheid

8 knelpunten: wegvakken waar de luchtkwaliteit de normen overschrijdt. (2003/2004)

De definities zijn helder en gebaseerd op landelijke wet- en regelgeving. DIVV berekent voor een groot aantal wegvakken de overschrijding. De rekenkamer kan om redenen van doelmatigheid het gehanteerde rekenmodel niet toetsen. Daarom geven we over deze nulmeting geen oordeel.

In 2006 zijn zeven wettelijke milieutaken niet uitgevoerd en vier taken slechts ten dele. Deze nulmeting is niet betrouwbaar. Het probleem ligt in het meetmoment. De nulmeting is gebaseerd op het jaarplan 2006 van de Dienst Milieu- en Bouwtoezicht (DMB) voor 2006. DMB verwacht in 2006 zeven wettelijke taken niet en vier taken deels uit te voeren. De rekenkamer is van mening dat een verwachting voor het lopende jaar niet als nulmeting kan fungeren. Het is altijd mogelijk dat een dienst meer of minder taken kan uitvoeren dan verwacht. Een aanvullend probleem is de definitie van ‘deels’. De betekenis van deels kan variëren van ‘de taak bijna volledig uitvoeren’ tot ‘de taak vrijwel niet uitvoeren’. Uit het jaarplan van DMB wordt niet duidelijk wat deels betekent.

6.8.4 Conclusies

De algemene indruk van het resultaatgebied is dat het onvoldoende is uitgewerkt. Er zijn slechts drie doelstellingen waarvan één specifiek is en verdeeld moet worden in minimaal vier aparte doelstellingen. Bovendien komen zowel in het programmakkoord als in de paragraaf ‘activiteiten en middelen’ doelstellingen voor die niet terugkomen in de tabel met hoofddoelstellingen.

De rekenkamer vindt het jammer dat met haar commentaar op maatschappelijk effect en hoofddoelstellingen in de tussenrapportage niets is gedaan.

Het resultaatgebied bevat twee kwantitatieve nulmetingen. Deze zijn beide verifieerbaar. Eén nulmeting is betrouwbaar, van de andere kan de rekenkamer het gehanteerde rekenmodel niet beoordelen binnen het tijdsbestek van dit onderzoek.

Het resultaatgebied is, resumerend, nog onvoldoende meetbaar en afrekenbaar.

6.8.5 Overzicht hoofddoelstellingen

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
PROGRAMAKKOORD					
1.	Verbetering van de luchtkwaliteit Goede doelstelling met juiste indicator, te behalen resultaat en nulmeting. Enige nadeel is dat de doelstelling geen mogelijkheden biedt voor tussentijdse beoordeling van voortgang.	E	4	4	4
2.	Aandacht voor geluidsoverlast, duurzaam gebruik grondstoffen, kwaliteit van het water, klimaatbeleid De formulering ‘aandacht voor’ heeft een zwakke doelstelling tot gevolg. Immers, het is eenvoudig om in 2010 te constateren dat de gemeente aandacht heeft gehad voor een probleem. Interessanter is echter of het probleem is opgelost en/of een maatschappelijk effect is bereikt. De doelstelling kan niet goed worden beoordeeld omdat vrijwel alle aspecten pas in het Milieubeleidsplan worden vastgelegd. Indicatoren, nulmeting en streefwaarden moeten in ieder geval in de volgende begroting staan vermeld.	P	1	1	1

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen	Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
Ten slotte is de doelstelling te breed. Zij omvat allerlei aspecten van het milieubeleid. Voor elk van deze aspecten moet een aparte doelstelling worden geformuleerd.				
3. Op adequaat niveau brengen wettelijke milieutaken De doelstelling is prima. Alleen de formulering van de indicator moet worden verbeterd.	P	2	3	3

6.9 Economie en Haven

6.9.1 Maatschappelijk effect

Voor het resultaatgebied Economie en Haven is één maatschappelijk effect geformuleerd:

Versterking van de Amsterdamse economie en behoud van de werkgelegenheid

Formulering en consistentie

Het maatschappelijk effect is geformuleerd als een zeer brede effectdoelstelling. Verbijzonderingen voor bijvoorbeeld de haven en Schiphol zouden op hun plaats zijn. Het is niet duidelijk waarom de doelstelling inzake Schiphol buiten de doelstellingen programakkoord is gelaten. De overweging dat Amsterdam bij Schiphol niet de eindregie heeft, kan niet doorslaggevend zijn. Bij talloze andere effecten uit het programakkoord is dat immers ook het geval.

6.9.2 Hoofddoelstellingen

Formulering

Er zijn dertien hoofddoelstellingen opgenomen. Het grootste deel daarvan sluit aan bij het maatschappelijk effect maar een aantal is niet duidelijk verwoord (Hermez), lijkt erg algemeen (inzetten op het MKB), lijkt niet op zijn plaats (Duurzaam milieu) of lijkt geen hoofddoelstelling (Europese subsidies en samenwerking met Europese steden). Ten minste zes doelstellingen zijn als prestatiedoelstelling geformuleerd, hoewel hier dan soms weer effectindicatoren op aansluiten (of zowel prestatie- als effectindicatoren). Middelen en doelen lopen hier dus door elkaar.

Ten opzichte van het concept is er één hoofddoelstelling extra geformuleerd. Deze hoofddoelstelling was in het concept nog als indicator opgenomen (van de hoofddoelstelling Amsterdam Topstad). De reden voor de verschuiving is niet duidelijk.

Volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit

Er zijn relatief veel (kwantitatieve) indicatoren opgenomen, maar voor de hand liggende juist niet, zoals de omvang of de groei van de werkgelegenheid. Dergelijke indicatoren staan toch centraal in het maatschappelijk effect. Het verdient aanbeveling een aantal hoofdindicatoren centraal te plaatsen.

De doelstellingen uit het programakkoord zijn over het algemeen voldoende tot goed meetbaar, realistisch en tijdgebonden. De doelstellingen krijgen een minder hoge score voor specificiteit en volledigheid. Bij de overige doelstellingen zijn de scores over de hele linie lager.

Economie en Haven	Gemiddelde score	
	Tussenrapportage	Eindrapportage
Aantal hoofddoelstellingen	12	13
Volledigheid indicatoren (1-4)	2,1	2,1
Specifiek (1-4)	2,4	2,3
Meetbaar (1-4)	2,8	3,0

6.9.3 Nulmetingen

Aanwezigheid

Bij twaalf van de dertien hoofddoelstellingen zijn nulmetingen aanwezig. Hieronder bevindt zich een groot aantal kwantitatieve, zoals het aantal nieuwe buitenlandse bedrijven, de overslag in de haven en de internationale positie van Schiphol. Twee nulmetingen sluiten niet aan op de genoemde indicatoren.

Verifieerbaarheid

Het resultaatgebied Economie en Haven bevat 16 kwantitatieve nulmetingen. Hiervan zijn 10 nulmetingen (63%) verifieerbaar en 6 (38%) niet.

Betrouwbaarheid

Van de zestien kwantitatieve nulmetingen hebben we twee nulmetingen beoordeeld op betrouwbaarheid. Beide nulmetingen blijken betrouwbaar.

2005: 73 nieuwe buitenlandse bedrijven in de regio

De meting is eenvoudig maar degelijk. De zogenaamde area managers van EZ krijgen melding van de vestiging van buitenlandse bedrijven via de eigen organisatie, via regiopartners of via hun netwerk. EZ houdt vervolgens een lijst bij met de bedrijven die zich vestigen.

We merken wel op in de meting van het aantal nieuwe buitenlandse bedrijven geen rekening wordt gehouden met variatie in het aantal arbeidsplaatsen dat bedrijven opleveren.

2005: 8,2 miljoen hotelovernachtingen

De jaarlijkse meting van het aantal hotelovernachtingen is gebaseerd op CBS-cijfers over het aantal overnachtingen en cijfers van O+S over de accommodatie in Amsterdam. De rekenkamer gaat ervan uit dat het CBS als landelijk instituut betrouwbare cijfers oplevert. Het voert te ver de betrouwbaarheid van deze cijfers nog eens te beoordelen. O+S past een ophogingsmethode toe om de cijfers van het CBS te vertalen naar de Amsterdamse situatie. Daarbij wordt het aantal overnachtingen per sterklasse (CBS) aangepast met gebruik van het geactualiseerde bestand met accommodatie van O+S. De combinatie van de cijfers van CBS en de ophoging door O+S brengt de rekenkamer tot het oordeel dat de nulmeting betrouwbaar is.

6.9.4 Conclusies

Het resultaatgebied is in het algemeen in ruime mate door kwantitatieve gegevens onderbouwd. Dit blijkt onder andere uit het relatief groot aantal kwantitatieve nulmetingen (16). We plaatsen wel een aantal kanttekeningen.

Op een aantal plaatsen lopen prestaties en effecten, middelen en doelen door elkaar. Prestatiedoelstellingen worden soms ten onrechte gevolgd door effectindicatoren. Een andere kanttekening is dat het overzicht over de doelstellingen ontbreekt door de grote hoeveelheid kwantitatieve gegevens. We bevelen aan het aantal indicatoren en nulmetingen te beperken tot een aantal centrale bestuurlijk relevante gegevens. Dit vergroot het overzicht. Het is opmerkelijk dat een centraal gegeven als de ontwikkeling van de werkgelegenheid als indicator ontbreekt.

De opmerkingen die hier door de rekenkamer worden gemaakt, zijn dezelfde als die in de conceptrapportage. Het college heeft niets veranderd aan de tekst in het conceptjaarplan, afgezien van de opname van een extra hoofddoelstelling.

De nulmetingen in het resultaatgebied zijn redelijk goed geformuleerd. Van de 16 kwantitatieve nulmetingen is 63% verifieerbaar. Bovendien zijn beide beoordeelde nulmetingen betrouwbaar.

6.9.5 Overzicht hoofddoelstellingen

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
PROGRAMAKKOORD					
1.	Amsterdam Topstad: Amsterdam behoort tot de top van internationale steden en is een aantrekkelijke (internationale) vestigingsplaats voor het bedrijfsleven De hoofddoelstelling sluit aan op het maatschappelijk effect en is uitgewerkt in goede indicatoren die over het algemeen een nulmeting en streefwaarde kennen. De belangrijkste indicator (mandje Topstad-indicatoren) is echter nog niet ingevuld. De hoofddoelstelling zou wel meer specifiek moeten worden opgesteld: met welke steden vergelijkt Amsterdam zich en wanneer bekleedt Amsterdam positie in de top. Ten opzichte van het vorige document heeft er één verandering plaatsgevonden: de indicator 'Marktaandeel Havenrange Hamburg-Le Havre' is geschrapt. Deze indicator is nu geformuleerd als aparte hoofddoelstelling. Dit is een verbetering.	E	4	2	4
2.	Amsterdam blijft een centrum voor toeristen en zakelijke bezoekers De hoofddoelstelling had meer specifiek uitgewerkt kunnen worden. Het blijft onduidelijk op welke toeristen en zakelijke bezoekers de gemeente zich richt, bijvoorbeeld dagtoeristen of toeristen uit Azië. Deze uitwerking mist de rekenkamer ook in de indicatoren. Zo is er geen indicator opgenomen voor de zakelijke bezoekers. Tot slot lijkt de hoofddoelstelling weinig ambitieus en daardoor minder goed aan te sluiten op het maatschappelijk effect. De hoofddoelstelling spreekt over 'blijven', terwijl het maatschappelijk effect over 'versterken' spreekt. De hoofddoelstelling is niet veranderd ten opzichte van het conceptjaarplan.	E	2	2	4
3.	Stimuleren van ondernemerschap en ontwikkelen van betaalbare				

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
bedrijfsverzamelgebouwen					
	De hoofddoelstelling betreft een prestatiedoelstelling, terwijl de uitwerking in effectindicatoren is. Hierdoor geven de indicatoren geen goed beeld van de mate van realisatie van de hoofddoelstelling. Daarnaast is de vertaling van de 'betaalbare bedrijfsverzamelgebouwen' in 'kleinschalige bedrijfsruimten' onvolledig. Betaalbaar is niet hetzelfde als kleinschalig en bedrijfsverzamelgebouwen is niet hetzelfde als bedrijfsruimten. De hoofddoelstelling is niet veranderd ten opzichte van het conceptjaarplan.	P	1	2	4
4.	Inzetten op het MKB				
	De hoofddoelstelling is niet veranderd of verbeterd ten opzichte van het concept. De hoofddoelstelling is geformuleerd als prestatiedoelstelling, terwijl de indicator een effectindicator is. De indicator geeft daardoor geen goed beeld van de realisatie van de hoofddoelstelling. De geformuleerde activiteiten geven wat dat betreft een beter beeld. De indicator is daarnaast gericht op alle ondernemers, terwijl de hoofddoelstelling specifiek ingaat op het MKB.	P	1	2	4
5.	Inzetten op een efficiënte dienstverlening en een faciliterende overheid, en intensiveren van de samenwerking met het bedrijfsleven				
	De hoofddoelstelling heeft in feite twee doelstellingen in zich en zou daarom beter opgesplitst kunnen worden. De indicatoren geven geen inzicht in het tweede deel van de hoofddoelstelling: 'intensiveren van de samenwerking'. De hoofddoelstelling is niet veranderd ten opzichte van het concept.	P	2	3	3
6.	Goede toegang tot en bereikbaarheid van de haven				
	De hoofddoelstelling is niet veranderd ten opzichte van het concept. De gekozen indicatoren zijn prestatie-indicatoren, terwijl de hoofddoelstelling een effectdoelstelling is. Hierdoor geven de indicatoren geen goed inzicht in de realisatie van de hoofddoelstelling. De streefwaarden lijken beperkt ambitieus te zijn: 'pleiten voor' en uitvoeren van projecten die waarschijnlijk al op tafel liggen.	E	1	3	3
7.	Duurzaam milieu				
	De hoofddoelstelling heeft slechts zeer beperkt te maken met economie en haven. De enige overeenkomst lijkt te zijn dat de windmolencapaciteit in de haven wordt gerealiseerd. Het zou daarom meer voor de hand liggen om de hoofddoelstelling bij een ander resultaatgebied een plek te geven. Daarnaast geeft de gekozen indicator een beperkt beeld van de realisatie van de hoofddoelstelling. Duurzaam milieu is namelijk meer dan alleen windenergie. De hoofddoelstelling is niet veranderd ten opzichte van het concept.	E	1	1	3
OVERIGE BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN					
8.	Hermez				
	De doelstelling moet zo geformuleerd worden, dat begrijpelijk is waar hij op slaat. Daarna kunnen een indicator en een nulmeting worden toegevoegd. In vergelijking met het concept is er niets veranderd.	P	1	1	1
9.	Groei marktaandeel havenrange Hamburg-Le Havre				
	Deze hoofddoelstelling is nieuw ten opzichte van het concept. In het concept was deze doelstelling als een indicator opgenomen onder de hoofddoelstelling Amsterdam Topstad. De reden voor deze verschuiving is niet duidelijk.	E	3	3	3
10.	Stimuleren en faciliteren optimaal gebruik van Europese subsidies door de gemeente				
	De nulmeting en de indicator sluiten niet op elkaar aan. Als ook in komende jaren steeds zes aanvragen worden afgerond, is de streefwaarde weinig ambitieus. Ten opzichte van het concept is niets veranderd.	P	3	3	3
11.	Stimuleren en faciliteren samenwerking en kennisuitwisseling met				

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
Europese steden					
	Er is geen aansluiting tussen de geformuleerde indicator enerzijds en de nulmeting en de streefwaarden anderzijds. Ten opzichte van het concept is niets veranderd.	P	3	3	3
12. Coördinatie portefeuille Schiphol					
	Deze hoofddoelstelling kan worden opgenomen bij de doelstellingen bij het programakkoord. Er is geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen het gewenste maatschappelijk effect (de concurrentiepositie van Schiphol) en de activiteiten van de gemeente. Voor de positie van Schiphol zijn geen streefwaarden geëxpliciteerd en geen tijdpad gemaakt. Ten opzichte van het concept is er niets veranderd.	P	2	2	2
13. Herstructurering bedrijfsterreinen					
	Er is geen streefwaarde voor de komende jaren vastgesteld, vergezeld van een duidelijk tijdpad. Ten opzichte van het concept is er niets veranderd.	E	3	3	2

R a

6.10 Facilitair en Bedrijven

6.10.1 Maatschappelijk effect

Voor het resultaatgebied Facilitair en Bedrijven zijn geen maatschappelijke effecten benoemd. Dit lijkt ook lastig gezien de variëteit aan organisaties in dit resultaatgebied. In totaal vallen er dertien diensttakken onder. Een oplossing is de hoofddoelstelling efficiëntere en effectievere dienstverlening te koppelen aan toenemende tevredenheid van burgers hierover. Op dezelfde wijze is in resultaatgebied Bestuur en Concern een maatschappelijk effect verwoord.

6.10.2 Hoofddoelstellingen

Formulering

Er is maar één hoofddoelstelling onder overige bestuurlijke aandachtspunten opgenomen. Dit is een doelstelling die de verschillende diensten met elkaar gemeenschappelijk hebben. Wat men onder effectieve en efficiënte dienstverlening verstaat is echter niet uitgewerkt.

Er zijn drie algemene indicatoren opgenomen die alle diensten gebruiken om het realiseren van de doelstelling te toetsen: kostendekkendheid, marktconformiteit en klanttevredenheid. In potentie bieden deze de mogelijkheid om afrekenbare afspraken te maken met de dertien organisaties maar dit is vooralsnog slechts ten dele uitgewerkt.

Volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit

De indicatoren geven wel een beeld van het realiseren van de hoofddoelstelling, maar zijn niet nader gespecificeerd. Wat wordt er bijvoorbeeld bedoeld met marktconformiteit? Daarnaast zijn de indicatoren niet voldoende meetbaar door het ontbreken van een duidelijke nulmeting, tussendoel en streefwaarde. De situatie uit de rekening 2005 wordt opgevoerd als nulmeting en de begroting 2007 als de huidige stand van zaken. Hierdoor ontbreekt een streefwaarde voor 2010. Het aangeven van een streefwaarde is in de meeste gevallen zeker wel mogelijk.

Facilitair en Bedrijven	Gemiddelde score	
	Tussenrapportage	Eindrapportage
Aantal hoofddoelstellingen	1	1
Volledigheid indicatoren (1-4)	2,0	2,0
Specifiek (1-4)	2,0	2,0
Meetbaar (1-4)	1,0	1,0

Overig

Het conceptjaarplan bevat in paragraaf 2 een tabel met activiteiten. In het uiteindelijke jaarplan is deze tabel vervangen door een toelichtende tekst per diensttak.

6.10.3 Nulmetingen

Aanwezigheid

De nulmetingen staan opgenomen in een tabel 'prestaties en geplande activiteiten wat betreft marktconformiteit, kostendekkendheid en klanttevredenheid'. Hierbij is aangegeven dat de uitkomsten uit de jaarrekening 2005 als nulmeting worden gebruikt. Ook is aangegeven dat niet alle diensten rapporteren over de drie indicatoren. De meeste nulmetingen zijn niet gekwantificeerd, maar geven aan of een dienst wel of niet marktconform of kostendekkend is. Hiermee blijft onduidelijk wat nu precies bedoeld wordt.

Omdat het resultaatgebied geen kwantitatieve nulmetingen bevat, hebben we de verificerbaarheid en betrouwbaarheid niet beoordeeld.

Verifieerbaarheid

Niet van toepassing.

Betrouwbaarheid

Niet van toepassing.

6.10.4 Conclusies

Er vallen dertien diensttakken onder dit resultaatgebied die zeer verschillend werk verrichten. Maar net als bij het resultaatgebied Bestuur en Concern richten de dertien diensttakken zich wel op een betere dienstverlening en meer in het algemeen betere prestaties van de gemeente. Er wordt gesteld dat er geen passage in het programmakkoord gericht is op deze organisaties, maar daar waar in de paragraaf Bestuur in het programmakkoord wordt gesproken over beter presteren en beter dienstverlenen kan men dit ook van toepassing laten zijn op dit resultaatgebied.

Door de wijze van formuleren van dit resultaatgebied zijn er geen afrekenbare doelen voor deze dertien diensttakken. Hierdoor ontstaat het risico dat er vanuit de begroting geen prikkels komen om goed te functioneren.

De tabel 'prestaties en geplande activiteiten wat betreft marktconformiteit, kostendekkendheid en klanttevredenheid' maakt niet duidelijk wat er met deze begrippen wordt bedoeld en wat de streefwaarden zijn die daarbij horen.

6.10.5 Overzicht hoofddoelstellingen

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
OVERIGE BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN					
1.	Efficiëntere en effectievere dienstverlening	P	2	2	1
	Door de uitgebreidere toelichtende tekst is dit resultaatgebied en ook de hoofddoelstelling wel duidelijker geworden. Voor dertien verschillende diensttakken is echter slechts één algemene hoofddoelstelling geformuleerd. Dat is minimaal. Bij de doelstelling zijn drie indicatoren benoemd die nader zijn geoperationaliseerd in een bijgevoegde tabel. Deze tabel biedt onvoldoende duidelijkheid over de nulmetingen, tussendoelen en streefwaarden per diensttak.				

R a

6.11 Stedelijke Ontwikkeling

6.11.1 Maatschappelijk effect

Voor het resultaatgebied Stedelijke Ontwikkeling is één maatschappelijk effect geformuleerd:

Amsterdam is een geliefde plek om te wonen in een regionale woningmarkt, waar de ruimte optimaal wordt gebruikt en starters en nieuwe instroom van talent een kans hebben zich te vestigen.

Formulering en consistentie

Het maatschappelijk effect is sterk gewijzigd ten opzichte van de tussenrapportage. Het maatschappelijk effect is geformuleerd als een effectdoelstelling is consistent. Het sluit in het ontwerpjaarplan beter aan bij het programakkoord dan in het conceptjaarplan.

6.11.2 Hoofddoelstellingen

Formulering

Het college heeft het resultaatgebied Stedelijke Ontwikkeling ten opzichte van het conceptjaarplan verbeterd maar naar het oordeel van de rekenkamer in onvoldoende mate. Positief is dat het aantal doelstellingen is afgenomen van 31 tot 23. Het resultaatgebied is daarmee overzichtelijker geworden. De aansluiting bij het programakkoord is bovendien verbeterd. Twee elementen uit het programakkoord ontbreken nog in de doelstellingen, terwijl in het conceptjaarplan vier elementen ontbraken.

Negatief is dat van de 23 overgebleven doelstellingen 11 doelstellingen 48% in het geheel niet zijn veranderd c.q. verbeterd, ondanks concrete aanbevelingen van de rekenkamer bij het conceptjaarplan.⁵ Nog eens 4 doelstellingen zijn wel enigszins verbeterd maar bij deze doelstellingen heeft het college niet alle aanbevelingen van de rekenkamer opgevolgd.⁶ Het college heeft terecht alle doelstellingen verwijderd die het conceptjaarplan bevatte voor het subresultaatgebied Wonen, onder Overige bestuurlijke aandachtspunten. Deze doelstellingen waren slechts activiteiten en horen niet thuis bij de doelstellingen.

In het conceptjaarplan was de aansluiting tussen doelstelling en indicator vaak niet goed omdat zij niet beide als effect of prestatie waren geformuleerd. Deze aansluiting is verbeterd doordat vrijwel alle doelstellingen nu als prestatie zijn geformuleerd. De indicatoren waren doorgaans al als prestatie geformuleerd. De doelstellingen die we als effect hebben benoemd, zijn vrijwel alle effect omdat de gemeente voor de realisatie afhankelijk is van andere partijen.⁷

⁵ Niet verbeterd: 3, 4, 6, 8, 9, 12, 13, 14, 18, 20, 22, 23

⁶ Enigszins verbeterd: 5, 10, 16, 17

⁷ Effectdoelstellingen: 1, 2, 3, 6, 8, 13, 14, 16, 19

Volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit

De doelstellingen zijn aanzienlijk verbeterd op de belangrijkste aspecten: volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit. Op al deze aspecten is de gemiddelde beoordeling verbeterd van 2,3 tot 2,7 (volledigheid indicatoren en specificiteit) en van 2,4 tot 2,7 (meetbaarheid).

Stedelijke Ontwikkeling	Gemiddelde score	
	Tussenrapportage	Eindrapportage
Aantal hoofddoelstellingen	31	23
Volledigheid indicatoren (1-4)	2,3	2,7
Specifiek (1-4)	2,4	2,7
Meetbaar (1-4)	2,3	2,7

Overig

Wat betreft het realistisch gehalte van de doelstellingen constateren we alleen problemen doordat de doelstellingen onvoldoende specifiek of meetbaar zijn. Hierdoor is van 6 doelstellingen het realistisch gehalte niet te beoordelen.⁸ Een voorbeeld is doelstelling 19: 'Ontwikkeling Amsterdam tot internationaal creatief handelscentrum.' De indicator bij deze doelstelling, de Monitor Creatieve Kennisstad, dekt de doelstelling slechts gedeeltelijk. Bovendien ontbreken streefwaarden. De gemeenteraad kan zich daardoor geen oordeel vormen over het realistisch gehalte van de doelstelling. De overige 22 doelstellingen lijken op een na (1) alle realistisch te zijn.

Ten slotte constateren we problemen met de tijdgebondenheid van doelstellingen. Bij teveel doelstellingen, namelijk 7 van de 23, ontbreekt een kwantitatief of kwalitatief tussendoel voor 2007.⁹ Deze doelstellingen zijn wel afrekenbaar in 2010 maar de gemeenteraad heeft tot 2010 onvoldoende mogelijkheden zijn controlerende taak uit te oefenen en een 'vinger aan de pols' te houden.

6.11.3 Nulmetingen

Aanwezig

Op een na (doelstelling 3) bevatten alle doelstellingen een nulmeting. Tien doelstellingen bevatten een kwantitatieve nulmeting.¹⁰ Elf doelstellingen hebben als nulmeting een activiteit van de gemeente¹¹ en bij één doelstelling is een meetsysteem in ontwikkeling (doelstelling 23).

De rekenkamer heeft de voorkeur voor een kwantitatieve nulmeting omdat deze meer nuances mogelijk maakt. Immers, een activiteit kan de gemeente wel of niet uitvoeren. Dit zegt weinig over de mate waarin of de kwaliteit waarmee de gemeente de activiteit uitvoert.

⁸ Onvoldoende specifiek of meetbaar om realistisch gehalte te beoordelen: 11, 12, 13, 18, 19, 22

⁹ Geen tussendoel: 3, 4, 5, 6, 8, 19, 23

¹⁰ Kwantitatieve nulmeting: 1, 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 19, 21

¹¹ Activiteit als nulmeting: 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22

Opmerkelijk veel nulmetingen zijn niet consistent met de indicator, namelijk 12 van de 23.¹² De overige nulmetingen zijn wel consistent. Een voorbeeld van een inconsistente nulmeting is doelstelling 12, 'Versterken relatie Amsterdam-Almere als dubbelstad'. De indicatoren zijn de Monitor Creatieve Kennisstad en de Monitor Programma Ruimtelijke Investerings. Een consistente nulmeting zou gebaseerd moeten worden op deze indicator. De opgenomen nulmeting is daarentegen 'Besluit Rijk juni 2006: Coalitie IJmeer; Samenwerkingsprojecten; Bijdrage aan haalbaarheidsstudie PPS'. Deze nulmeting heeft geen verband met de genoemde indicatoren en is daarom niet consistent.

Verifieerbaarheid

Het resultaatgebied bevat twaalf kwantitatieve nulmetingen. Van deze nulmetingen zijn slechts drie (25%) verifieerbaar en maar liefst negen (75%) niet.

We merken daarbij wel op dat vier van de negen niet verifieerbare nulmetingen deze beoordeling hebben gekregen omdat zij zijn geformuleerd op basis van verwachte cijfers voor 2006. De rekenkamer stelt zich op het standpunt dat prognoses nooit kunnen dienen als nulmeting.

Betrouwbaarheid

We hebben van twee nulmetingen de betrouwbaarheid beoordeeld. Eén nulmeting is betrouwbaar en één niet.

In 2005 bedraagt het aanbod in het middensegment 1 14.000 woningen.

De nulmeting '1 14.00 woningen in het middensegment' is afkomstig uit de grootschalige enquête Wonen in Amsterdam. De respons in deze enquête is voldoende en de betrouwbaarheidsmarge voor cijfers over de gehele stad is met 0,75% beperkt. Bovendien is het middensegment eenduidig gedefinieerd op basis van huur- en kooprijzen.

In 2005 is 52% van de plannen voor stedelijke vernieuwing in uitvoering.

Stedelijke vernieuwing is een deelprogramma van het Grotestedenbeleid en wordt ook wel het fysieke domein genoemd. Het deelprogramma bevat 27 plannen voor 27 wijken.

De nulmeting is 52% omdat in 14 van de 27 wijken het plan in uitvoering is. Deze berekening is op zichzelf discutabel. Zo houdt zij geen rekening met variatie in omvang tussen plannen. Bovendien kan 'in uitvoering' variëren van 'net begonnen' tot 'bijna klaar'.

Los van deze kritiek blijkt andere informatie uit het Meerjarenontwikkelingsplan 2005-2009, het document dat de plannen van het Grotestedenbeleid beschrijft. In bijlage 4 van dit document staat dat 19 plannen in uitvoering zijn genomen (70%). Het document dateert van oktober 2004. Als in 2004 70% van de plannen in uitvoering was, is het merkwaardig dat anno 2006 nog maar 52% van de plannen in uitvoering is.

¹² Niet consistente nulmeting: 3, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23

De dienst Wonen erkent dat foutieve informatie in het jaarplan terecht is gekomen. Hierdoor zijn ook de streefwaarden onjuist. De fouten moeten bij de begrotingsbesprekingen worden gecorrigeerd.

Gezien bovenstaande problematiek vinden we de nulmeting niet betrouwbaar. We bevelen aan nulmeting en streefwaarden bij deze doelstelling te baseren op de outputindicatoren die de gemeente voor het Rijk moet meten.

6.11.4 Conclusies

Het resultaatgebied Stedelijke Ontwikkeling is verbeterd ten opzichte van het conceptjaarplan, hoewel het college teveel aanbevelingen van de rekenkamer niet heeft opgevolgd.

Het meest fundamentele probleem in het conceptjaarplan was dat doelstelling en indicator niet eenduidig als prestatie of effect waren geformuleerd. Dit probleem is in de huidige versie opgelost doordat de indicatoren nu evenals de doelstellingen als prestatie zijn geformuleerd. Bovendien is het resultaatgebied overzichtelijker geworden door het kleiner aantal doelstellingen.

We betreuren echter dat het college, ondanks onze concrete aanbevelingen, maar liefst elf doelstellingen in het geheel niet heeft verbeterd.

De verbetering van een aantal doelstellingen is terug te zien in een betere gemiddelde beoordeling van de belangrijkste aspecten: volledigheid indicatoren, specifiek en meetbaar. Wel constateren we nog een probleem met de tijdgebondenheid van doelstellingen. Bij een derde van de doelstellingen ontbreekt een tussendoel voor 2007. Dit beperkt de mogelijkheden voor de raad om zijn controlerende rol te vervullen.

De nulmetingen zijn dit resultaatgebied nog problematisch. Van de twaalf kwantitatieve nulmetingen zijn er slechts drie verifieerbaar. Bovendien is van de twee extra onderzochte nulmetingen één niet betrouwbaar.

Resumerend concluderen we dat het resultaatgebied Stedelijke Ontwikkeling redelijk meetbaar en afrekenbaar is. Ondanks een aantal significante verbeteringen ten opzichte van het conceptjaarplan, vinden we dat het college meer van onze aanbevelingen ter harte had moeten nemen. Dit had het resultaatgebied aanzienlijk beter meetbaar en afrekenbaar gemaakt.

6.11.5 Overzicht hoofddoelstellingen

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
PROGRAMAKKOORD					
1.	Streven start bouw 20.000 woningen Aan de aanbeveling om de tekst van de hoofddoelstelling aan te passen is gehoor gegeven. De hoofddoelstelling is nu helder weergegeven als een effectdoelstelling. De eerste indicator en nulmeting sluiten daarbij aan. Het doel van de tweede indicator en nulmeting is nog niet duidelijk. De aanbeveling is om dit te verduidelijken.	E	4	3	3
2.	30% sociale huurwoningen op grote bouwlocaties (IJburg, Zeeburgereiland, Houthavens, Shellterrein, Buiksloterham) en in stedelijke vernieuwingsgebieden. Er is nu een eenduidige doelstelling opgenomen. Ook in de nulmetingen en streefwaarden zijn gegevens weggehaald waardoor het duidelijker is geworden.	E	3	3	4
3.	Realiseren van doelgroepwoningen, namelijk voor grote gezinnen, zorgwoningen en eenheden voor studenten/jongeren. Het college heeft niets gedaan met de eerdere aanbeveling van de rekenkamer. De streefwaarden moeten nog steeds worden verduidelijkt en de tussendoelen gespecificeerd.	E	4	3	3
4.	Voldoende ruimte voor de toekomstige stedelijke ontwikkeling van Amsterdam in vereveningsfonds en stimuleringsfonds De formulering van de hoofddoelstelling is omgedraaid maar feitelijk staat er hetzelfde als in het conceptjaarplan. De doelstelling bevat geen tussendoelen terwijl zij juist bij deze doelstelling van belang zijn. We bevelen aan de tussendoelen volgend jaar wel op te nemen.	P	2	2	3
5.	Verlagen leegstand van kantoren De hoofddoelstelling is aangepast bij de indicator waardoor deze nu goed op elkaar aansluiten. Nu is het nog goed om tussendoelen aan te geven.	P	4	4	3
6.	Bevorderen doorstroming Het meetpunt van de nulmeting is nog niet verduidelijkt waardoor het nog niet duidelijk is op welk moment of periode de nulmeting betrekking heeft. Dit geldt dus ook voor de streefwaarde.	E	4	3	4
7.	Nieuw afsprakenstelsel met de corporaties met als belangrijkste doelen: herijking van verantwoordelijkheden, woningproductie en het voorkomen van segregatie De hoofddoelstelling is aangepast, waardoor deze is verduidelijkt.	P	3	2	2
8.	Vergroten van woningaanbod in het middensegment De relatie met de doelstelling 20.000 te bouwen woningen dient verhelderd te worden, zoals de rekenkamer opmerkte bij het conceptjaarplan.	E	4	3	4
9.	Harde aanpak illegale verhuur en huurpiraten De nulmetingen zijn niet helder waardoor niet duidelijk is waarop zij zijn gebaseerd.	P	4	3	4
10.	Versterking bewonersorganisaties De doelstelling is veranderd maar nu is niet duidelijk hoe de doelstelling aansluit bij de indicatoren. De indicatoren maken nu onvoldoende zichtbaar of de doelstelling ook wordt gerealiseerd. De doelstelling moet worden aangepast aan de indicatoren of de indicatoren aan de doelstelling.	P	1	2	3
11.	Opstellen toekomstvisie Westwaarts Verkennen haalbaarheid Fietsbrug Noord en Westerpark				

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
	De doelstelling is op zichzelf een eenvoudige prestatiedoelstelling die weinig problemen zou moeten geven. De indicatoren sluiten echter geheel niet aan bij de doelstelling. Ook de relevantie van de nulmeting is niet duidelijk. De nulmeting moet iets zeggen over de toekomstvisie Westwaarts en de fietsbrug.	P	1	2	1
12.	Versterken relatie Amsterdam-Almere als dubbelstad Aangezien de doelstelling niet is veranderd ten opzichte van het conceptjaarplan herhalen wij onze opmerkingen. Veel van de hier genoemde streefwaarden en tussendoelen zijn activiteiten en horen meer thuis in de paragraaf middelen en activiteiten. De doelstelling moet in haar geheel worden verbeterd.	P	1	2	1
13.	Vergroten aantrekkelijkheid van de stad en regio in de Noordvleugel van de Randstad De doelstelling is nauwelijks veranderd ten opzichte van het conceptjaarplan, afgezien van het toevoegen van een onduidelijke indicator. Daarom herhalen wij onze opmerkingen. De doelstelling is een effectdoelstelling maar de nulmeting is op prestatieniveau geformuleerd. Doelstelling en nulmeting sluiten daardoor onvoldoende op elkaar aan.	E	1	1	2
OVERIGE BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN					
14.	Voortgang en uitvoering van 9 grootstedelijke projecten en projecten in coalitie: - Noordwaarts - Coördinatie Stationseiland - IJburg - Zeeburgereiland - Zuidelijke IJ-oevers - Science Park - Zuidoostlob - Middenmeer Evenals in het conceptjaarplan is de nulmeting niet helder. We hebben daarop reeds gewezen maar onze aanbeveling is niet opgevolgd. Het vermelden van RAG en jaarverslagen is een verbetering. De werkelijke meetbaarheid hangt af van de kwaliteit van de programma's van individuele projecten.	E	4	3	3
15.	9e grootstedelijk project, met een bijzondere status, is de Zuidas. De Zuidas wordt ontwikkeld tot een toplocatie van internationale allure met infrastructuur in tunnels. De doelstelling is verbeterd. Het is nu duidelijk welke activiteiten in de tijd moeten plaatsvinden. Toch merken wij weer op dat de activiteiten die nu als streefwaarden zijn weergegeven, meer thuishoren in de paragraaf middelen en activiteiten. Gezien de bijzondere status van de Zuidas is het overigens een goed idee de Zuidas apart van de acht overige grootstedelijke projecten te noemen.	P	2	3	2
16.	Ontwikkeling van 3 grootstedelijke bedrijvenlocaties - Sloterdijken - Teleport - Riekerpolder Evenals in het conceptjaarplan is de nulmeting niet helder. We hebben daarop reeds gewezen maar onze aanbeveling is niet opgevolgd. Het vermelden van RAG en jaarverslagen is een verbetering. De werkelijke meetbaarheid hangt af van de kwaliteit van de programma's van individuele projecten.	E	4	3	3

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
17.	Versnelling ontwikkeling woningbouwlocaties en Transformatie van bedrijventerreinen (in wonen en werken), waaronder Overamstel en Noordelijke IJ-oever				
	Samenvoegen van doelstellingen versnelling en transformatie is een goede keuze. De aansluiting van de nulmeting op de indicator is onvoldoende. Zoals we reeds bij het conceptjaarplan opmerkten, is transformatie van bedrijventerreinen onderdeel van het programakkoord. Deze doelstelling hoort dan ook thuis onder doelstellingen programakkoord.	P	3	3	2
18.	Meer ruimte creëren (m2) voor kleinschalige bedrijvigheid.				
	De doelstelling is vrijwel niet veranderd in vergelijking met het conceptjaarplan. Helder is nu dat er geen nulmeting is. De doelstelling blijft vaag over de hoeveelheid ruimte voor kleinschalige bedrijvigheid die moet worden gecreëerd.	P	2	2	2
19.	Ontwikkeling Amsterdam tot internationaal creatief handelscentrum				
	De nulmeting is een sterke verbetering. Zonder streefwaarden is de doelstelling nog niet goed. De term EFRO is niet duidelijk, zoals we bij het conceptjaarplan al opmerkten.	E	2	2	2
20.	Koppelen van PRI met PMI om planaanbod in overeenstemming te brengen met afzetmarkt en financiële mogelijkheden.				
	De doelstelling is vrijwel niet gewijzigd in vergelijking met het conceptjaarplan. De koppeling van PRI en PMI is op zich een eenduidige prestatie die goed in indicator en nulmeting kan worden omgezet. De doelstelling moet daarom meer op die koppeling worden gericht.	P	1	3	2
21.	Tempo van realisering van de plannen voor stedelijke ontwikkeling				
	Redelijk heldere doelstelling. Een meetpunt ontbreekt. De streefwaarden zeggen overigens nog weinig over de fase van uitvoering waarin de projecten verkeren en over de voortgang van de projecten.	P	4	4	3
22.	Realisatie Meerjarig Ontwikkelingsprogramma 2005-2009				
	De doelstelling is helder maar is niet verder verbeterd naar aanleiding van onze aanbevelingen bij het conceptjaarplan. Mogelijk kan iets meer informatie worden gegeven over kwalitatieve tussenmeting.	P	2	4	2
23.	Coördinatie Programma Maatschappelijke Investeringen				
	Het is niet geheel duidelijk waarom hier een aparte doelstelling van is gemaakt. Als alleen realisatie van het PMI het doel is, dan is een doelstelling in het jaarplan niet nodig. Als coördinatie van het PMI 'bijzonder' is, dan is een betere indicator nodig dan alleen 'realisatie'.	P	2	3	3

R a

6.12 Bestuur en Concern

6.12.1 Maatschappelijk effect

Voor het resultaatgebied Bestuur en Concern zijn twee maatschappelijke effecten geformuleerd:

Toenemende tevredenheid burgers over de dienstverlening van gemeente Amsterdam

Verbetering regelgeving, uniforme en consequente handhaving

Formulering en consistentie

Het resultaatgebied Bestuur en Concern is verdeeld in zes tabellen met hoofddoelen. Bij twee van de zes tabellen is een maatschappelijk effect geformuleerd.

Het eerste maatschappelijk effect geldt voor het hoofdproces dienstverlening en is geformuleerd als effectdoelstelling. Het tweede heeft betrekking op het hoofdproces regelgeven en handhaven en is geformuleerd als een prestatiedoelstelling.

Bij beide maatschappelijke effecten ontbreken indicatoren en streefwaarden. Deze waren wel opgenomen in eerdere jaarplannen van de gemeente in de vorm van een meting via de burgermonitor.

De maatschappelijke effecten zijn overigens gekoppeld aan het nog af te sluiten bestuursakkoord tussen stad en stadsdelen. Het is daardoor nog niet zeker of de veranderingen in dienstverlening en regelgeven/handhaven als gezamenlijke opgave door centrale stad en stadsdelen worden gezien en als zodanig ook worden vastgelegd in het bestuursakkoord.

Als derde tabel zijn de doelen van het programma Wij Amsterdammers opgenomen. In het eerder beoordeelde conceptjaarplan ontbraken deze nog. Bij dit onderdeel is opmerkelijk genoeg geen maatschappelijk effect benoemd terwijl het wel aansluit op het programmakkoord.

De overige drie tabellen bevatten de doelen van drie diensten (O+S, Gemeente Archief en Dienst Persoonsgegevens). Bij geen van deze doelen is een maatschappelijk effect benoemd, hoewel ook de doelen van deze diensten vooral bijdragen aan een betere dienstverlening door de gemeente.

6.12.2 Hoofddoelstellingen

Formulering

In dit resultaatgebied zijn in totaal 24 doelen geformuleerd. Hiervan zijn de eerste 18 doelen als algemeen doel voor de gehele gemeente geformuleerd en de laatste 6 als specifieke doelen van diensten. Genoemde 18 doelen sluiten in meer of mindere mate aan op het programmakkoord, maar vergen ook inzet van de stadsdelen en bekrachtiging in het nog af te sluiten bestuursakkoord.

Ten opzichte van het conceptjaarplan zijn er 7 doelen bijgekomen. Van de in totaal 24 doelen zijn er slechts 4 als effectdoelstelling geformuleerd. De overige 20 doelen zijn gericht op een prestatie. De doelen zijn vaak beknopt en in vrij algemene termen verwoord, bijvoorbeeld ‘voldoen aan wettelijke normen’, ‘vermindering van de regeldruk’, ‘burgerschap’ of ‘meer synergie op onderzoeksterrein’. Deze woordkeuze en de benodigde samenwerking met stadsdelen maken dat de meeste doelen in dit resultaatgebied weinig richting geven aan de uitvoering.

Opvallend is overigens dat in het jaarplan 2006 allerlei doelen waren opgenomen voor de gemeentelijke organisatie, zoals ziekteverzuim, inzicht in bedrijfsvoeringsprocessen, juridische kwaliteit, huisvesting en voor internationaal beleid, bijvoorbeeld Stedenbanden. Deze doelen komen in de begroting 2007 niet meer terug. De tekst geeft geen toelichting op de koerswijziging.

Volledigheid indicatoren, meetbaarheid en specificiteit

Problematisch bij veel doelen is vooral de gekozen indicator. Vaak sluit deze niet aan op het doel of op de gekozen streefwaarden. Zo is ‘overzicht beschikbare dienstverlening’ een slechte indicator voor ‘afstemming van het aanbod van dienstverlening aan balies in stadsdelen op de behoeften van burgers’. Ander voorbeeld is ‘Amsterdammers met voltooide opleiding en/of inburgering’ als indicator voor iets totaal anders, het doel ‘(sociale) vaardigheden opdoen’. Uiteindelijk beoordelen we hierdoor bij 11 van de 24 doelen de volledigheid van de indicatoren als matig of onvoldoende.

In het verlengde hiervan scoren deze doelen veelal ook matig of onvoldoende op de normen specifiek en meetbaar.

Bestuur en Concern	Gemiddelde score	
	Tussenrapportage	Eindrapportage
Aantal hoofddoelstellingen	17	24
Volledigheid indicatoren (1-4)	1,9	2,8
Specifiek (1-4)	2,2	2,8
Meetbaar (1-4)	2,1	2,7

6.12.3 Nulmetingen

Aanwezigheid

Voor slechts 8 van de 24 doelen zijn een of meer kwantitatieve nulmetingen beschikbaar. Doordat voor de overige doelen geen goede nulmeting beschikbaar is en/of streefwaarden ontbreken zijn deze vaak beperkt meetbaar en tijdgebonden en daardoor ook beperkt afrekenbaar.

Overigens is bij een aantal nulmetingen een kwalitatieve beschrijving opgenomen die vooral aangeeft dat het doel vrijwel vanuit het niets bereikt moet worden. Voorbeelden zijn termen als ‘verschil in sanctie en toezichtproces’, ‘versnipperd en niet up-to-date’, ‘projectstatus’, ‘onvoldoende afgestemd’.

Verifieerbaarheid

Het resultaatgebied Bestuur en Concern bevatte in het conceptjaarplan slechts één kwantitatieve nulmeting. Daarom hebben we alleen deze nulmeting kunnen beoordelen op verifieerbaarheid en betrouwbaarheid.

De nulmeting is 'gemiddelde klantwaardering voor contact aan balies 7,9 en telefonie 7,1'. Deze nulmeting is terug te vinden in een onderzoek van O+S en daarmee verifieerbaar

Betrouwbaarheid

De gemiddelde cijfers voor balie en telefonie in de nulmeting geven een betrouwbaar beeld van de kwaliteit van de gemiddelde dienstverlening in de gehele stad. Twee kanttekeningen zijn echter van belang.

Ten eerste zijn de cijfers op verschillende wijze tot stand gekomen. Voor de waardering van de dienstverlening aan de balie heeft O+S burgers geënquêteerd. Voor telefonie heeft O+S professionele mystery callers ingezet. Omdat de betrokkenheid van burgers en mystery callers verschilt, kunnen de cijfers voor balie en telefonie niet met elkaar worden vergeleken.

Tweede kanttekening is dat O+S een relatief klein aantal mystery callers heeft ingezet, namelijk dertig per stadsdeel. Dit aantal geeft een betrouwbaar beeld over de stad als geheel. Het is daarentegen niet mogelijk met een steekproef van die omvang individuele stadsdelen met elkaar te vergelijken. Deze vergelijking is juist bij telefonie van belang omdat daarbij de verschillen tussen stadsdelen het grootst zijn. De gemiddelde rapportcijfers variëren van 6,0 tot 7,9.

6.12.4 Conclusies

Dit resultaatgebied valt in twee delen uiteen: achttien doelen voor de gemeente als geheel en zes specifieke doelen van diensten. Zowel in aantal als in mate van uitwerking is de formulering van deze doelen preciezer dan in het eerder beoordeelde conceptjaarplan.

De achttien algemene doelen zijn gericht op verbetering van de dienstverlening, verbetering van regelgeving en handhaving en het programma Wij Amsterdammers. Hoewel dit niet altijd uit de tekst blijkt is voor het bereiken van elk van deze doelen een bijdrage van zowel centrale stad als stadsdelen nodig. Zolang hierover nog geen afspraken zijn vastgelegd in het nog af te sluiten bestuursakkoord tussen stad en stadsdelen is de status van deze doelen en daarmee de afrekenbaarheid onduidelijk. Weerspiegelen de doelen de inzet van de centrale stad of de inzet van de gemeente als geheel?

De overige zes doelen richten zich op drie diensten en drie bijbehorende subresultaatgebieden. Overigens worden hiermee maar drie van de negen subresultaatgebieden afgedekt. De drie eerdere sets van hoofddoelen sluiten ook niet aan op de bestaande subresultaatgebieden. Dit bevordert de leesbaarheid niet.

Het geheel overziend zijn slechts 2 van de 24 beoordeelde doelen goed afrekenbaar (score goed op de normen volledigheid indicatoren, specifiek en meetbaar). Daarnaast zijn 8 doelen redelijk afrekenbaar (score redelijk tot goed op dezelfde normen).

Opmerkelijk is dat voor een belangrijk beleidsprogramma als Wij Amsterdammers geen maatschappelijk effect is geformuleerd. Ook de doelen uit dit programma zijn beperkt meetbaar en afrekenbaar geformuleerd.

Het resultaatgebied verkeerde in het conceptjaarplan nog in een prematuur stadium en bevatte slechts één kwantitatieve nulmeting. Over de nulmetingen in het resultaatgebied kan de rekenkamer daarom weinig zinvolle uitspraken doen. De nulmeting die reeds in het conceptjaarplan was opgenomen is verifieerbaar en betrouwbaar.

6.12.5 Overzicht hoofddoelstellingen

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
PROGRAMAKKOORD - Dienstverlening					
1.	Bereikbaarheid voor de burger van alle diensten en stadsdelen via Antwoord 14 020 Doel en indicator zijn iets preciezer geformuleerd en voldoen nu. Het behalen van deze doelstelling vergt samenwerking en afspraken met stadsdelen.	P	4	4	4
2.	De burger heeft toegang tot de geldende normen voor dienstverlening en kan de gemeente daar op aanspreken Doel en indicator zijn preciezer geformuleerd, maar sluiten nog niet goed aan. Het doel behelst 'toegang burger tot normen', terwijl indicator en streefwaarden ambitieuzer zijn, namelijk gericht op grotere klantwaardering. Vergt samenwerking en afspraken met stadsdelen.	P	2	3	3
3.	Afstemming van het aanbod van dienstverlening aan de balies in de stadsdelen op behoefte burger De formulering van het doel is duidelijk, maar de indicator en de nulmeting sluiten hier niet op aan. Het behalen van de doelstelling vergt samenwerking en afspraken met stadsdelen.	P	1	2	1
4.	Oprichting gemeenschappelijke organisatie van alle stadsdelen voor Antwoord Aangezien samenwerking beoogd wordt tussen vele actoren kan de realisatie onder druk komen te staan. Wellicht bevat het nog af te sluiten bestuursakkoord hierover afspraken. De indicator gaat alleen over besluit tot oprichting en geeft daardoor geen beeld van de realisatie. De streefwaarden sluiten weer wel aan op het doel.	P	2	3	4
5.	Voldoen aan wettelijke normen Het doel is zeer algemeen en daarmee onduidelijk geformuleerd. Doel, indicator, nulmeting en streefwaarden sluiten niet goed aan. Aangezien voor dit doel ook prestaties van de stadsdelen gevraagd worden kan de realisatie onder druk komen te staan. Wellicht bevat het nog af te sluiten bestuursakkoord hierover duidelijker afspraken.	P	2	2	2
6.	Digitale dienstverlening via de website in de top 10 van beste overheidssites Zowel doel als nulmeting zijn helder. Enige probleem is dat de indicatoren niet aansluiten op doel en nulmeting. Bij indicatoren worden namelijk activiteiten genoemd gericht op verbetering van de digitale dienstverlening, die nog niets zeggen over de score op de lijst van websites. Vergt samenwerking en afspraken met stadsdelen.	P	2	4	4

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
PROGRAMAKKOORD – Regelgeven en handhaven					
7.	Vermindering van de regeldruk Nieuwe doelstelling. Doel en indicatoren zijn helder, maar kennen geen duidelijke nulmeting en streefwaarden. Er staan getallen genoemd, maar niet duidelijk is wat voor eenheden dat zijn en daarmee is ook het ambitieniveau niet duidelijk. Vergt samenwerking en afspraken met stadsdelen.	P	4	3	2
8.	Vereenvoudiging vergunningverlening Nieuwe doelstelling. De streefwaarden zijn kwalitatief. Gezien de formulering is succesvol beleid moeilijk exact te benoemen. Vergt samenwerking en afspraken met stadsdelen. Doel en eerste indicator zijn helder, tweede indicator is algemeen en daardoor onduidelijker geformuleerd.	P	4	3	3
9.	Consequente en consistente handhaving Nieuwe doelstelling. Doel, kwalitatieve indicatoren en streefwaarden zijn helder, maar vrij algemeen geformuleerd. De startsituatie is wat minder precies benoemd. Vergt samenwerking en afspraken met stadsdelen.	P	4	4	4
10.	Organisatie van de handhaving Nieuwe doelstelling. Doel en kwalitatieve indicatoren en de begrippen daarin zijn algemeen en daarmee onduidelijk geformuleerd. De startsituatie sluit niet goed aan op de indicator. Vergt samenwerking en afspraken met stadsdelen.	P	3	2	3
11.	Professionalisering van de toezichthouders Nieuwe doelstelling. De streefwaarden zijn beter geformuleerd dan de indicatoren en sluiten ook beter aan op het doel. Vergt samenwerking en afspraken met stadsdelen.	P	3	4	3
12.	Invoering bestuurlijke boete Nieuwe doelstelling. Bereiken doel hangt in eerste instantie af van besluitvorming in Tweede Kamer. Daardoor zijn ook geen nulmeting en streefwaarden geformuleerd.	P	4	3	3
PROGRAMAKKOORD – Wij Amsterdammers					
13.	(Sociale) Vaardigheden opdoen Nieuwe doelstelling. Doel en indicator hangen niet samen en zijn onvoldoende specifiek en meetbaar geformuleerd. Uit de doelstelling is geen ambitie te herleiden en het is niet duidelijk op wie het doel betrekking heeft. Bij de nulmeting en streefwaarden wordt verwezen naar een ander document. Dat document is in dit kader niet beoordeeld. Door dit doorverwijzen wordt de raad niet inzichtelijk gemaakt wat de ambities van het college zijn op dit aspect.	E	1	1	1
14.	Burgerschap Nieuwe doelstelling. Het doel is onvoldoende specifiek en meetbaar. Uit de formulering blijkt niet wat de ambitie voor burgerschap is. De indicator sluit onvoldoende aan bij het doel. Nulmeting en streefwaarden zijn van verschillende aard.	E	2	1	1
15.	Versterking sociale cohesie, ontmoeting en binding van Amsterdammers. Nieuwe doelstelling. De formulering van dit doel is algemeen, terwijl de nulmeting alleen betrekking heeft op jongeren. Ook is niet duidelijk hoe de sociale cohesie wordt gemeten. Bij de streefwaarden is niet duidelijk of het om een absolute (procentpunten) of relatieve stijging gaat.	E	2	2	4
16.	Aanpak discriminatie en radicalisering Nieuwe doelstelling. Het doel is geformuleerd als prestatie, terwijl de indicatoren betrekking hebben op het effect van die prestatie. Niet duidelijk is of dit doel zich richt op alle Amsterdammers of alleen de drie in de nulmeting genoemde doelgroepen (Marokkanen, Turken en Surinamers).	P	3	3	3

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen		Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
17.	Maatschappelijke organisaties dragen bij aan integratie Nieuwe doelstelling. Doel en streefwaarde zijn duidelijk, maar de meetbaarheid is matig. De nulmeting heeft namelijk alleen betrekking op het aantal organisaties en niet of deze goed functioneren en bijdragen aan integratie.	E	4	2	2
18.	Aanpak segregatie Nieuwe doelstelling. Deze doelstelling is onvoldoende uitgewerkt, en daardoor niet specifiek, meetbaar en afrekenbaar. Nulmeting en streefwaarden ontbreken.	P	2	2	1
PROGRAMAKKOORD – Onderzoek en Statistiek					
19.	Mogelijkheid voor burger tot het beter - digitaal - volgen van prestaties van het college (O+S) Aangezien eerste opzet Stadstat in 2007 gereed is, is dit doel waarschijnlijk eerder gerealiseerd dan in 2010. Dit blijft echter impliciet. De indicator is niet specifiek genoeg omdat niet duidelijk is welke bestuurlijke speerpunten worden opgenomen in Stadstat.	P	3	3	3
20.	Meer synergie op onderzoeksterreinen Deze doelstelling is duidelijk verbeterd ten opzichte van de tweede tussenrapportage. Er is nu een nulmeting en streefwaarden aangegeven. Ook is duidelijker aangegeven wat er met de indicator bedoeld wordt. De synergie zelf wordt echter niet gemeten, wel een noodzakelijke randvoorwaarde daarvoor: een stedelijk onderzoeksprogramma.	P	3	3	3
OVERIGE BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN – Gemeente Archief Amsterdam					
21.	Verbeteren dienstverlening aan burger door breder en toegankelijker beschikbaar stellen van archieven en collecties van GAA via internet. De indicator en streefwaarden zijn aangepast ten opzichte van de tweede tussenrapportage. Als kanttekening blijft staan dat hier gekozen is voor een procesmeting (realisatie van een archiefbank). Het zou hier wellicht beter zijn geweest om - al dan niet aanvullend- voor een effectmeting te kiezen, zoals 'tevredenheid gebruikers over de verbetering van de dienstverlening'.	P	3	3	3
22.	Verbetering van dienstverlening aan burger met een breder palet aan activiteiten, toegankelijker studiezalen, filmzalen, tentoonstellingsruimte en een Schatkamer, waar het verleden kan worden beleefd. Mogelijkheid voor burgers om uitgebreider kennis te maken met het GAA (het gebouw de Bazel) en met de topstukken uit archieven en collecties Het doel is wat preciezer geformuleerd ten opzichte van de tweede tussenrapportage. Omdat geen streefwaarde voor 2010 is geformuleerd is niet duidelijk wanneer de brede publieksfunctie gerealiseerd is. Als kanttekening blijft staan dat hier gekozen is voor een prestatie meting (de publieksfunctie van De Bazel). Het zou hier wellicht beter zijn om - al dan niet aanvullend - voor een effectmeting te kiezen, zoals 'tevredenheid gebruikers over de nieuwe publieksfunctie'.	P	3	3	2
OVERIGE BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN – Burgerzaken (DPG)					
23.	Verbetering directe dienstverlening aan burgers en binnen- en buitengemeentelijke afnemers wat betreft persoonsregistratie en beheer (DPG) De indicatoren en nulmeting zijn aangepast ten opzichte van de tweede tussenrapportage. Een eerdere doelstelling is weggehaald en hier als indicator opgenomen. De tussendoelen en streefwaarden die zijn opgenomen sluiten niet altijd even duidelijk bij elkaar aan.	P	4	3	3
24.	Structurele kwaliteitsborging GBA				

Hoofddoelstelling en algemene opmerkingen	Type doelstelling	Volledigheid indicatoren (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)
Bij deze doelstelling is de formulering niet specifiek genoeg. Doordat het doel vrij breed is geformuleerd is niet duidelijk of indicator en streefwaarden hier goed op aansluiten.	P	2	2	2

Rekenkamer Amsterdam

Frederiksplein 1
1017 XK Amsterdam

telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
info@rekenkamer.amsterdam.nl
www.rekenkamer.amsterdam.nl